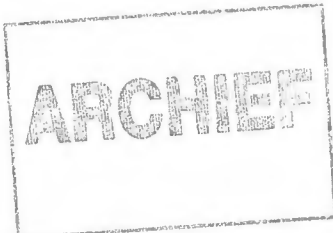

Nederlandse Aardolie Maatschappij
t.a.v. de heer [REDACTED]
Schepersmaat 2
9405 TA ASSEN

Onderwerp
innovatie- en kennisclusters

Contactpersoon [REDACTED]
Toestel (0592) 366772
Bezoekadres Noordersingel 33
Assen
Uw brief van -
Ons kenmerk 2008-09216 ✓
Bijlagen -

Datum 19 november 2008
Verzenddatum

19 NOV 2008

Geachte [REDACTED]

Wij zijn ons ervan bewust dat binnen de regio Assen veel innovatieve kennis aanwezig is binnen bedrijven en kennisinstellingen. Van deze kennis kan optimaal gebruik gemaakt worden als er een kenniscirculatie op gang gebracht kan worden tussen diverse industriële MKB bedrijven en verschillende kennisinstellingen.

De gemeente Assen wil een vliegwielfunctie creëren om innovatie- en kennisclusters van bedrijven en kennisinstellingen in het leven te roepen om vervolgens innovatie projecten op te zetten. Wij zien de NAM als een bedrijf met een enorme hoeveelheid knowhow die wij in de gemeente Assen graag willen borgen en menen dat uw bedrijf een belangrijke bijdrage zou kunnen leveren in de innovatie- en kennisclusters. De heer dr. [REDACTED] heeft van ons de opdracht gekregen onderzoek te verrichten naar de opzet van de innovatie- en kennisclusters. In dit belang zouden wij het zeer op prijs stellen wanneer u de heer dr. [REDACTED] wilt ontvangen om samen met u de mogelijkheden van samenwerking met de NAM te onderzoeken.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Assen,
namens hen
hoofd afdeling Ontwikkeling & Strategie,

[REDACTED]
R. Stoffelsma

Staatstoezicht op de Mijnen
Ministerie van Economische Zaken
Inspecteur generaal van Staatstoezicht op de Mijnen
Postbus 24037
2490 AA Den Haag

Assen, maandag 14 augustus 2017.

Betreft: Handhavingsverzoek betreffende productieput Vries-10 gaswinning Westerveld

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij verzoek ik u om handhavend op te treden ten aanzien van de gasproductie in productieput Vries-10 door de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM), tot er een nieuw instemmingsbesluit van de Minister van Economische Zaken betreffende de gaswinning in deze productieput is, die niet gebaseerd is op de aanvraag wijziging gaswinning Westerveld van datum 9 september 2016 maar op een nieuwe aanvraag wijziging gaswinning die specifiek Vries-10 betreft.

Mocht u niet kunnen handhaven omdat er op dit moment terecht gas gewonnen wordt op basis van de vigerende vergunning en zonder bijvoorbeeld een m.e.r en zonder toetsing aan de Mijnbouwwet 2017, dan verzoek ik u in elk geval aan het eind 2018 te handhaven omdat er voor deze winningsput geen aanvraag wijziging gaswinning gedaan is door de NAM, die verlenging van de gaswinning betreft na 2018.

De reden voor mijn aanvraag is dat er voldoende stellingen aan te voeren zijn op basis van aanwezige informatie en onderbouwt door een groot aantal argumenten en conclusies die bewijzen dat de productie in Vries-10 op onjuiste gronden gestart is door de NAM die zich daarmee geen zorgzame winningspartij betoont en op onjuiste en mogelijk zelfs onrechtmatige gronden is toegestaan door de Minister van Economische Zaken, die zich daardoor niet als een betrokken en zorgzame bestuurder gedraagt.

De redenen dat ik mijn verzoek tot u wend zijn de volgende;

Krachtens uw functie hebt u de bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke maatregel ter handhaving van de Mijnbouwwet en de bij of krachtens die wet gestelde verplichtingen berust op grond van artikel 132 van die wet bij de Minister van EZ. In het Besluit mandaat, volmacht en machtiging EZ 2015 heeft de Minister van EZ deze bevoegdheid gemandateerd aan de Inspecteur-generaal der Mijnen. Het is mij bekend dat een besluit als dit door u namens de Minister van EZ genomen wordt.

En

Als eigenaar/bewoner van [REDACTED], gelegen in de woonwijk Marsdijk te Assen ben ik woonachtig circa 800 meter vanaf de productieput Vries-10. Ook ben ik een van de bewoners die mogelijk schade aan mijn onroerend goed ondervindt als er een aardbeving door gaswinning plaatsvindt tijdens de gaswinning tot 2018 of in de 30 jaar die daarop volgen. Mijn verzoek om handhaving dient daarom te worden beschouwd als een aanvraag om een beschikking conform artikel 4:2 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna; Awb). Artikel 1:3, derde lid van de Awb

definieert een aanvraag als een verzoek van een belanghebbende, een besluit te nemen. Onder belanghebbende wordt verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken (artikel 1:2, eerste lid, Awb). Ten aanzien van bestuursorganen worden de hun toevertrouwde belangen als hun belangen beschouwd (artikel 1:2, tweede lid, Awb).

1. IN AANMERKING GENOMEN DAT:

- 1.1. Met de Actualisering winningsvergunning Drenthe; overdracht winningsvergunningen Drenthe III en Drenthe IV van 17 juli 2007/Nr.ET/EM/7075840 vervallen een aantal voorschriften uit de oorspronkelijke vergunning omdat zij onderwerpen bevat die in de Mijnbouwwet van 2003, dan wel andere wetgeving geregeld zijn en verder een aantal begrippen die verouderd zijn. De winningsvergunning Drenthe wordt op 17 juli 2007 integraal vastgesteld.
- 1.2. Na 2007 zijn er een aantal aanvragen wijziging gaswinning door de NAM ingediend die betrekking hebben op Vries Zuid, Vries 1, Vries 8 en Assen, allen onderdelen van het Westerveld Systeem, de winningsvergunning Drenthe II (K.B. 4/11/1968, laatstelijk gewijzigd d.d. 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840)
- 1.3. 2 april 2015 heeft minister Kamp van EZ de kabinetsreactie op het OVV-rapport aan de Tweede Kamer gestuurd. Hij geeft aan dat hij, vooruitlopend op inwerkingtreding van de voorgestelde wijzigingen in de Mijnbouwwet, ingediende (wijzigingen van) winningsplannen zoveel mogelijk in de geest van de aangekondigde wijziging van de Mijnbouwwet behandelt.
- 1.4. 21 mei 2015 heeft de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. te Assen, een aanvraag ingediend om een vergunning ingevolge de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. De aanvraag heeft betrekking op de inrichting Vries 1, gelegen nabij Kleuvenveld te Taarlo in de gemeente Assen, op de percelen kadastraal ingedeeld, gemeente Assen, sectie Y, nummers 164, 165 en 528.
- 1.5. 14 maart 2016 heeft EZ een brief gestuurd aan de NAM met als kenmerk DGETM-EO/16034301 waarin aangekondigd wordt dat de omgevingsvergunning voor Inrichting Vries 1 waarvan productieput Vries-10 onderdeel uitmaakt wordt verleend en inwerking treedt nadat de termijn van zes weken voor het indienen van een beroepsschrift verstreken is.
- 1.6. 29 augustus 2016 is de meest recente versie van het winningsplan Westerveld nog in detail besproken met medewerkers van Staatstoezicht op de Mijnen en uw ministerie. Op basis van de aangebrachte veranderingen in de aanvraag, vraagt de NAM de Minister EZ de procedure tot instemming met het winningsplan te hervatten.
- 1.7. 11 september 2016 ontvangt het ministerie van Economische Zaken een aanvraag van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (hierna: NAM) tot instemming met het gewijzigde winningsplan Westerveld met als datum 9 september 2016.
- 1.8. Op het moment van de aanvraag wijziging winningsplan Westerveld van de NAM op 9 september 2016 wordt er nog geen gas gewonnen in de productieput Vries-10.
- 1.9. 13 oktober 2016 stuurt de Inspecteur-generaal der Mijnen een advies winningsplan Westerveld naar het ministerie van EZ met als kenmerk 16152380 waarin de

productieput Vries-10 genoemd wordt in verband met de productie van Vries Zuid.

- 1.10. 26 januari 2017 Beantwoording vragen over de plannen van NAM om de put Vries-10 in Assen op te starten door Minister Kamp van EZ.
- 1.11. Van maandag 8 mei tot en met maandag 19 juni 2017 ligt het ontwerp-instemmingsbesluit voor de gewijzigde gaswinning ter inzage. Iedereen heeft de mogelijkheid te reageren met een zienswijze.
- 1.12. De voorbereidingen voor de productie in Vries-10 zijn gestart tussen 25 december en 31 december 2016. Daarna is de productie langzaam op gang gekomen. Op dit moment augustus 2017 wordt er gas gewonnen met toestemming van de Minister Kamp op basis van onder andere de vigerende vergunning. De echte startdatum van de winning wordt nergens genoemd, maar in de mail die ik op 20 juli 2017 ontvangen heb van de [REDACTED] van de NAM wordt aangegeven dat deze tussen 25 december en 31 december 2016 ligt. (deze mail wordt als bijlage toegevoegd bij deze brief)
- 1.13. De aanvraag wijziging gaswinning Westerveld van 9 september 2016 staat los van de nieuwe productieput Vries-10 en van de aanvang van de productie in Vries-10. Voor Vries-10 moet de NAM nog een nieuwe aanvraag wijziging gaswinning Vries1 of Vries Zuid of Westerveld indienen.
- 1.14. Er is voor de productieput Vries-10 door de NAM nog geen aparte aanvraag wijziging gaswinning ingediend na het verkrijgen van de omgevingsvergunning voor Inrichting Vries 1.

2. STELLINGEN GASWINNING PRODUCTIEPUT VRIES-10

Productieput Vries-10 is een nieuwe put binnen Vries-1 en gasveld Vries Zuid. Zowel de NAM als de Minister van EZ als SodM als TNO als alle andere de adviespartijen erkennen en geven aan dat Vries-10 een nieuwe productieput betreft en geen oude put die opnieuw in gebruik is genomen. Ook is men het erover eens dat Vries-10 een andere put VRS-3C die al 23 jaar gesloten is vervangt, als het gaat om de productie binnen het gasveld Vries Zuid. Maar dat neemt niet weg dat het wel een nieuwe put betreft waar een omgevingsvergunning voor is aangevraagd en afgegeven, waar een nieuwe installatie is gebouwd en waar toestemming voor productie van de Minister van EZ voor is gegeven.

De vigerende vergunning waarop binnen Westerveld Systeem gasproductie plaatsvindt is de geactualiseerde winningsvergunning Drenthe; overdracht winningsvergunningen Drenthe III en Drenthe IV van 17 juli 2007/Nr.ET/EM/7075840. Daarna is er geen instemmingsbesluit meer genomen over Vries 1 en met name VRS-3C en de vervangende productieput Vries-10.

De omgevingsvergunning inrichting Vries-1 Productieput 10 geeft NAM geen toestemming om te produceren in Vries-10. Die toestemming geeft de Minister EZ op andere gronden zoals de vigerende vergunning. Voor de omgevingsvergunning was geen MER (m.e.r) noodzakelijk.

De aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016 heeft betrekking op de bestaande gaswinning en opslag binnen het winningsplan Westerveld. Het heeft geen betrekking op de gaswinning van Vries-10 omdat dit een nieuwe productieput betreft, waarvoor nog een nieuw winningsplan wordt ingediend door de NAM.

Op het moment van indienen van de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016 vindt er nog geen productie plaats in Vries-10.

In de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016 ontbreekt de prognose van het totale Vries-10 productievolume net als de 113,3 miljoen m³ dat Vries-10 nog in het vigerende winningsplan mag produceren. Ook de juiste locatie van deze productieput wordt nergens aangegeven met een foto of een omschrijving. In alle grafieken wordt Vries-10 niet expliciet genoemd. Ook niet onder de nog niet of niet producerende putten zoals bij voorbeeld Assen Zuid en Witten. Er is geen SAR specifiek gericht op Vries-10 en ook geen risicomatrix gebruikt in dit geval om Vries-10 te beoordelen voorafgaande aan de start van de productie. Ook is er geen MER opgesteld voor de start van de productie.

De gaswinning in Vries-10 wordt door de Minister toegestaan op de volgende punten: het niet overschrijden van de productiegrenzen van de vigerende vergunning door het in productie nemen van Vries-10 en een seismische risicoanalyse van TNO voor alle kleine velden.

De productie in Vries-10 is gestart volgens de NAM tussen Kerst en Oud en Nieuw 2016. Dus tussen 25 december en 1 januari 2017. Op het moment dat de eerste bewonersbijeenkomsten in januari 2017 gehouden werden was de productie nog niet 100%.

De productie van Vries-10 valt wat betreft de productiegrenzen onder de vigerende vergunning en er kan als er geproduceerd wordt tot 2018 productie plaatsvinden, maar wat betreft van de start van de productie valt deze onder de nieuwe Mijnbouwwet van 1 januari 2017 en moet derhalve ook voldoen aan alles wat gesteld wordt in deze Mijnbouwwet 2017.

Door in te stemmen met de productie Vries-10 tot 2018 op deze wijze terwijl de werkelijke productie gestart is rondom het van kracht worden van de nieuwe Mijnbouwwet van 2017, heeft de Minister niet alleen geen recht gedaan aan het adviesrecht van de partijen, die genoemd worden in de Mijnbouwwet van 2017, hij heeft er ook mee ingestemd dat er geen aanvraag wijziging gaswinning Westerveld is opgesteld die specifiek Vries-10 betreft.

Omdat de productie in Vries-10 plaatsvindt op de vigerende winningsvergunning is er nog geen sprake van een gedetailleerde risicoanalyse voor reservoirstimulatie als onderdeel van het werkprogramma voor stimulering van putten zoals die wordt gevraagd in de nieuwe Mijnbouwwet. Dit betekent dat er onduidelijkheid is of deze reservoirstimulatie nu gewoon wordt uitgevoerd zonder dat voldaan wordt aan de adviezen en voorwaarden zoals als de SodM geformuleerd heeft in haar brief van 13 oktober 2016.

Er is geen low-case; mid-case of high case scenario omschreven voor deze put zodat de SodM haar controle functie naar behoren kan uitvoeren en kan handhaven als de productiewaarden toch overschreden worden door de NAM in Vries-10.

Er is voorafgaande aan de start van de productie van Vries-10 geen aanvullende monitoring geregeld door middel van het plaatsen van versnellingsmeters op diverse plekken. En er is ook geen risicobeheerssysteem opgesteld en geïmplementeerd.

De historische vergelijking van gasveld Eleveld en gasveld Vries Zuid gaat voor Vries-10 niet op op diverse punten zodat de mogelijkheid bestaat dat als alle onderdelen van de analyse voor SAR worden ingevoerd voor Vries-10 geldt dat deze niet binnen het Seismische risico II valt.

Het is voor Vries-10 niet duidelijk of er voldoende rekening gehouden wordt met de aanwezigheid van Natura2000 en het waterwingebied in de zeer nabije omgeving.

Voor de inrichting Vries-1, productieput 10 is vanaf 2007 tot heden en voor winning Westerveld is er voor zover bekend nog geen aanvraag wijziging gaswinning ingediend door de Nederlandse Aardoliemaatschappij (NAM) voor de winningsvergunning Drenthe II (K.B. 4/11/1968, laatstelijk gewijzigd d.d. 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840) die expliciet een aanvraag inhoud die de gaswinning betreft na 2018.

De Nederlandse Aardoliemaatschappij (NAM) heeft voor de winningsvergunning Drenthe II (K.B. 4/11/1968, laatstelijk gewijzigd d.d. 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840) voor september 2016 en daarna nog geen aanvraag gedaan voor de verlenging van de winningstermijn na 2018 die expliciet een aanvraag inhoud die de gaswinning betreft in Vries-10 na 2018.

In artikel 34 van de Mijnbouwwet is bepaald dat het winnen van delfstoffen geschiedt overeenkomstig een winningsplan. In artikel 35, lid 1 sub c, van de Mijnbouwwet alsmede in artikel 24, lid 1 sub c van het Mijnbouwbesluit is aangegeven dat in het winningsplan de wijze van winning alsmede de daarmee verband houdende activiteiten opgenomen moeten worden. Aan deze bepalingen voldoet de productie in Vries-10 niet.

3. ARGUMENTEN:

3.1 Omgevingsvergunning en toestemming gaswinningsvergunning.

21 mei 2015 heeft de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. te Assen ingevolge de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna Wabo) een aanvraag ingediend voor een omgevingsvergunning. De aanvraag heeft betrekking op de inrichting Vries 1, gelegen nabij en bereikbaar via de openbare weg Kleuvenveld te Taarlo in de gemeente Assen, op de percelen kadastraal ingedeeld, gemeente Assen, sectie Y, nummers 164, 165 en 528.

De aanvraag is in het Omgevingsloket Online geregistreerd onder nummer 1674527.

De vergunningaanvraag betrof de ingebruikname van gasproductieput VRS-10. Deze wordt via een te plaatsen gasproductie-eenheid aangesloten op het bestaande leidingwerk. Tenslotte wordt ten behoeve van de nieuwe put een methanolinjectie-eenheid en een anti-corrosievloeistofinjectie-eenheid geplaatst.

De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de volgende activiteiten:

A. Het veranderen of veranderen van werking en het in werking hebben van een inrichting.

Volgens artikel 2.1 eerste lid, onder e, sub 2 en sub 3, van de Wabo is een omgevingsvergunning vereist voor het veranderen of veranderen van werking of het in werking hebben van een inrichting of mijnbouwwerk.

B. Bouwen van een bouwwerk

Volens artikel 2.1 eerste lid onder a, van de Wabo is een omgevingsvergunning vereist voor het bouwen van een bouwwerk.

Op de activiteiten is de uitgebreide voorbereidingsprocedure van 6 maanden van toepassing (afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en art. 3.10 van de Wabo).

In de brief van 14 maart 2016 van Ministerie van Economische zaken met als Kenmerk DGETM-

EO/16034301 wordt aangegeven dat de volgende organisaties zijn geraadpleegd.

- Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Assen;
- Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe; Waterkwaliteitsbeheerder;
- Waterschap Hunze en Aa's;
- De Inspecteur-generaal der Mijnen (Staatstoezicht op de Mijnen)

Onder punt 4 in de brief worden de adviezen en zienswijzen van geraadpleegde partijen genoemd.

- het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Assen;
- Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe;
- Waterkwaliteitsbeheerder Waterschap Hunze en Aa's;
- De Inspecteur-generaal der Mijnen (Staatstoezicht op de Mijnen).

Door het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Assen is facultatief advies uitgebracht ten aanzien van het onderdeel 'bouwen van een bouwwerk' van de aanvraag; De Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe hebben verklaard geen wettelijk adviseur te zijn;

Door de Inspecteur-generaal der Mijnen is advies uitgebracht ten aanzien van de aanvraag en het aan het (ontwerp) besluit te verbinden voorschriften.

Onder punt 5 van de brief staan de overwegingen met betrekking tot de ingediende adviezen en zienswijzen

- Het advies van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Assen en de Veiligheidsregio Drenthe is volledig in dit besluit verwerkt. Zij geven aan dat de aanvraag voldoet aan artikel 2.10 van de Wabo.
- Het advies van de Inspecteur-generaal der Mijnen is volledig in dit besluit verwerkt. Daarbij geadviseerde voorschriften zijn verwerkt in bijlage 1 behorende bij dit besluit.

Ook staat in deze brief onder punt 7 Overwegingen met betrekking tot het besluit.

De aanvraag is beoordeeld aan de voor de activiteiten betreffende artikelen van de Wabo. Vooraf is de aanvraag getoetst aan het Bor en de aan de Regeling omgevingsrecht.

Voor activiteit A. is gekeken naar de Milieueffectrapportage, die voor de oprichting van oppervlakte installaties voor de winning van aardolie of aardgas geldt, op grond van D.17.3 van het Besluit m.e.r. en de m.e.r. beoordelingsplicht. De conclusie is dat de omgevingsvergunning voor deze activiteit kan worden verleend.

Voor activiteit B heeft er een beoordeling plaats gevonden of het bouwplan voldoet aan de gestelde eisen. Verder is de aanvraag met inachtneming van het bepaalde in artikel 2.10, lid 1 onderdeel c, van de Wabo getoetst aan het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied, Herziening art. 30 WRO. Voor dit perceel geldt de bestemming 'Jonge-veld-en veenontginningen met de aanduiding 'aardgaswinning Het bouwplan voldoet aan de bestemming.

Ook is de aanvraag getoetst aan de redelijke eisen van welstand, met in inachtneming van het bepaalde in artikel 2.10 lid 1 onderdeel d, van de Wabo. De conclusie is dat het bouwplan voldoet aan de redelijke eisen van welstand. De conclusie is dat de omgevingsvergunning voor deze activiteit moet worden verleend.

Onder punt 8 Besluit wordt vervolgens onder andere het volgende vermeld.

- II De omgevingsvergunning voor de inrichting Vries 1 te verlenen aan de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. voor de volgende activiteiten;
 - A. Het veranderen of veranderen van de werking van een inrichting.
 - B. Bouwen van een bouwwerk;
- III De omgevingsvergunning voor onbepaalde tijd te verlenen, met verwijzing naar artikel 2.33 van de Wabo;
- IV Aan de omgevingsvergunning de voorschriften uit bijlage 1 te verbinden;
- V De aanvraag en bijbehorende bijlagen, deel te laten uitmaken van de omgevingsvergunning. De bij deze omgevingsvergunning behorende documenten worden genoemd in bijlage 2.

3.1.1 Conclusie(s) omgevingsvergunning en toestemming gaswinning.

De aanvraag omgevingsvergunning door de NAM is getoetst op de de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna Wabo) en niet op de Mijnbouwwet van 2003 of de nieuwe Mijnbouwwet van 2017 die op 1 januari 2017 van kracht werd.

De adviserende partijen zoals het college van Burgemeester en Wethouders van Assen; Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe; Waterkwaliteitsbeheerder Waterschap Hunze en Aa's en de Inspecteur-generaal der Mijnen (Staatstoezicht op de Mijnen) hebben niet geadviseerd of geoordeeld over de aanvraag omgevingsvergunning op basis van de Mijnbouwwetten van 2003 of 2017.

Door het geven van adviezen hebben het college van Burgemeester en Wethouders van Assen; Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe; Waterkwaliteitsbeheerder Waterschap Hunze en Aa's en de Inspecteur-generaal der Mijnen (Staatstoezicht op de Mijnen) nimmer expliciet toestemming gegeven voor het winnen van gas uit de productieput Vries-10 onderdeel van Vries1 onderdeel van het Westerveld Systeem.

Opvallend is dat er geen advies van Waterkwaliteitsbeheerder Waterschap Hunze en Aa's is opgenomen terwijl dat wel in de lijn der verwachting ligt gezien deze nieuwe productieput dicht bij of in een Natura 2000-gebied ligt. Natura 2000-gebied zou zeker vanuit de Mijnbouwwet 2003 en 2017 wel beoordeeld moeten worden als het om de uiteindelijk toestemming gaswinning zou gaan.

Opvallend is ook dat er geen m.e.r. wordt uitgevoerd iets wat voor de uiteindelijk gaswinning wel moet gebeuren in het kader van de Mijnbouwwet 2003 en Mijnbouwwet 2017.

Het ministerie van Economische zaken heeft namens de Minister de omgevingsvergunning verleend maar daarmee geen toestemming gegeven voor het winnen van gas uit de gasproductie-eenheid Vries-10. Dit is ook nergens omschreven in de brief aan de NAM met als Kenmerk DGETM-EO/16034301.

In de brief staat omschreven dat er voor onbepaalde tijd een omgevingsvergunning voor deze winningsput Vries-10 is afgegeven maar dit heeft geen betrekking op de gaswinning die in deze put plaats vindt.

3.2 Aanvraag Instemming Winningsplan Westerveld NAM en gaswinning Vries-10

Er zijn na 2007 een aantal aanvragen wijziging gaswinning gedaan door de NAM voordat op 9 september 2016 de aanvraag instemming winningsplan Westerveld bij het ministerie van EZ is ingediend.

Alle aanvragen hebben als basis het vigerende winningsplan winningsvergunning(en) Drenthe II (K.B. 4/11/1968, laatstelijk gewijzigd d.d. 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840) Groningen (K.B. 30/5/1963) De oorspronkelijke vergunning is van 4 november 1968.

De aanvragen **vóór** 9 september 2016 maken geen melding van de productieput Vries 10 of het vervangen van Vries C3. De aanvraag van 9 september 2016 meldt op bladzijde 16 het volgende: Citaat: *In het Vries-Zuid veld is eind 2015 een extra productieput geboord (VRS-10) ter vervanging van de VRS-3C put die in 1994 is geabandonneerd na overmatige waterproductie blad). einde citaat.* Op het moment van deze aanvraag is er geen productie in Vries-10.

De redenen voor de actualisatie van het winningsplan voor het Westerveld systeem zijn:

1. een vernieuwde seismische risico analyse
2. de stopzetting van productie uit de velden Appelscha, Roden en Norg-Zuid
3. een actualisatie van productie- en bodemdalingsvoorspellingen en
4. voorziene activiteiten om de productie in stand te houden.

Deze aanvraag bevat geen expliciete aanvraag voor de verlenging van de termijn van gaswinning na 2018, er worden slechts data genoemd die een verwachting betreffen.

Er wordt geen melding gemaakt van de precieze locatie van de nieuwe productieput Vries-10 zoals deze wel vermeld wordt in de verleende omgevingsvergunning van na 14 maart 2016. Ook wordt er geen melding gedaan over het moment van de start van de gaswinning in deze productie-eenheid.

Er worden diverse data in de aanvraag genoemd tot wanneer de verwachte productie van het geheel Westerveld zal lopen en van diverse productieputten. Maar er wordt geen melding gemaakt van de totale duur van de gaswinning in productieput Vries-10. Er wordt ook niet gesproken over tot 2018 nog te produceren hoeveelheid gas met betrekking tot deze put Vries-10.

De hoeveelheid gas die productieput Vries-10 nog zou mogen produceren volgens het vigerende winningsplan en de prognose van het totale Vries-10 productievolume wordt niet expliciet genoemd in de aanvraag instemming winningsplan Westerveld van 9 september 2016.

In een brief van de NAM aan Burgemeester Out, Burgemeester Thijsen en Wethouder Lambert van 23 december 2016 met als referentienummer EP201612207623 wordt door de NAM gesteld dat het vervelend is dat de boodschap rond de productiestart van Vries-10 onbedoeld verbonden is geraakt met de procedure rond het aangepaste winningsplan Westerveld. (de brief wordt als bijlage toegevoegd)

Verder wordt er in betreffende brief gesproken over het nieuwe winningsplan voor Vries-10.

Het aangepaste winningsplan Westerveld van 9 september 2016 heeft geen betrekking op de gaswinning van Vries-10 omdat dit een nieuwe productieput betreft die een oude vervangt waarvoor een nieuw winningsplan wordt ingediend. Dit plan heeft betrekking op de bestaande gaswinning en opslag binnen het winningsplan Westerveld.

3.2.1 Conclusie(s) Aanvraag Instemming Winningsplan Westerveld en gaswinning Vries-10

De aanvraag Instemming Winningsplan Westerveld door de NAM bevat geen vermelding dat er plannen zijn om op korte termijn in productieput Vries-10 gas te gaan winnen. In de aanvraag instemming winningsplan Westerveld wordt aangegeven dat de al 23 jaar stilliggende productieput VRS-3C wordt vervangen door productieput Vries-10. Er is dus 23 jaar geen gaswinning in dit gedeelte van Vries 1/Vries Zuid. Er worden diverse data in de aanvraag genoemd tot wanneer de verwachte productie van het geheel Westerveld zal lopen en van diverse productieputten. Maar er wordt geen melding gemaakt van de totale duur van de gaswinning in productieput Vries-10. Er wordt ook niet gesproken over tot 2018 nog produceren met betrekking tot deze put Vries-10.

Deze aanvraag bevat geen expliciete aanvraag voor de termijn van de verlenging van gaswinning na 2018 er worden slechts data genoemd die een verwachting betreffen.

De productiestart van Vries-10 staat volgens de NAM los van de procedure rond het aangepaste winningsplan Westerveld.

Er is dus volgens de NAM geen verband tussen de aanvraag 9 september 2017 en het in productie nemen van Vries-10. Deze zaken dienen als losstaand te worden beschouwd, ze zijn 'onbedoeld verbonden geraakt'.

Ook de NAM geeft aan dat er nog sprake is van een nieuw winningsplan waar het leeuwendeel van de productie van Vries-10 onder gaat vallen. Er is dus sprake van een nieuw winningsplan naast de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016.

Het vigerende winningsplan winningsvergunning(en) Drenthe II (K.B. 4/11/1968, laatstelijk gewijzigd d.d. 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840) Groningen (K.B. 30/5/1963) voldoet op een aantal punten niet meer aan de eisen die gesteld worden in de Mijnbouwwet van 2017 en dient daarom te worden bijgesteld. Dit is ook de reden dat de aanvraag wijziging Westerveld wordt ingediend op 9 september 2016.

De gaswinning die plaatsvindt gebeurd dus niet op basis van de aanvraag instemming gaswinning Westerveld gedaan door de NAM op 9 september 2017. En wordt dus ook niet beoordeeld door de minister op basis van de gedane aanvraag. In zijn ontwerp-instemmingsbesluit geeft de Minister heel duidelijk aan op welke basis er gas gewonnen wordt in Vries-10.

In een brief van de NAM aan Burgemeester Out, Burgemeester Thijsen en Wethouder Lambert van 23 december 2016 met als referentienummer EP201612207623 geeft de NAM aan dat er overleg is geweest op 30 november en 21 december 2016 tussen partijen.

In deze brief wordt aangegeven dat in een antwoord op een vraag van de NAM het SodM aangeeft dat het vigerende winningsplan voor (de winningsvergunninggebieden Drenthe II (K.B. 4/11/1968 laatstelijk gewijzigd 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840), Groningen (K.B 30/5/1963)) toestaat dat Vries-10 nog 113,3 miljoen m³ uit het Vries-Zuid gasveld mag produceren.

De prognose van het totale productievolume van het totale Vries-10 is van de NAM en komt niet van de SodM. Wat opvallend is, is dat er hier gesproken wordt over een nieuw winningsplan tot tweemaal toe.

Verder geeft de NAM aan gesprekspartners aan dat;

citaat: *Met betrekking tot de Seismische Risicoanalyse van het Ministerie van Economische Zaken deelt de Minister de conclusies van deze analyse zoals uitgevoerd door TNO/SodM (het kleine velden onderzoek) De Minister concludeert dat” in afwachting van de behandeling van het gewijzigde winningsplan op basis van het vigerende winningsplan de productie doorgang kan vinden”.* Einde citaat.

De NAM stelt dat het vervelend is dat de boodschap rond de productiestart van Vries-10 onbedoeld verbonden is geraakt met de procedure rond het aangepaste winningsplan Westerveld. Heel begrijpelijk als in het voorgaande al gesteld is dat er een nieuw winningsplan zal komen die deze productieput Vries-10 betreft.

Aangezien de NAM aangeeft dat de gaswinning productieput Vries-10 een nieuwe aanvraag winningsplan betreft is het de vraag of er in de vigerende winningsplan voldoende rekening is gehouden met Nationaal Park Drentse Aa en het aanwezige Natura2000 gebied, dat wil zeggen volgens de Mijnbouwwet 2017.

In de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016 wordt een vergelijking gemaakt tussen Vries Zuid en Eleveld. Dit is eigenlijk speculatie en berust alleen op een theoretische veronderstelling niet alleen omdat er te weinig en/of er geen metingen plaats vinden in Vries Zuid maar ook omdat er sinds 23 jaar geen gasproductie plaats vindt. Dus zijn er geen drukverschillen die de bevingen veroorzaken. Dit geldt zeker voor productieput Vries-10, wat deze put betreft gaat de vergelijking met de historie met Eleveld helemaal niet op.

3.3 Adviezen SodM en TNO Aanvraag Instemming Winningsplan Westerveld en gaswinning Vries-10

A. SodM

In het advies van 13 oktober 2016 van de SodM staat onder Procesverloop, citaat: *Recent is besloten om winningsplannen breder te toetsen en ook risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructuur mee te laten wegen in de beoordeling van het winningsplan. Dit betekent dat de beoordeling van de gevolgen van aardbevingen niet langer worden beperkt tot de “seismische hazard” (seismische dreiging, maar wordt uitgebreid naar het seismische risico. einde citaat.*

Onder Risico analyse zuur- en hydraulische stimulatie staat citaat: *In de nieuwe Mijnbouwwet wordt een gedetailleerde risicoanalyse gevraagd voor reservoirstimulatie als onderdeel van het werkprogramma voor stimulering van putten. De minimale eisen voor het werkprogramma worden beschreven in de bijbehorende mijnbouwregeling. Vooruitlopend op de wijziging van de Mijnbouwwet en Mijnbouwregeling adviseert SodM om een voorwaarde op te nemen in het instemmingsbesluit van het winningsplan. In deze voorwaarde dient NAM uiterlijk vier weken vóór aanvang van de zuur- en /of hydraulische stimulatie een lokaal specifieke risico analyse in te dienen.* Einde citaat

Voor de aanvraag van 9 september heeft de NAM een analyse gemaakt van het seismisch risico (SRA) als gevolg van gaswinning uit de onderhavige gasvelden. Citaat: *De gasvelden Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West zullen volgens het verwachte mid-case scenario niet produceren, waardoor er geen drukdaling zal plaatsvinden. (gedachte= Vries-10 gaat nu wel produceren) NAM verwacht in het high case productie scenario voor de velden dat de drukdaling gering zal zijn, waarmee de kans op seismiciteit voor dit scenario 'verwaarloosbaar' is. Volgens de methodiek is verder analyse ('Stap 2 van de SRA) voor deze velden niet nodig.* Einde citaat

Citaat: *Voor het beoordelen van het seismische risico voor gasvelden Eleveld (...) Vries Zuid (...)*

is het nodig om de risico matrix te gebruiken ('Stap 2 van de SRA). Einde citaat

Citaat: SodM stelt vast dat in het gasveld Eleveld historisch gezien en nog in het recente verleden, veelvuldig bevingen zijn opgetreden (in totaal 46). De zwaarste daarvan ($M > 2,0$) zijn in de omgeving duidelijk gevoeld en hebben tot schademeldingen geleid (zie ook volgende paragraaf) Daarnaast wordt de productie uit het bevende voorkomen Vries-Zuid (maximale gemeten magnitude 1,5) middel put Vries-10 weer opgestart. Op dit moment worden in deze omgeving de grondbewegingen aan de oppervlak nog niet geregistreerd. Het zijn deze grondbewegingen die de schade aan bouwwerken veroorzaken. SodM adviseert hierom NAM in de omgeving van de Eleveld en Vries-Zuid gasvelden, aanvullende monitoring te laten uitvoeren in de vorm van het plaatsen van enkele versnellingsopnemers. Daarnaast adviseert SodM om NAM een risicobeheerssysteem voor de bevende voorkomens uit dit winningsplan te laten opstellen en implementeren. Einde citaat

Onder advies staat vermeld: citaat: SodM adviseert u om onder de volgende voorwaarden in te stemmen met het winningsplan:

1. NAM dient voor 1 maart 2017 inzichtelijk te maken welke afspraken met het Waterschap zijn gemaakt en bij welke hoeveelheid bodemdaling er maatregelen noodzakelijk worden om nadelige gevolgen te voorkomen of te beperken.
2. NAM dient bij overschrijding van de productie in het 'high-case productie scenario van de Velden Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-west de seismische risico analyse te actualiseren en een wijzigingswinningsplan in te dienen.
3. NAM dient, in overleg met het Koninklijk Nederland Meteorologisch Instituut voor 1 juni 2017 enkele versnellingsmeters boven Eleveld en Vries-Zuid gasvelden te installeren en operationeel te hebben.
4. NAM dient voor 1 juni 2017, ten genoegen van de Inspecteur-generaal der Mijnen, voor de bevende velden in dit winningsplan een risicobeheerssysteem te ontwikkelen en operationeel te hebben. Einde citaat

B. TNO

In de gasproductie wordt een low-case scenario, mid-case scenario en high-case scenario onderscheiden.

Huidige producerende velden

Voor alle producerende velden in het winningsplan geldt, dat zij op basis van de DHAIS classificatie een niet te verwaarlozen kans op beven hebben, of reeds hebben gebeefd (1). Dit verplicht de NAM voor al deze velden een seismische risico analyse uit te voeren (2).

- 1 (Deterministische hazard analyse voor geïnduceerde seismiciteit (DHAIS); TNO rapport R10198 2012
- 2 Methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning tijdelijke leidraad voor adressering mbb p.versie 1.2 SodM 1 februari 2016

Huidige producerende velden

Citaat: Voor alle momenteel producerende velden in het winningsplan geldt, dat zij op basis van DHAIS classificatie een te verwaarlozen kans op beven hebben. TNO-AGE constateert, dat de risicoanalyse is uitgevoerd volgens de SRA-leidraad (...). Einde citaat

Huidige niet producerende velden

Voor alle momenteel niet-producerende velden in het winningsplan geldt, dat zij op basis van DHAIS classificatie een te verwaarlozen kans op beven hebben.

TNO-AGE kan zich hierin vinden. Echter als de productie uit de velden Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West het huidige NAM high case scenario overschrijdt, dan stelt TNO-AGE voor om opnieuw per veld te bekijken of een seismische risicoanalyse noodzakelijk is.

3.3.1 Conclusie adviezen SodM en TNO over onder andere Vries-10

A. SodM

Een belangrijk verschil met de regelgeving van de 'oude winningsvergunning' van voor 9 september is dat de beoordelingen niet langer worden beperkt tot de 'seismische hazard' maar wordt uit gebreed naar het seismische risico. (SRA)

In de 'nieuwe Mijnbouwwet', zegge die van 1 januari 2017, staat onder Risico analyse zuur- en hydraulische stimulatie, dat er een gedetailleerde risicoanalyse wordt gevraagd voor reservoirstimulatie als onderdeel van het werkprogramma voor stimulering van putten. De minimale eisen voor het werkprogramma worden beschreven in de bijbehorende mijnbouwregeling.

De SRA voor de gaswinning voor de onderhavige gasvelden genoemd in de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016 geldt niet voor productieput Vries-10 omdat die nog niet in productie was op het moment van de SRA. Hiervoor moet een SRA gedaan worden.

Het deel van Vries Zuid waarin Vries-10 ligt kan gelijk gesteld worden aan de gasvelden Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West omdat er ten tijde van het indienen van de aanvraag winningsplan Westerveld ook nog geen gaswinning plaatsvond en ook al 23 jaar geen gaswinning plaats had gevonden.

Omdat de NAM nog geen SRA heeft gemaakt die expliciet Vries-10 betreft is het ook nog niet exact te stellen hoe dit gasveld zal gaan produceren en is er nog niks te zeggen over het low-case, mid-case of high case scenario. Wat zeker zal zijn is dat de gaswinning van invloed is op de drukkaling maar of deze gering zal zijn is nog de vraag.

Met zekerheid is al te stellen dat Stap1 van de SRA niet voldoende zal zijn om dit veld te beoordelen. Of, zoals de SodM stelt, is voor het beoordelen van het seismische risico voor Vries Zuid waar deze productieput Vries-10 in ligt het nodig om de risico matrix te gebruiken of te wel Stap 2 van de SRA.

De SodM lijkt op basis van de adviezen van TNO een vergelijking te maken tussen gasveld Eleveld en Vries Zuid c.q. Vries-10. Dit zal wel een bureaustudie betreffen want iedereen kan zien dat de verschillen tussen deze putten zo groot is dat er serieus voor Vries-10 een nieuwe SRA moet worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld:

- Gasveld Eleveld is een actieve gaswinning waar in het recente verleden veelvuldig bevingen zijn opgetreden. In Vries-10 wordt al 23 jaar geen gas gewonnen op het moment van de aanvraag en het advies van SodM. Dus die vergelijking voor dit deel van Vries Zuid gaat niet op.
- In Gasveld Eleveld zijn in totaal 46 bevingen geregistreerd, in Vries-10 worden op het moment van het advies de grondbewegingen aan de oppervlakte nog niet geregistreerd. Dit is logisch want er vindt nog geen gaswinning plaats en dus is er geen drukkaling of bodemdaling te verwachten.

- Bij de start van de winningsvergunning november 1968 was de situatie gasveld Eleveld en Vries-10 ongeveer gelijk. Het grootste verschil was dat Eleveld dicht bij de vuilopslag van Assen lag en dicht tegen het oefenterrein van Defensie lag en bij de toen nog eenvoudige TT baan. En Vries-10 lag midden in de weilanden net als VRS-3C . De woonwijk Baggelhuizen waar Eleveld dichtbij ligt en de ijsbaan Drenthe waren in aanbouw maar de woonwijken Peelo, Pittelo en Noorderpark en vooral Marsdijk (inclusief de grote en kleine industrieterreinen) bestonden nog niet. VRS-3C zou als deze put werkzaam zou zijn op dit moment ineens onder een woonwijk liggen met de postcode 9403. (Mijn postcode dus) Vries-10 ligt 800 meter van deze postcode af.
- 23 jaar geleden is VRS-3C gesloten terwijl de gaswinning in gasveld Eleveld gewoon door ging.
- Rondom gasveld Eleveld is er weinig meer gebouwd. Alleen de TT Baan heeft vele uitbreidingen gekregen; de sport accommodaties achter de Bonte Wever, de VMBO opleiding Salland en natuurlijk de huidige Bonte Wever. Boven Vries-10 is veel meer gebeurd. 21 jaar geleden is een groot deel van de Marsdijk de Messen; De Stoepen en delen die daar tegen aanliggen gebouwd, Net als de nieuwe scholen en een kerk en de industrieterreinen naast de woonwijk en het Messenveld I en II. Een groot deel van de Asser bevolking woont boven of heel dicht naast deze productieput. Of in de woonwijken Peelo, Pittelo en Noorderpark.
- Gasveld Eleveld ligt nog steeds tegen het oefenterrein de Haar van Defensie aan en dat is een mooi natuurgebied. Vries-10 daarin tegen ligt heel dicht tegen een deel van Natura2000 aan.
- Gasveld Eleveld ligt niet boven een waterwingebied, Vries-10 dus wel. Dus goede afspraken over zuurstimulatie als deze put niet genoeg produceert is gewoon een must.
- Voor gasveld Eleveld is al gebleken dat hier seismische risico I geldt dat dicht tegen Seismisch risico II aan ligt, net als in het al producerende deel van Vries Zuid. Omdat de verschillen tussen beide gasvelden zo groot is wat betreft bijvoorbeeld het aantal inwoner en de aanwezigheid van industrie en Natura2000 is het de vraag of bij een SRA die Vries-10 betreft het Seismische risico II niet net overtroffen wordt.

B. TNO

De SRA die is uitgevoerd betrof de producerende velden in het winningsplan van dat moment en dus niet expliciet Vries-10.

Er is geconstateerd dat er een SRA is uitgevoerd die blijkbaar noodzakelijk was voor de aanvraag die huidige vigerende vergunning betreft. Dat betekent dat als TNO expliciet een uitspraak zou doen over de huidige gaswinning in Vries-10 zij dezelfde mening zou zijn toegedaan namelijk dat de NAM verplicht gesteld zou moeten worden om een SRA voor dit deel van het veld uit te voeren.

Voor alle momenteel niet-producerende velden in het winningsplan - Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West - geldt, dat zij op basis van DHAIS classificatie een te verwaarlozen kan op beven hebben. Dit was op het moment van de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016 natuurlijk ook zo voor Vries-10 omdat daar nog geen productie plaatsvond.

Vervolgens geldt de volgende uitspraak ook voor Vries-10. Citaat: *Echter als de productie uit de velden Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West het huidige NAM high case scenario overschrijdt, dan stelt TNO-AGE voor om opnieuw per veld te bekijken of een seismische risicoanalyse*

noodzakelijk is. Waarbij het natuurlijk op dit moment niet duidelijk is binnen welke case scenario de winning plaats vindt. Einde citaat.

3.4 Beantwoording vragen van de Tweede Kamer door Minister Kamp over de plannen van de NAM om de put Vries-10 in Assen op te starten

De vragen zijn gesteld door lid van de Tweede Kamer Dik-Faber (ChristenUnie) en gaan over de over de plannen van NAM om de put Vries-10 in Assen op te starten (ingezonden 13 januari 2017 en beantwoording op 26 januari).

Citaat 1:

Ik heb uw Kamer op 22 november 2016 (Kamerstuk 33 529 nr. 316) geïnformeerd over het feit dat er nog ruimte beschikbaar is onder het geldende winningsplan om gas uit de put Vries-10 te produceren. Put Vries-10 is geboord ter vervanging van een andere put, waarvan de productie jaren geleden is beëindigd vanwege een te hoge waterproductie. NAM heeft Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) gevraagd om aan te geven of productie uit put Vries-10 is toegestaan. SodM heeft geconstateerd dat de grenzen van het vigerende winningsplan met het in gebruik nemen van put Vries-10 de komende twee jaar naar verwachting niet zullen worden overschreden en dat er op basis van het vigerende winningsplan gestart kan worden met de productie uit deze put. NAM voldoet hiermee dus aan de vereisten en mag op basis daarvan een aanvang maken met de productie. NAM heeft de productie uit de put Vries-10 inmiddels opgestart.

Einde citaat.

Citaat2:

(..) Daarom vind ik het belangrijk dat er voor alle kleine velden in Nederland een seismische risicoanalyse wordt uitgevoerd. Ik heb daarom in de gewijzigde Mijnbouwwet, die sinds 1 januari 2017 van kracht is, opgenomen dat elk nieuw of gewijzigd winningsplan een seismische risicoanalyse moet bevatten. Daarnaast heb ik TNO gevraagd om onafhankelijk een seismische risicoanalyse uit te voeren voor alle kleine velden op land. Deze analyse van TNO heb ik op 24 juni 2016 (Kamerstuk 33 529, nr. 275) aan uw Kamer toegestuurd. Uit deze analyse blijkt dat het seismische risico voor het Vries-veld in de laagste risicocategorie ligt. Dit betekent echter niet dat er geen bevingen kunnen voorkomen. Voor velden in de laagste risicocategorie volstaat, conform de procedure met betrekking tot de seismische risicoanalyse, monitoring van seismiciteit met behulp van het huidige KNMI geofoon- en versnellingsmeternetwerk.

Einde citaat

Citaat 3:

Ik heb inderdaad in mijn brief van 22 november 2016 aangegeven dat eerder is gezegd dat “in alle gevallen waarbij op basis van boringen besloten wordt om gas te gaan winnen, een nieuw of gewijzigd winningsplan ingediend moet worden”. Ik heb daarbij ook aangegeven dat er zich situaties voor kunnen doen waarbij er nog wel ruimte is binnen het vigerende winningsplan om te winnen uit een nieuwe productieput. Dit is het geval bij het Vries-veld. In het geval van de put Vries-10 is al op basis van een eerdere put aan NAM toestemming gegeven gas te winnen uit dit deel van het Vries-veld en dit is vastgelegd in het vigerend winningsplan.

Einde citaat

Citaat 4:

Het vigerende winningsplan is goedgekeurd op basis van de toen geldende mijnbouwwetgeving. Dat betekende dat het ter advies voorleggen van het besluit aan de regionale overheden nog geen onderdeel van de wettelijke procedure was. Echter het besluit tot instemming met een gewijzigd winningsplan stond wel open voor bezwaar en beroep.

Einde citaat

Citaat 5:

(...) Daarnaast heb ik TNO gevraagd om onafhankelijk seismische risicoanalyses uit te voeren voor alle kleine velden op land. Deze analyse van TNO heb ik op 24 juni 2016 (Kamerstuk 33 529, nr. 275) aan uw Kamer toegestuurd. In deze seismische risicoanalyses worden ook de factoren bevolkingsdichtheid, industriële inrichtingen, speciale gebouwen en vitale infrastructuur meegenomen. Op basis van deze analyses is er geen aanleiding om in te grijpen in het vigerende winningsplan uit 2011.

Einde citaat

3.4.1 Conclusies Beantwoording vragen van de Tweede Kamer door Minister Kamp over de plannen van NAM om de put Vries-10 in Assen op te starten

Het geldende winningsplan dat hier bedoeld wordt is de winningsvergunninggebieden Drenthe II (K.B. 4/11/1968 laatstelijk gewijzigd 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840), Groningen (K.B. 30/5/1963). Dit is ook het vigerende winningsplan waarop de NAM haar aanvraag wijziging Westerveld van 9 september 2016 indient.

Op dit winningsplan is de Mijnbouwwet 2007 en het Mijnbouwbesluit van 2007 van toepassing. Punten in deze vergunning die niet zijn aangepast op 17 juli 2007 is de totale productie die in Westerveld is toegestaan tot 2018 en de verlenging van de duur van de gaswinning na 2018.

De NAM moet de SodM vragen naar ruimte in de vigerende winningsvergunning als zij een nieuwe productie op willen starten binnen het winningsplan Westerveld. Want er is een totale productiecapaciteit tot 2018. Dit antwoord heeft de NAM niet alleen nodig om een productie te starten maar ook om te beoordelen of het nog nuttig is om een nieuwe put te boren zoals Vries-10. Het antwoord van de SodM op de vraag of er nog capaciteit dus nog productie is toegestaan op basis van het vigerende winningsplan is dus positief. En op basis van de nog aanwezig ruimte in de totale productie tot 2018 is dus ruimte.

NAM voldoet dus aan de vereisen als het gaat om de ruimte in het vigerende plan wat betreft de hoeveelheid gas die zij wil gaan winnen tot 2018. Maar SodM geeft niet direct toestemming met dit antwoord om ook daadwerkelijk gas te gaan winnen zonder dat er een nieuwe aanvraag wijziging winningsplan noodzakelijk is.

Op 26 januari 2017 heeft de NAM de productie in Vries-10 reeds opgestart ondanks dat zij voor deze put geen SRA heeft uitgevoerd en de Minister ook richting de kamer nogmaals aangeeft dat elk nieuw of gewijzigd winningsplan een seismische risicoanalyse moet bevatten. De gestarte productie van Vries-10 is niet opgenomen in de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2017. Het antwoord van de Minister is wat Vries-10 betreft in tegenspraak met zijn eigen handelen en met het handelen van de NAM als verantwoordelijke winningspartij. Op dit punt wordt er dus gas gewonnen zonder dat er aan de eisen van de nieuwe Mijnbouwwet 2017 voldaan wordt.

De NAM stelt zelf dat ze de productie langzaam opgestart hebben tussen 25 december en 31 december 2016. Mogelijk is de echte productie na 1 januari 2017 begonnen en valt deze dus volledig onder de regelgeving van de nieuwe Mijnbouwwet. Welke volgens zeggen van de Minister geen overgangsrecht heeft

Uit de analyse van TNO blijkt inderdaad dat het Vries Veld in de laagste risicocategorie valt maar ook al bijna in de volgende risicocategorie II. Dit is de Minister bekend omdat hij op 13 oktober 2016 aanvullende adviezen heeft gehad van de SodM en van TNO waar naast de huidige

KNMI gefoon- en versnellingsmeternetwerk ook enkele versnellingsmeters boven dit veld geïnstalleerd moet worden voor in elk geval 1 juni 2017. Maar deze adviezen gelden niet expliciet Vries-10 omdat op deze locatie in Vries Zuid geen productie plaats vond al 23 jaar niet. De geplande productie Vries-10 is niet meegenomen in de analyse van SodM en niet in die van TNO anders hadden ze deze in hun zorgvuldigheid expliciet vermeld als niet werkzaam net als Assen Zuid, Witten en Zevenhuizen-West. De Minister is hier niet volledig en zorgvuldig in zijn antwoord aan de Tweede Kamer omdat hij weet dat de nieuwe productieput Vries-10 niet als zodanig genoemd wordt in de aanvraag wijziging Westerveld van 9 september 2016.

In alle gevallen waarbij op basis van boringen besloten wordt om gas te gaan winnen, dient een nieuw of gewijzigd winningsplan ingediend te worden behalve dus bij Vries-10 omdat de NAM al toestemming had om in Vries C3 gas te winnen 23 jaar geleden en dat dit is vastgelegd in het vigerende winningsplan. Hier wordt voorbij gegaan aan het feit dat er op basis van de regelgeving van de 'oude winningsvergunning' al een analyse gemaakt moest worden voor wat betreft de Seismische Hazard op basis van de Mijnbouwwet 2007. En dat er op basis van de eigen regels van de Minister van april 2016 al een SRA moet worden uitgevoerd voordat de winning mag starten op basis van de nieuwe regelgeving van de Mijnbouwwet 2017. Als de start van de echte winning na 1 januari 2017 is geweest dan moet dit met zekerheid volgens de Mijnbouwwet van 2017.

Ook de Minister geeft hier aan dat Vries-10 een nieuwe productieput betreft.

Omdat het een nieuwe productieput betreft die na april 2016 gestart is met produceren geldt volgens de regels van de Minister dat de nieuwe Mijnbouwwet 2017 van toepassing is. Mocht de werkelijke productie na 1 januari 2017 opgang gekomen zijn dan geldt natuurlijk helemaal de Mijnbouwwet 2017. Maar de Minister heeft natuurlijk gelijk dat het volgens de vigerende vergunning nog niet nodig was om advies te vragen aan de decentrale overheden, provincie Drenthe en Waterschappen, het was namelijk helemaal nog niet aan de orde dat er advies uitgebracht moest worden. Volgens de NAM staan de aanvraag winningsplan Westerveld en de productie in Vries-10 los van elkaar. Er kan pas advies worden uitgebracht als de NAM een deugdelijke aanvraag wijziging Westerveld voor Vries-10 heeft ingediend bij het Ministerie van EZ.

In het antwoord van 13 oktober 2016 gaat TNO niet specifiek in op productieput Vries-10. Ze gaan in op al producerende gasvelden binnen het Westerveld Systeem. En daarvan zeggen ze dat in het geval van Vries Zuid een SRA aan de orde is. Dit geldt dus ook voor de nieuwe productieput Vries-10. Het is een zekerheid dat deze SRA niet expliciet voor Vries-10 gedaan is.

Het lijkt er sterk op dat het de Minister er alles aan gelegen is om de productie in Vries-10 door te laten gaan. Als hij hiermee een foute inschatting heeft gemaakt zal hij dat zeker niet toegeven, ook niet als dit niet rechtmatig zou zijn. Door zijn instelling heeft de Minister ruimte geschapen voor een discussie over de toepassing van verschillende wetgevingen en regels. Er lopen dan binnen het winningsplan Westerveld twee soorten regelgevingen naast elkaar, die van bestaande gaswinning van voor 9 september 2016 waarvoor vele partijen een advies hebben uitgebracht op basis van besluiten van de Minister in april 2016 en die van de vigerende vergunning en alle rechten die daaraan verbonden zijn. Maar dit laatste is in elk geval niet het adviesrecht van alle partijen die reageerden op op de aanvraag wijziging Westerveld van 9 september 2016.

Zolang er geen problemen ontstaan door een aardbeving ontstaan door gaswinning of milieuschade in Natura2000 en/of aan dijken of aan woningen en gebouwen of echte risico's voor bewoners is er geen discussie over vergoeden van schade door de NAM. Maar als die problemen en schade wel aan de orde zijn ontstaat er een oeverloze discussie net als in het Groningenveld over binnen of buiten contouren en wel of geen C-schade of anderszins.

Maar niet alleen de Minister is er sterk aan gelegen om deze productie door te zetten op basis van de vigerende vergunning.

De NAM toont zich geen verantwoordelijke partij door onduidelijkheid te laten bestaan over het moment van de start van de werkelijke productie in Vries-10 en door zich niets gelegen te laten liggen aan verzoeken van bijvoorbeeld de gemeente Assen, gemeente Tynaarlo en de Waterschappen om deze productieput voorlopig te sluiten.

3.5 Ontwerp instemmingsbesluit winningsplan Westerveld en gaswinning Vries-10

Onder punt 3 Voorgeschiedenis wordt duidelijk aangegeven:

3.1 Wijziging Mijnbouwwet; 3.1.1 Wijziging toetsingskader met als apart punt Natuur en milieu; 3.1.2 Wijziging procedure; 3.2 Procedure winningsplan Westerveld.

Onder punt 4 Juridisch kader is opgenomen:

Punt 4.1 Mijnbouwregelgeving

Het winningsplan dient te worden getoetst aan de Mbw en de daarop gebaseerde regelgeving. De artikelen 34, 35 en 36 van de Mbw en de artikelen 24, 30 en 31 van het Mijnbouwbesluit (hierna: Mbb) vormen het juridisch kader waaraan het winningsplan wordt getoetst. Alvorens op basis van de Mbw over te mogen gaan tot winning is, op grond van artikel 34, derde lid, van de Mbw, de instemming vereist van de minister met een winningsplan. Het winningsplan geeft concreet inzicht in de wijze waarop de winning wordt uitgevoerd en de effecten daarvan en dient te voldoen aan de eisen genoemd in artikel 35 van de Mbw. Artikel 24 Mbb bevat een aantal nadere eisen die aan een winningsplan worden gesteld.

Ter beoordeling of met een winningsplan kan worden ingestemd, wordt het winningsplan getoetst aan artikel 36, eerste lid, van de Mbw. De minister kan slechts geheel of gedeeltelijk instemming weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen verbinden:

- a. indien het in het winningsplan aangeduide gebied door de minister niet geschikt wordt geacht voor de in het winningsplan vermelde activiteit om reden van het belang van de veiligheid voor omwonende of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan,
- b. in het belang van het planmatig beheer van voorkomens van delfstoffen,
- c. indien nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan, of
- d. indien nadelige gevolgen voor de natuur worden veroorzaakt.

Artikel 36, tweede lid, van de Mbw bepaalt voorts dat de minister de instemming kan verlenen onder beperkingen of daaraan voorschriften kan verbinden, indien deze gerechtvaardigd worden door een grond als genoemd in artikel 36, eerste lid of, voor zover het belang van de veiligheid voor omwonende of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan daardoor niet op onaanvaardbare wijze wordt aangetast, door het belang van leveringszekerheid.

Punt 4.2 Voorbereidingsprocedure

Gelet op artikel 34, vierde lid, van de Mbw is dit besluit tot instemming met het winningsplan voorbereid met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Awb. Tevens is naast SodM en Tcbb op grond van artikel 34, vijfde lid, van de Mbw ook advies gevraagd aan alle betrokken decentrale overheden. en op grond van artikel 105, derde lid, van de Mbw aan de Mijnraad.

Punt 5. Adviezen naar aanleiding van de aanvraag

SodM heeft bij brief van 13 oktober 2016 advies uitgebracht (kenmerk:16152380). Voor de beoordeling van het winningsplan Westerveld heeft SodM advies gevraagd aan TNO-AGE voor de verificatie van de berekeningen op de onderdelen doelmatige winning, bodemdaling en de SRA;

de Tcbb heeft bij brief van 6 december 2016 advies uitgebracht (kenmerk: TCBB/16189114);

Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe (hierna: de provincie Drenthe) heeft bij brief van 17 januari 2017 advies uitgebracht (kenmerk: 3/3.3/2017000089);

het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Tynaarlo (hierna: de gemeente Tynaarlo) heeft bij brief van 10 januari 2017 advies uitgebracht (kenmerk: 2016/35584, 2017/223);

het bestuur van het waterschap Hunze en Aa's (hierna: het waterschap Hunze en Aa's) heeft bij brief van 17 januari 2017 advies uitgebracht (kenmerk:IN16-2078/17-0083);

de Mijraad heeft bij brief van 3 maart 2017 advies uitgebracht (kenmerk:MIJR/17035516)het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Assen (hierna: de gemeente Assen) heeft bij brief van 17 januari 2017 advies uitgebracht (kenmerk: 2016-04865);

het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Tynaarlo (hierna: de gemeente Tynaarlo) heeft bij brief van 10 januari 2017 advies uitgebracht (kenmerk: 2016/35584, 2017/223);

het bestuur van het waterschap Hunze en Aa's (hierna: het waterschap Hunze en Aa's) heeft bij brief van 17 januari 2017 advies uitgebracht (kenmerk:IN16-2078/17-0083);

de Mijraad heeft bij brief van 3 maart 2017 advies uitgebracht (kenmerk:MIJR/17035516)

Punt 6.1 Algemene adviezen

De decentrale overheden adviseren om de toezegging van de minister jegens NAM om binnen de bestaande vergunning te mogen winnen uit de nieuw geboorde put Vries-10 in te trekken en NAM op te dragen hiervoor de uitkomst van de procedure voor onderhavig winningsplan af te wachten. Het vigerende winningsplan is namelijk niet getoetst op de veiligheid van burgers (SRA), waardoor er niet op kan worden teruggevallen.

Punt 6.3.3 Bodemtrilling

Advies SodM

(...)SodM stelt vast dat er in het gasveld Eleveld historisch gezien en nog in het recente verleden, veelvuldig bevingen zijn opgetreden. De zwaarste daarvan (magnitude groter dan 2,0) zijn in de omgeving duidelijk gevoeld en hebben tot schademeldingen geleid. Daarnaast wordt de productie uit het bevende voorkomen Vries-Zuid (maximale gemeten magnitude 1,5) door middel van de put Vries-10 weer opgestart. (...)

Advies Tcbb

De Tcbb merkt op dat uit de nog uit te voeren onderzoeken inzake het Groningenveld mogelijk kan blijken dat ook voor sommige kleinere velden de grens van magnitude 3,9 op de schaal van Richter kan worden overschreden. Als er ook voor het winningsplan Westerveld redenen blijken te zijn om de Mmax van 3,9 te herzien, dan zal NAM het winningsplan hiervoor moeten wijzigen.

Gezamenlijk advies decentrale overheden

De decentrale overheden constateren dat de reeds bevende velden Eleveld en Vries-Zuid dicht liggen bij de grens met risicocategorie II. (...) De decentrale overheden verzoeken om in het instemmingsbesluit aandacht te besteden aan de productiesnelheid uit de verschillende gasvelden. Er lijkt door NAM bij de bepaling van de productiescenario's geen rekening te zijn gehouden met de relatie snelheid drukdaling versus bodemtrilling. De decentrale overheden stellen dat de uitgevoerde SRA berekening ten onrechte geen

rekening houdt met de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en ook niet met de correcte bevolkingsdichtheid van het stedelijk gebied rond het gasveld Eleveld. Geadviseerd wordt om dit te herstellen. Advies van de Mijnraad De Mijnraad geeft aan dat in het gasveld Eleveld veelvuldig bevingen zijn opgetreden; soms met een magnitude groter dan twee, met schademeldingen als gevolg.

De productie uit het gasveld Vries-Zuid wordt weer opgestart, terwijl ook hier bevingen zijn opgetreden (maximale gemeten magnitude 1,5). In de SRA blijken beide velden desondanks in de laagste categorie (I) te vallen, zij het dicht bij de grens met categorie II. SodM adviseert om NAM in de omgeving van de Eleveld en Vries-Zuid gasvelden aanvullende monitoring te laten uitvoeren door het plaatsen van enkele versnellingsmeters en om NAM een risicobeheerssysteem voor de bevende voorkomens uit dit winningsplan te laten opstellen en implementeren. De Mijnraad onderschrijft deze SodM-aanbevelingen.

Punt 7.1 Algemeen

(...) EZ-vergunning Vries-10 intrekken; toestemming koppelen aan dit besluit. Zolang er binnen het vigerende winningsplan (winnings)ruimte is, zoals in het geval van de put Vries-10, is er na een nieuwe boring geen wijziging van het winningsplan nodig. In dit geval wordt dat veroorzaakt door het feit dat de put Vries-10 een oudere niet meer werkende put vervangt, waarvan de productie al in het vigerende winningsplan was opgenomen. Binnen het vigerende winningsplan is nog ruimte voor ongeveer twee jaar productie. **SodM kan er, als onafhankelijk toezichthouder, op toezien dat de productie uit de put Vries-10 en de effecten daarvan op de bodembeweging blijven binnen hetgeen is vastgelegd in het vigerende winningsplan. Alhoewel er in de gewijzigde Mbw additionele eisen worden gesteld aan een (gewijzigd) winningsplan, is het niet zo dat het vigerende winningsplan indertijd niet is getoetst op de veiligheid van burgers.** Na vaststelling van het instemmingsbesluit met het thans in procedure zijnde winningsplan Westerveld, kan de productie uit de put Vries-10 ook na deze twee jaar doorgaan. In dit winningsplan is ook een SRA opgenomen. Uit deze risicoanalyse blijkt dat door de voorgenomen productie uit de put Vries-10 het seismisch risico niet verandert ten opzichte van het vigerende winningsplan. Ook de verwachte bodemdaling (<2 cm) blijft binnen het vigerende winningsplan. Er is dan ook geen aanleiding om de reeds eerder verleende instemming met het vigerende winningsplan in te trekken, of om het opstarten van de productie uit de put Vries-10 aan te houden tot na de vaststelling van het thans in procedure zijnde instemmingsbesluit.

3.5.1 Conclusie(s) Ontwerp instemmingsbesluit winningsplan Westerveld en gaswinning Vries-10

Uit de informatie onder punt 5 blijkt heel duidelijk dat er door diverse partijen gebruik gemaakt is van hun recht om advies uit te brengen in het kader van Mijnbouwwet 2017.

Uit de informatie onder punt 6 blijkt heel duidelijk wat de decentrale overheden adviseren over de toezegging van de minister jegens de NAM om binnen de bestaande vergunning te mogen winnen uit de nieuw geboorde put Vries-10. Volgens hun is het vigerende winningsplan is namelijk niet getoetst op de veiligheid van burgers (SRA), waardoor er niet op kan worden teruggevallen. Hierin deel ik de mening van de decentrale overheden over het vigerende winningsplan en de SRA want dit is nu juist een van de redenen waarom de aanvraag van 9 september 2016 door de NAM is ingediend.

De SodM geeft aan in haar advies dat citaat – Daarnaast wordt de productie uit het bevende voorkomen Vries-Zuid (maximale gemeten magnitude 1,5) door middel van de put Vries-10 weer

opgestart – Einde citaat. Dit betekent concreet dat de aanvraag winningsplan Westerveld niet Vries-10 betreft omdat deze bestaande gaswinning en gasopslag betreft en geen nieuwe gaswinning.

Ook de decentrale overheden geven in hun advies aan: citaat: *De productie uit het gasveld Vries-Zuid wordt weer opgestart, terwijl ook hier bevingen zijn opgetreden (maximale gemeten magnitude 1,5)*. einde citaat. Dus ook zij erkennen dat er in Vries-10 nog geen sprake is van gaswinning en dat deze productieput dus niet valt onder de aanvraag van 9 september.

Onder punt 7 geeft de Minister aan op welke gronden de gaswinning in productieput Vries-10 gestart is. Zijn eerste mededeling is: EZ-vergunning Vries-10 intrekken; toestemming koppelen aan dit besluit. Dat klinkt voortvarend maar gaat echt over verschillende zaken die niet te rijmen zijn. EZ-vergunning Vries-10 is gegeven op basis van de vigerende vergunning en dit besluit (zijnde dit instemmingsbesluit) gaat over een aanvraag die specifiek toeziet op bestaande gaswinning en gasopslag en dus niet op een nieuwe productieput. De Minister is bezig appels en peren samen te voegen en dat lijkt niet rechtmatig. Het zou juist zijn als de Minister over Vries-10 een nieuw instemmingsbesluit zou nemen op basis van een nieuwe aanvraag wijziging gaswinning Vries-10 Westerveld.

Er kunnen gerust vraagtekens gezet worden bij de mededeling van de Minister dat het vigerende winningsplan voor productieput Vries-10 voldoende getoetst is op de veiligheid van de burgers volgens de huidige normen. Het is namelijk maar de vraag of TNO en vervolgens de SodM de juiste uitgangspunten hebben genomen bij het toetsen. Zie ook de conclusies over dit onderwerp onder **3.3.1 Conclusie adviezen SodM en TNO over onder andere Vries-10**.

De Minister geeft aan dat er binnen het vigerende winningsplan nog ruimte is voor twee jaar productie tot 2018. Dit wordt nergens gestaafd door bewijzen of door informatie vanuit de aanvraag door de NAM. De NAM noemt in haar aanvraag de start van de gaswinning in put Vries-10 niet, noch de hoeveelheid gas die deze put gaat produceren per jaar of de totale productie van deze put.

De NAM heeft in haar aanvragen wijziging gaswinning van 2007, 2011 en 2016 geen expliciete aanvraag van de verlening van de termijn van de gaswinning tot na 2018 gedaan.

In zijn mededeling benadrukt de minister alleen dat op basis van de vigerende winningsvergunning er voldoende ruimte is voor de productie maar hij geeft nergens aan dat als het gaat om Vries-10 er ook al aangegeven is of er zuur en hydraulische stimulatie zal plaats vinden. Terwijl hij in dat geval ook geen toestemming had moeten geven op grond van zijn eigen conclusie. Verder geeft de Minister onvoldoende aan dat de vraag beantwoord is wat betreft de huidige gaswinning in Vries-10 en of dit geen nadelige gevolgen zal veroorzaken op de natuur in het effectgebied.

Tot zo ver de argumenten en conclusies waarmee ik mijn stellingen onder artikel 2 onderbouw.

Te uwer informatie:

Ook heb ik dit betreffende verzoek tot handhaving gestuurd naar de Minister van Economische Zaken als bevoegd gezag ingevolge artikel 132 Mijnbouwwet 2017.

Op 11 augustus 2017 heb ik de Minister van Economische Zaken gevraagd om een nieuw instemmingsbesluit te nemen betreffende de productie van Vries-10.

Een afschrift van deze brief heb ik verzonden aan de NAM en de gemeenten Assen, Tynaarlo en

Aa & Hunze, de gedeputeerde staten van de provincie Drenthe; en de waterschappen.

Tevens heb ik een groot aantal bewoners van Marsdijk en Loon gevraagd en de actiegroep StopgaswinningMarsdijk om mijn aanvraag te ondersteunen na het versturen van mijn verzoek. Hun steunbetuigingen ontvangt u binnen twee weken na mijn verzoek.

Hoogachtend,

Mevrouw

[Redacted name and address]

Ministerie van Economische Zaken
Minister van Economische zaken
Postbus 24037
2490 AA Den Haag

Assen, maandag 14 augustus 2017.

Betreft: Verzoek nieuw instemmingsbesluit betreffende productieput Vries-10 gaswinning Westerveld

Excellentie, geachte heer Kamp,

Hierbij verzoek ik u om een nieuw instemmingsbesluit te nemen over de gasproductie in productieput Vries-10 door de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM), die niet gebaseerd is op de aanvraag wijziging gaswinning Westerveld van datum 9 september 2016 maar op een nieuwe aanvraag wijziging gaswinning die specifiek Vries-10 betreft.

De reden voor mijn aanvraag is dat er voldoende stellingen aan te voeren zijn op basis van aanwezige informatie en onderbouwt door een groot aantal argumenten en conclusies die bewijzen dat de productie in Vries-10 op onjuiste gronden gestart is door de NAM, die zich daarmee geen zorgzame winningspartij betoont en op onjuiste en mogelijk zelfs onrechtmatige gronden is toegestaan door u als verantwoordelijke Minister van Economische Zaken zodat u zich daardoor niet als een betrokken en zorgzame bestuurder gedraagt.

De redenen dat ik mijn verzoek tot u wend zijn de volgende;

Krachtens uw functie hebt u de bevoegdheid te beslissen over een aanvraag tot wijziging gaswinning Westerveld betreffende Vries-10 als die ingediend wordt door de NAM en tot nemen van een instemmingsbesluit op grond van artikel 34, derde lid van de Mijnbouwwet 2017.

En

Als eigenaar/bewoner van [REDACTED], gelegen in de woonwijk Marsdijk te Assen ben ik woonachtig circa 800 meter vanaf de productieput Vries-10. Ook ben ik een van de bewoners die mogelijk schade aan mijn onroerend goed ondervindt als er een aardbeving door gaswinning plaatsvindt tijdens de gaswinning tot 2018 of in de 30 jaar die daarop volgen. Mijn verzoek om handhaving dient daarom te worden beschouwd als een aanvraag om een beschikking conform artikel 4:2 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna; Awb). Artikel 1:3, derde lid van de Awb definieert een aanvraag als een verzoek van een belanghebbende, een besluit te nemen. Onder belanghebbende wordt verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken (artikel 1:2, eerste lid, Awb). Ten aanzien van bestuursorganen worden de hun toevertrouwde belangen als hun belangen beschouwd (artikel 1:2, tweede lid, Awb).

1. IN AANMERKING GENOMEN DAT:

- 1.1. Met de Actualisering winningsvergunning Drenthe; overdracht winningsvergunningen Drenthe III en Drenthe IV van 17 juli 2007/Nr.ET/EM/7075840 vervallen een aantal voorschriften uit de oorspronkelijke vergunning omdat zij onderwerpen bevat die in de Mijnbouwwet van 2003, dan wel andere wetgeving geregeld zijn en verder een aantal begrippen die verouderd zijn. De winningsvergunning Drenthe wordt op 17 juli 2007 integraal vastgesteld.
- 1.2. Na 2007 zijn er een aantal aanvragen wijziging gaswinning door de NAM ingediend die betrekking hebben op Vries Zuid, Vries 1, Vries 8 en Assen, allen onderdelen van het Westerveld Systeem, de winningsvergunning Drenthe II (K.B. 4/11/1968, laatstelijk gewijzigd d.d. 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840)
- 1.3. 2 april 2015 heeft de Minister van EZ de kabinetsreactie op het OVV-rapport aan de Tweede Kamer gestuurd. Hij geeft aan dat hij, vooruitlopend op inwerkingtreding van de voorgestelde wijzigingen in de Mijnbouwwet, ingediende (wijzigingen van) winningsplannen zoveel mogelijk in de geest van de aangekondigde wijziging van de Mijnbouwwet behandelt.
- 1.4. 21 mei 2015 heeft de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. te Assen, een aanvraag ingediend om een vergunning ingevolge de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. De aanvraag heeft betrekking op de inrichting Vries 1, gelegen nabij Kleuvenveld te Taarlo in de gemeente Assen, op de percelen kadastraal ingedeeld, gemeente Assen, sectie Y, nummers 164, 165 en 528.
- 1.5. 14 maart 2016 heeft EZ een brief gestuurd aan de NAM met als kenmerk DGETM-EO/16034301 waarin aangekondigd wordt dat de omgevingsvergunning voor Inrichting Vries 1 waarvan productieput Vries-10 onderdeel uitmaakt wordt verleend en inwerking treedt nadat de termijn van zes weken voor het indienen van een beroepsschrift verstreken is.
- 1.6. 29 augustus 2016 is de meest recente versie van het winningsplan Westerveld nog in detail besproken met medewerkers van Staatstoezicht op de Mijnen en uw ministerie. Op basis van de aangebrachte veranderingen in de aanvraag, vraagt de NAM de Minister EZ de procedure tot instemming met het winningsplan te hervatten.
- 1.7. 11 september 2016 ontvangt het ministerie van Economische Zaken een aanvraag van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (hierna: NAM) tot instemming met het gewijzigde winningsplan Westerveld met als datum 9 september 2016.
- 1.8. Op het moment van de aanvraag wijziging winningsplan Westerveld van de NAM op 9 september 2016 wordt er nog geen gas gewonnen in de productieput Vries-10.
- 1.9. 13 oktober 2016 stuurt de Inspecteur-generaal der Mijnen een advies winningsplan Westerveld naar het ministerie van EZ met als kenmerk 16152380 waarin de productieput Vries-10 genoemd wordt in verband met de productie van Vries Zuid.
- 1.10. 26 januari 2017 Beantwoording vragen over de plannen van NAM om de put Vries-10 in Assen op te starten door Minister Kamp van EZ.
- 1.11. Van maandag 8 mei tot en met maandag 19 juni 2017 ligt het ontwerp-

instemmingsbesluit voor de gewijzigde gaswinning ter inzage. Iedereen heeft de mogelijkheid te reageren met een zienswijze.

- 1.12. De voorbereidingen voor de productie in Vries-10 zijn gestart tussen 25 december en 31 december 2016. Daarna is de productie langzaam op gang gekomen. Op dit moment augustus 2017 wordt er gas gewonnen met toestemming van de Minister Kamp op basis van onder andere de vigerende vergunning. De echte startdatum van de winning wordt nergens genoemd, maar in de mail die ik op 20 juli 2017 ontvangen heb van de [REDACTED] van de NAM wordt aangegeven dat deze tussen 25 december en 31 december 2016 ligt. (deze mail wordt als bijlage toegevoegd bij deze brief)
- 1.13. De aanvraag wijziging gaswinning Westerveld van 9 september 2016 staat los van de nieuwe productieput Vries-10 en van de aanvang van de productie in Vries-10. Voor Vries-10 moet de NAM nog een nieuwe aanvraag wijziging gaswinning Vries1 of Vries Zuid of Westerveld indienen.
- 1.14. Er is voor de productieput Vries-10 door de NAM nog geen aparte aanvraag wijziging gaswinning ingediend na het verkrijgen van de verkrijgen van de omgevingsvergunning voor Inrichting Vries 1.

2. STELLINGEN GASWINNING PRODUCTIEPUT VRIES-10

Productieput Vries-10 is een nieuwe put binnen Vries-1 en gasveld Vries Zuid. Zowel de NAM als de Minister van EZ als SodM als TNO als alle andere de adviespartijen erkennen en geven aan dat Vries-10 een nieuwe productieput betreft en geen oude put die opnieuw in gebruik is genomen. Ook is men het erover eens dat Vries-10 een andere put VRS-3C die al 23 jaar gesloten is vervangt, als het gaat om de productie binnen het gasveld Vries Zuid. Maar dat neemt niet weg dat het wel een nieuwe put betreft waar een omgevingsvergunning voor is aangevraagd en afgegeven, waar een nieuwe installatie is gebouwd en waar toestemming voor productie van de Minister van EZ voor is gegeven.

De vigerende vergunning waarop binnen Westerveld Systeem gasproductie plaatsvindt is de geactualiseerde winningsvergunning Drenthe; overdracht winningsvergunningen Drenthe III en Drenthe IV van 17 juli 2007/Nr.ET/EM/7075840. Daarna is er geen instemmingsbesluit meer genomen over Vries 1 en met name VRS-3C en de vervangende productieput Vries-10.

De omgevingsvergunning inrichting Vries-1 Productieput 10 geeft NAM geen toestemming om te produceren in Vries-10. Die toestemming geeft de Minister EZ op andere gronden zoals de vigerende vergunning. Voor de omgevingsvergunning was geen MER (m.e.r) noodzakelijk.

De aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016 heeft betrekking op de bestaande gaswinning en opslag binnen het winningsplan Westerveld. Het heeft geen betrekking op de gaswinning van Vries-10 omdat dit een nieuwe productieput betreft, waarvoor nog een nieuw winningsplan wordt ingediend door de NAM.

Op het moment van indienen van de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016 vindt er nog geen productie plaats in Vries-10.

In de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016 ontbreekt de prognose van het totale Vries-10 productievolume net als de 113,3 miljoen m³ dat Vries-10 nog in het vigerende winningsplan mag produceren. Ook de juiste locatie van deze productieput wordt nergens

aangegeven met een foto of een omschrijving. In alle grafieken wordt Vries-10 niet expliciet genoemd. Ook niet onder de nog niet of niet producerende putten zoals bij voorbeeld Assen Zuid en Witten. Er is geen SAR specifiek gericht op Vries-10 en ook geen risicomatrix gebruikt in dit geval om Vries-10 te beoordelen voorafgaande aan de start van de productie. Ook is er geen MER opgesteld voor de start van de productie.

De gaswinning in Vries-10 wordt door de Minister toegestaan op de volgende punten: het niet overschrijden van de productiegrenzen van de vigerende vergunning door het in productie nemen van Vries-10 en een seismische risicoanalyse van TNO voor alle kleine velden.

De productie in Vries-10 is gestart volgens de NAM tussen Kerst en Oud en Nieuw 2016. Dus tussen 25 december en 1 januari 2017. Op het moment dat de eerste bewonersbijeenkomsten in januari 2017 gehouden werden was de productie nog niet 100%.

De productie van Vries-10 valt wat betreft de productiegrenzen onder de vigerende vergunning en er kan als er geproduceerd wordt tot 2018 productie plaatsvinden, maar wat betreft van de start van de productie valt deze onder de nieuwe Mijnbouwwet van 1 januari 2017 en moet derhalve ook voldoen aan alles wat gesteld wordt in deze Mijnbouwwet 2017.

Door in te stemmen met de productie Vries-10 tot 2018 op deze wijze terwijl de werkelijke productie gestart is rondom het van kracht worden van de nieuwe Mijnbouwwet van 2017, heeft de Minister niet alleen geen recht gedaan aan het adviesrecht van de partijen, die genoemd worden in de Mijnbouwwet van 2017, hij heeft er ook mee ingestemd dat er geen aanvraag wijziging gaswinning Westerveld is opgesteld die specifiek Vries-10 betreft.

Omdat de productie in Vries-10 plaatsvindt op de vigerende winningsvergunning is er nog geen sprake van een gedetailleerde risicoanalyse voor reservoirstimulatie als onderdeel van het werkprogramma voor stimulering van putten zoals die wordt gevraagd in de nieuwe Mijnbouwwet. Dit betekent dat er onduidelijkheid is of deze reservoirstimulatie nu gewoon wordt uitgevoerd zonder dat voldaan wordt aan de adviezen en voorwaarden zoals als de SodM geformuleerd heeft in haar brief van 13 oktober 2016.

Er is geen low-case; mid-case of high case scenario omschreven voor deze put zodat de SodM haar controle functie naar behoren kan uitvoeren en kan handhaven als de productiewaarden toch overschreden worden door de NAM in Vries-10.

Er is voorafgaande aan de start van de productie van Vries-10 geen aanvullende monitoring geregeld door middel van het plaatsen van versnellingsmeters op diverse plekken. En er is ook geen risicobeheerssysteem opgesteld en geïmplementeerd.

De historische vergelijking van gasveld Eleveld en gasveld Vries Zuid gaat voor Vries-10 niet op op diverse punten zodat de mogelijkheid bestaat dat als alle onderdelen van de analyse voor SAR worden ingevoerd voor Vries-10 geldt dat deze niet binnen het Seismische risico II valt.

Het is voor Vries-10 niet duidelijk of er voldoende rekening gehouden wordt met de aanwezigheid van Natura2000 en het waterwingebied in de zeer nabije omgeving.

Voor de inrichting Vries-1, productieput 10 is vanaf 2007 tot heden en voor winning Westerveld is er voor zover bekend nog geen aanvraag wijziging gaswinning ingediend door de Nederlandse Aardoliemaatschappij (NAM) voor de winningsvergunning Drenthe II (K.B. 4/11/1968, laatstelijk gewijzigd d.d. 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840) die expliciet een aanvraag inhoud die de gaswinning betreft na 2018.

De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) heeft voor de winningsvergunning Drenthe II (K.B. 4/11/1968, laatstelijk gewijzigd d.d. 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840) voor september 2016 en daarna nog geen aanvraag gedaan voor de verlenging van de winningstermijn na 2018 die expliciet een aanvraag inhoud die de gaswinning betreft in Vries-10 na 2018.

In artikel 34 van de Mijnbouwwet is bepaald dat het winnen van delfstoffen geschiedt overeenkomstig een winningsplan. In artikel 35, lid 1 sub c, van de Mijnbouwwet alsmede in artikel 24, lid 1 sub c van het Mijnbouwbesluit is aangegeven dat in het winningsplan de wijze van winning alsmede de daarmee verband houdende activiteiten opgenomen moeten worden. Aan deze bepalingen voldoet de productie in Vries-10 niet.

3. ARGUMENTEN:

3.1 Omgevingsvergunning en toestemming gaswinningsvergunning.

21 mei 2015 heeft de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. te Assen ingevolge de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna Wabo) een aanvraag ingediend voor een omgevingsvergunning. De aanvraag heeft betrekking op de inrichting Vries 1, gelegen nabij en bereikbaar via de openbare weg Kleuvenveld te Taarlo in de gemeente Assen, op de percelen kadastraal ingedeeld, gemeente Assen, sectie Y, nummers 164, 165 en 528.

De aanvraag is in het Omgevingsloket Online geregistreerd onder nummer 1674527.

De vergunningaanvraag betrof de ingebruikname van gasproductieput VRS-10. Deze wordt via een te plaatsen gasproductie-eenheid aangesloten op het bestaande leidingwerk. Tenslotte wordt ten behoeve van de nieuwe put een methanolinjectie-eenheid en een anti-corrosievloeistofinjectie-eenheid geplaatst.

De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de volgende activiteiten:

A. Het veranderen of veranderen van werking en het in werking hebben van een inrichting.

Volgens artikel 2.1 eerste lid, onder e, sub 2 en sub 3, van de Wabo is een omgevingsvergunning vereist voor het veranderen of veranderen van werking of het in werking hebben van een inrichting of mijnbouwwerk.

B. Bouwen van een bouwwerk

Volens artikel 2.1 eerste lid onder a, van de Wabo is een omgevingsvergunning vereist voor het bouwen van een bouwwerk.

Op de activiteiten is de uitgebreide voorbereidingsprocedure van 6 maanden van toepassing (afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht en art. 3.10 van de Wabo).

In de brief van 14 maart 2016 van Ministerie van Economische zaken met als Kenmerk DGETM-EO/16034301 wordt aangegeven dat de volgende organisaties zijn geraadpleegd.

- Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Assen;
- Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe; Waterkwaliteitsbeheerder;
- Waterschap Hunze en Aa's;

- De Inspecteur-generaal der Mijnen (Staatstoezicht op de Mijnen)

Onder punt 4 in de brief worden de adviezen en zienswijzen van geraadpleegde partijen genoemd.

- het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Assen;
- Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe;
- Waterkwaliteitsbeheerder Waterschap Hunze en Aa's;
- De Inspecteur-generaal der Mijnen (Staatstoezicht op de Mijnen).

Door het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Assen is facultatief advies uitgebracht ten aanzien van het onderdeel 'bouwen van een bouwwerk' van de aanvraag; De Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe hebben verklaard geen wettelijk adviseur te zijn;

Door de Inspecteur-generaal der Mijnen is advies uitgebracht ten aanzien van de aanvraag en het aan het (ontwerp) besluit te verbinden voorschriften.

Onder punt 5 van de brief staan de overwegingen met betrekking tot de ingediende adviezen en zienswijzen

- Het advies van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Assen en de Veiligheidsregio Drenthe is volledig in dit besluit verwerkt. Zij geven aan dat de aanvraag voldoet aan artikel 2.10 van de Wabo.
- Het advies van de Inspecteur-generaal der Mijnen is volledig in dit besluit verwerkt. Daarbij geadviseerde voorschriften zijn verwerkt in bijlage 1 behorende bij dit besluit.

Ook staat in deze brief onder punt 7 Overwegingen met betrekking tot het besluit.

De aanvraag is beoordeeld aan de voor de activiteiten betreffende artikelen van de Wabo. Vooraf is de aanvraag getoetst aan het Bor en de aan de Regeling omgevingsrecht.

Voor activiteit A. is gekeken naar de Milieueffectrapportage, die voor de oprichting van oppervlakte installaties voor de winning van aardolie of aardgas geldt, op grond van D.17.3 van het Besluit m.e.r. en de m.e.r. beoordelingsplicht. De conclusie is dat de omgevingsvergunning voor deze activiteit kan worden verleend.

Voor activiteit B heeft er een beoordeling plaats gevonden of het bouwplan voldoet aan de gestelde eisen. Verder is de aanvraag met inachtneming van het bepaalde in artikel 2.10, lid 1 onderdeel c, van de Wabo getoetst aan het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied, Herziening art. 30 WRO. Voor dit perceel geldt de bestemming 'Jonge-veld-en veenontginningen met de aanduiding 'aardgaswinning Het bouwplan voldoet aan de bestemming.

Ook is de aanvraag getoetst aan de redelijke eisen van welstand, met in inachtneming van het bepaalde in artikel 2.10 lid 1 onderdeel d, van de Wabo. De conclusie is dat het bouwplan voldoet aan de redelijke eisen van welstand. De conclusie is dat de omgevingsvergunning voor deze activiteit moet worden verleend.

Onder punt 8 Besluit wordt vervolgens onder andere het volgende vermeld.

- II De omgevingsvergunning voor de inrichting Vries 1 te verlenen aan de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. voor de volgende activiteiten;
 - A. Het veranderen of veranderen van de werking van een inrichting.
 - B. Bouwen van een bouwwerk;

- III De omgevingsvergunning voor onbepaalde tijd te verlenen, met verwijzing naar artikel 2.33 van de Wabo;
- IV Aan de omgevingsvergunning de voorschriften uit bijlage 1 te verbinden;
- V De aanvraag en bijbehorende bijlagen, deel te laten uitmaken van de omgevingsvergunning. De bij deze omgevingsvergunning behorende documenten worden genoemd in bijlage 2.

3.1.1 Conclusie(s) omgevingsvergunning en toestemming gaswinning.

De aanvraag omgevingsvergunning door de NAM is getoetst op de de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna Wabo) en niet op de Mijnbouwwet van 2003 of de nieuwe Mijnbouwwet van 2017 die op 1 januari 2017 van kracht werd.

De adviserende partijen zoals het college van Burgemeester en Wethouders van Assen; Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe; Waterkwaliteitsbeheerder Waterschap Hunze en Aa's en de Inspecteur-generaal der Mijnen (Staatstoezicht op de Mijnen) hebben niet geadviseerd of geoordeeld over de aanvraag omgevingsvergunning op basis van de Mijnbouwwetten van 2003 of 2017.

Door het geven van adviezen hebben het college van Burgemeester en Wethouders van Assen; Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe; Waterkwaliteitsbeheerder Waterschap Hunze en Aa's en de Inspecteur-generaal der Mijnen (Staatstoezicht op de Mijnen) nimmer expliciet toestemming gegeven voor het winnen van gas uit de productieput Vries-10 onderdeel van Vries1 onderdeel van het Westerveld Systeem.

Opvallend is dat er geen advies van Waterkwaliteitsbeheerder Waterschap Hunze en Aa's is opgenomen terwijl dat wel in de lijn der verwachting ligt gezien deze nieuwe productieput dicht bij of in een Natura 2000-gebied ligt. Natura 2000-gebied zou zeker vanuit de Mijnbouwwet 2003 en 2017 wel beoordeeld moeten worden als het om de uiteindelijk toestemming gaswinning zou gaan.

Opvallend is ook dat er geen m.e.r. wordt uitgevoerd iets wat voor de uiteindelijk gaswinning wel moet gebeuren in het kader van de Mijnbouwwet 2003 en Mijnbouwwet 2017.

Het ministerie van Economische zaken heeft namens de Minister de omgevingsvergunning verleend maar daarmee geen toestemming gegeven voor het winnen van gas uit de gasproductie-eenheid Vries-10. Dit is ook nergens omschreven in de brief aan de NAM met als Kenmerk DGETM-EO/16034301.

In de brief staat omschreven dat er voor onbepaalde tijd een omgevingsvergunning voor deze winningsput Vries-10 is afgegeven maar dit heeft geen betrekking op de gaswinning die in deze put plaats vindt.

3.2 Aanvraag Instemming Winningsplan Westerveld NAM en gaswinning Vries-10

Er zijn na 2007 een aantal aanvragen wijziging gaswinning gedaan door de NAM voordat op 9 september 2016 de aanvraag instemming winningsplan Westerveld bij het ministerie van EZ is ingediend.

Alle aanvragen hebben als basis het vigerende winningsplan winningsvergunning(en) Drenthe II (K.B. 4/11/1968, laatstelijk gewijzigd d.d. 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840) Groningen (K.B. 30/5/1963) De oorspronkelijke vergunning is van 4 november 1968.

De aanvragen **vóór** 9 september 2016 maken geen melding van de productieput Vries 10 of het vervangen van Vries C3. De aanvraag van 9 september 2016 meldt op bladzijde 16 het volgende: Citaat: *In het Vries-Zuid veld is eind 2015 een extra productieput geboord (VRS-10) ter vervanging van de VRS-3C put die in 1994 is geabandonneerd na overmatige waterproductie blad). einde citaat.* Op het moment van deze aanvraag is er geen productie in Vries-10.

De redenen voor de actualisatie van het winningsplan voor het Westerveld systeem zijn:

1. een vernieuwde seismische risico analyse
2. de stopzetting van productie uit de velden Appelscha, Roden en Norg-Zuid
3. een actualisatie van productie- en bodemdalingsvoorspellingen en
4. voorziene activiteiten om de productie in stand te houden.

Deze aanvraag bevat geen expliciete aanvraag voor de verlenging van de termijn van gaswinning na 2018, er worden slechts data genoemd die een verwachting betreffen.

Er wordt geen melding gemaakt van de precieze locatie van de nieuwe productieput Vries-10 zoals deze wel vermeld wordt in de verleende omgevingsvergunning van na 14 maart 2016. Ook wordt er geen melding gedaan over het moment van de start van de gaswinning in deze productie-eenheid.

Er worden diverse data in de aanvraag genoemd tot wanneer de verwachte productie van het geheel Westerveld zal lopen en van diverse productieputten. Maar er wordt geen melding gemaakt van de totale duur van de gaswinning in productieput Vries-10. Er wordt ook niet gesproken over tot 2018 nog te produceren hoeveelheid gas met betrekking tot deze put Vries-10.

De hoeveelheid gas die productieput Vries-10 nog zou mogen produceren volgens het vigerende winningsplan en de prognose van het totale Vries-10 productievolume wordt niet expliciet genoemd in de aanvraag instemming winningsplan Westerveld van 9 september 2016.

In een brief van de NAM aan Burgemeester Out, Burgemeester Thijsen en Wethouder Lambert van 23 december 2016 met als referentienummer EP201612207623 wordt door de NAM gesteld dat het vervelend is dat de boodschap rond de productiestart van Vries-10 onbedoeld verbonden is geraakt met de procedure rond het aangepaste winningsplan Westerveld. (de brief wordt als bijlage toegevoegd)

Verder wordt er in betreffende brief gesproken over het nieuwe winningsplan voor Vries-10.

Het aangepaste winningsplan Westerveld van 9 september 2016 heeft geen betrekking op de gaswinning van Vries-10 omdat dit een nieuwe productieput betreft die een oude vervangt waarvoor een nieuw winningsplan wordt ingediend. Dit plan heeft betrekking op de bestaande gaswinning en opslag binnen het winningsplan Westerveld.

3.2.1 Conclusie(s) Aanvraag Instemming Winningsplan Westerveld en gaswinning Vries-10

De aanvraag Instemming Winningsplan Westerveld door de NAM bevat geen vermelding dat er plannen zijn om op korte termijn in productieput Vries-10 gas te gaan winnen. In de aanvraag instemming winningsplan Westerveld wordt aangegeven dat de al 23 jaar stilliggende productieput VRS-3C wordt vervangen door productieput Vries-10. Er is dus 23 jaar geen gaswinning in dit gedeelte van Vries 1/Vries Zuid. Er worden diverse data in de aanvraag genoemd tot wanneer de verwachte productie van het geheel Westerveld zal lopen en van diverse productieputten. Maar er wordt geen melding gemaakt van de totale duur van de gaswinning in productieput Vries-10. Er wordt ook niet gesproken over tot 2018 nog produceren met betrekking tot deze put Vries-10.

Deze aanvraag bevat geen expliciete aanvraag voor de termijn van de verlenging van gaswinning na 2018 er worden slechts data genoemd die een verwachting betreffen.

De productiestart van Vries-10 staat volgens de NAM los van de procedure rond het aangepaste winningsplan Westerveld.

Er is dus volgens de NAM geen verband tussen de aanvraag 9 september 2017 en het in productie nemen van Vries-10. Deze zaken dienen als losstaand te worden beschouwd, ze zijn 'onbedoeld verbonden geraakt'.

Ook de NAM geeft aan dat er nog sprake is van een nieuw winningsplan waar het leeuwendeel van de productie van Vries-10 onder gaat vallen. Er is dus sprake van een nieuw winningsplan naast de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016.

Het vigerende winningsplan winningsvergunning(en) Drenthe II (K.B. 4/11/1968, laatstelijk gewijzigd d.d. 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840) Groningen (K.B. 30/5/1963) voldoet op een aantal punten niet meer aan de eisen die gesteld worden in de Mijnbouwwet van 2017 en dient daarom te worden bijgesteld. Dit is ook de reden dat de aanvraag wijziging Westerveld wordt ingediend op 9 september 2016.

De gaswinning die plaatsvindt gebeurd dus niet op basis van de aanvraag instemming gaswinning Westerveld gedaan door de NAM op 9 september 2017. En wordt dus ook niet beoordeeld door de minister op basis van de gedane aanvraag. In zijn ontwerp-instemmingsbesluit geeft de Minister heel duidelijk aan op welke basis er gas gewonnen wordt in Vries-10.

In een brief van de NAM aan Burgemeester Out, Burgemeester Thijsen en Wethouder Lambert van 23 december 2016 met als referentienummer EP201612207623 geeft de NAM aan dat er overleg is geweest op 30 november en 21 december 2016 tussen partijen.

In deze brief wordt aangegeven dat in een antwoord op een vraag van de NAM het SodM aangeeft dat het vigerende winningsplan voor (de winningsvergunninggebieden Drenthe II (K.B. 4/11/1968 laatstelijk gewijzigd 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840), Groningen (K.B 30/5/1963)) toestaat dat Vries-10 nog 113,3 miljoen m³ uit het Vries-Zuid gasveld mag produceren.

De prognose van het totale productievolume van het totale Vries-10 is van de NAM en komt niet van de SodM. Wat opvallend is, is dat er hier gesproken wordt over een nieuw winningsplan tot tweemaal toe.

Verder geeft de NAM aan gesprekspartners aan dat;

citaat: *Met betrekking tot de Seismische Risicoanalyse van het Ministerie van Economische Zaken deelt de Minister de conclusies van deze analyse zoals uitgevoerd door TNO/SodM (het kleine velden onderzoek) De Minister concludeert dat” in afwachting van de behandeling van het gewijzigde winningsplan op basis van het vigerende winningsplan de productie doorgang kan vinden”.* Einde citaat.

De NAM stelt dat het vervelend is dat de boodschap rond de productiestart van Vries-10 onbedoeld verbonden is geraakt met de procedure rond het aangepaste winningsplan Westerveld. Heel begrijpelijk als in het voorgaande al gesteld is dat er een nieuw winningsplan zal komen die deze productieput Vries-10 betreft.

Aangezien de NAM aangeeft dat de gaswinning productieput Vries-10 een nieuwe aanvraag winningsplan betreft is het de vraag of er in de vigerende winningsplan voldoende rekening is gehouden met Nationaal Park Drentse Aa en het aanwezige Natura2000 gebied, dat wil zeggen volgens de Mijnbouwwet 2017.

In de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016 wordt een vergelijking gemaakt tussen Vries Zuid en Eleveld. Dit is eigenlijk speculatie en berust alleen op een theoretische veronderstelling niet alleen omdat er te weinig en/of er geen metingen plaats vinden in Vries Zuid maar ook omdat er sinds 23 jaar geen gasproductie plaats vindt. Dus zijn er geen drukverschillen die de bevingen veroorzaken. Dit geldt zeker voor productieput Vries-10, wat deze put betreft gaat de vergelijking met de historie met Eleveld helemaal niet op.

3.3 Adviezen SodM en TNO Aanvraag Instemming Winningsplan Westerveld en gaswinning Vries-10

A. SodM

In het advies van 13 oktober 2016 van de SodM staat onder Procesverloop, citaat: *Recent is besloten om winningsplannen breder te toetsen en ook risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructuur mee te laten wegen in de beoordeling van het winningsplan. Dit betekent dat de beoordeling van de gevolgen van aardbevingen niet langer worden beperkt tot de “seismische hazard” (seismische dreiging, maar wordt uitgebreid naar het seismische risico. einde citaat.*

Onder Risico analyse zuur- en hydraulische stimulatie staat citaat: *In de nieuwe Mijnbouwwet wordt een gedetailleerde risicoanalyse gevraagd voor reservoirstimulatie als onderdeel van het werkprogramma voor stimulering van putten. De minimale eisen voor het werkprogramma worden beschreven in de bijbehorende mijnbouwregeling. Vooruitlopend op de wijziging van de Mijnbouwwet en Mijnbouwregeling adviseert SodM om een voorwaarde op te nemen in het instemmingsbesluit van het winningsplan. In deze voorwaarde dient NAM uiterlijk vier weken vóór aanvang van de zuur- en /of hydraulische stimulatie een lokaal specifieke risico analyse in te dienen.* Einde citaat

Voor de aanvraag van 9 september heeft de NAM een analyse gemaakt van het seismisch risico (SRA) als gevolg van gaswinning uit de onderhavige gasvelden. Citaat: *De gasvelden Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West zullen volgens het verwachte mid-case scenario niet produceren, waardoor er geen drukdaling zal plaatsvinden. (gedachte= Vries-10 gaat nu wel produceren) NAM verwacht in het high case productie scenario voor de velden dat de drukdaling gering zal zijn, waarmee de kans op seismiciteit voor dit scenario 'verwaarloosbaar' is. Volgens de methodiek is verder analyse ('Stap 2 van de SRA) voor deze velden niet nodig.* Einde citaat

Citaat: *Voor het beoordelen van het seismische risico voor gasvelden Eleveld (...) Vries Zuid (...)*

is het nodig om de risico matrix te gebruiken ('Stap 2 van de SRA). Einde citaat

Citaat: SodM stelt vast dat in het gasveld Eleveld historisch gezien en nog in het recente verleden, veelvuldig bevingen zijn opgetreden (in totaal 46). De zwaarste daarvan ($M > 2,0$) zijn in de omgeving duidelijk gevoeld en hebben tot schademeldingen geleid (zie ook volgende paragraaf) Daarnaast wordt de productie uit het bevende voorkomen Vries-Zuid (maximale gemeten magnitude 1,5) middel put Vries-10 weer opgestart. Op dit moment worden in deze omgeving de grondbewegingen aan de oppervlak nog niet geregistreerd. Het zijn deze grondbewegingen die de schade aan bouwwerken veroorzaken. SodM adviseert hierom NAM in de omgeving van de Eleveld en Vries-Zuid gasvelden, aanvullende monitoring te laten uitvoeren in de vorm van het plaatsen van enkele versnellingsopnemers. Daarnaast adviseert SodM om NAM een risicobeheerssysteem voor de bevende voorkomens uit dit winningsplan te laten opstellen en implementeren. Einde citaat

Onder advies staat vermeld: citaat: SodM adviseert u om onder de volgende voorwaarden in te stemmen met het winningsplan:

1. NAM dient voor 1 maart 2017 inzichtelijk te maken welke afspraken met het Waterschap zijn gemaakt en bij welke hoeveelheid bodemdaling er maatregelen noodzakelijk worden om nadelige gevolgen te voorkomen of te beperken.
2. NAM dient bij overschrijding van de productie in het 'high-case productie scenario van de Velden Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-west de seismische risico analyse te actualiseren en een wijzigingswinningsplan in te dienen.
3. NAM dient, in overleg met het Koninklijk Nederland Meteorologisch Instituut voor 1 juni 2017 enkele versnellingsmeters boven Eleveld en Vries-Zuid gasvelden te installeren en operationeel te hebben.
4. NAM dient voor 1 juni 2017, ten genoegen van de Inspecteur-generaal der Mijnen, voor de bevende velden in dit winningsplan een risicobeheerssysteem te ontwikkelen en operationeel te hebben. Einde citaat

B. TNO

In de gasproductie wordt een low-case scenario, mid-case scenario en high-case scenario onderscheiden.

Huidige producerende velden

Voor alle producerende velden in het winningsplan geldt, dat zij op basis van de DHAIS classificatie een niet te verwaarlozen kans op beven hebben, of reeds hebben gebeefd (1). Dit verplicht de NAM voor al deze velden een seismische risico analyse uit te voeren (2).

- 1 (Deterministische hazard analyse voor geïnduceerde seismiciteit (DHAIS); TNO rapport R10198 2012
- 2 Methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning tijdelijke leidraad voor adressering mbb p.versie 1.2 SodM 1 februari 2016

Huidige producerende velden

Citaat: Voor alle momenteel producerende velden in het winningsplan geldt, dat zij op basis van DHAIS classificatie een te verwaarlozen kans op beven hebben. TNO-AGE constateert, dat de risicoanalyse is uitgevoerd volgens de SRA-leidraad (...). Einde citaat

Huidige niet producerende velden

Voor alle momenteel niet-producerende velden in het winningsplan geldt, dat zij op basis van DHAIS classificatie een te verwaarlozen kans op beven hebben.

TNO-AGE kan zich hierin vinden. Echter als de productie uit de velden Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West het huidige NAM high case scenario overschrijdt, dan stelt TNO-AGE voor om opnieuw per veld te bekijken of een seismische risicoanalyse noodzakelijk is.

3.3.1 Conclusie adviezen SodM en TNO over onder andere Vries-10

A. SodM

Een belangrijk verschil met de regelgeving van de 'oude winningsvergunning' van voor 9 september is dat de beoordelingen niet langer worden beperkt tot de 'seismische hazard' maar wordt uit gebreed naar het seismische risico. (SRA)

In de 'nieuwe Mijnbouwwet', zegge die van 1 januari 2017, staat onder Risico analyse zuur- en hydraulische stimulatie, dat er een gedetailleerde risicoanalyse wordt gevraagd voor reservoirstimulatie als onderdeel van het werkprogramma voor stimulering van putten. De minimale eisen voor het werkprogramma worden beschreven in de bijbehorende mijnbouwregeling.

De SRA voor de gaswinning voor de onderhavige gasvelden genoemd in de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016 geldt niet voor productieput Vries-10 omdat die nog niet in productie was op het moment van de SRA. Hiervoor moet een SRA gedaan worden.

Het deel van Vries Zuid waarin Vries-10 ligt kan gelijk gesteld worden aan de gasvelden Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West omdat er ten tijde van het indienen van de aanvraag winningsplan Westerveld ook nog geen gaswinning plaatsvond en ook al 23 jaar geen gaswinning plaats had gevonden.

Omdat de NAM nog geen SRA heeft gemaakt die expliciet Vries-10 betreft is het ook nog niet exact te stellen hoe dit gasveld zal gaan produceren en is er nog niks te zeggen over het low-case, mid-case of high case scenario. Wat zeker zal zijn is dat de gaswinning van invloed is op de drukkaling maar of deze gering zal zijn is nog de vraag.

Met zekerheid is al te stellen dat Stap1 van de SRA niet voldoende zal zijn om dit veld te beoordelen. Of, zoals de SodM stelt, is voor het beoordelen van het seismische risico voor Vries Zuid waar deze productieput Vries-10 in ligt het nodig om de risico matrix te gebruiken of te wel Stap 2 van de SRA.

De SodM lijkt op basis van de adviezen van TNO een vergelijking te maken tussen gasveld Eleveld en Vries Zuid c.q. Vries-10. Dit zal wel een bureaustudie betreffen want iedereen kan zien dat de verschillen tussen deze putten zo groot is dat er serieus voor Vries-10 een nieuwe SRA moet worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld:

- Gasveld Eleveld is een actieve gaswinning waar in het recente verleden veelvuldig bevingen zijn opgetreden. In Vries-10 wordt al 23 jaar geen gas gewonnen op het moment van de aanvraag en het advies van SodM. Dus die vergelijking voor dit deel van Vries Zuid gaat niet op.
- In Gasveld Eleveld zijn in totaal 46 bevingen geregistreerd, in Vries-10 worden op het moment van het advies de grondbewegingen aan de oppervlakte nog niet geregistreerd. Dit is logisch want er vindt nog geen gaswinning plaats en dus is er geen drukkaling of bodemdaling te verwachten.

- Bij de start van de winningsvergunning november 1968 was de situatie gasveld Eleveld en Vries-10 ongeveer gelijk. Het grootste verschil was dat Eleveld dicht bij de vuilopslag van Assen lag en dicht tegen het oefenterrein van Defensie lag en bij de toen nog eenvoudige TT baan. En Vries-10 lag midden in de weilanden net als VRS-3C . De woonwijk Baggelhuizen waar Eleveld dichtbij ligt en de ijsbaan Drenthe waren in aanbouw maar de woonwijken Peelo, Pittelo en Noorderpark en vooral Marsdijk (inclusief de grote en kleine industrieterreinen) bestonden nog niet. VRS-3C zou als deze put werkzaam zou zijn op dit moment ineens onder een woonwijk liggen met de postcode 9403. (Mijn postcode dus) Vries-10 ligt 800 meter van deze postcode af.
- 23 jaar geleden is VRS-3C gesloten terwijl de gaswinning in gasveld Eleveld gewoon door ging.
- Rondom gasveld Eleveld is er weinig meer gebouwd. Alleen de TT Baan heeft vele uitbreidingen gekregen; de sport accommodaties achter de Bonte Wever, de VMBO opleiding Salland en natuurlijk de huidige Bonte Wever. Boven Vries-10 is veel meer gebeurd. 21 jaar geleden is een groot deel van de Marsdijk de Messen; De Stoepen en delen die daar tegen aanliggen gebouwd, Net als de nieuwe scholen en een kerk en de industrieterreinen naast de woonwijk en het Messenveld I en II. Een groot deel van de Asser bevolking woont boven of heel dicht naast deze productieput. Of in de woonwijken Peelo, Pittelo en Noorderpark.
- Gasveld Eleveld ligt nog steeds tegen het oefenterrein de Haar van Defensie aan en dat is een mooi natuurgebied. Vries-10 daarin tegen ligt heel dicht tegen een deel van Natura2000 aan.
- Gasveld Eleveld ligt niet boven een waterwingebied, Vries-10 dus wel. Dus goede afspraken over zuurstimulatie als deze put niet genoeg produceert is gewoon een must.
- Voor gasveld Eleveld is al gebleken dat hier seismische risico I geldt dat dicht tegen Seismisch risico II aan ligt, net als in het al producerende deel van Vries Zuid. Omdat de verschillen tussen beide gasvelden zo groot is wat betreft bijvoorbeeld het aantal inwoner en de aanwezigheid van industrie en Natura2000 is het de vraag of bij een SRA die Vries-10 betreft het Seismische risico II niet net overtroffen wordt.

B. TNO

De SRA die is uitgevoerd betrof de producerende velden in het winningsplan van dat moment en dus niet expliciet Vries-10.

Er is geconstateerd dat er een SRA is uitgevoerd die blijkbaar noodzakelijk was voor de aanvraag die huidige vigerende vergunning betreft. Dat betekent dat als TNO expliciet een uitspraak zou doen over de huidige gaswinning in Vries-10 zij dezelfde mening zou zijn toegedaan namelijk dat de NAM verplicht gesteld zou moeten worden om een SRA voor dit deel van het veld uit te voeren.

Voor alle momenteel niet-producerende velden in het winningsplan - Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West - geldt, dat zij op basis van DHAIS classificatie een te verwaarlozen kan op beven hebben. Dit was op het moment van de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2016 natuurlijk ook zo voor Vries-10 omdat daar nog geen productie plaatsvond.

Vervolgens geldt de volgende uitspraak ook voor Vries-10. Citaat: *Echter als de productie uit de velden Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West het huidige NAM high case scenario overschrijdt, dan stelt TNO-AGE voor om opnieuw per veld te bekijken of een seismische risicoanalyse*

noodzakelijk is. Waarbij het natuurlijk op dit moment niet duidelijk is binnen welke case scenario de winning plaats vindt. Einde citaat.

3.4 Beantwoording vragen van de Tweede Kamer door Minister Kamp over de plannen van de NAM om de put Vries-10 in Assen op te starten

De vragen zijn gesteld door lid van de Tweede Kamer Dik-Faber (ChristenUnie) en gaan over de over de plannen van NAM om de put Vries-10 in Assen op te starten (ingezonden 13 januari 2017 en beantwoording op 26 januari).

Citaat 1:

Ik heb uw Kamer op 22 november 2016 (Kamerstuk 33 529 nr. 316) geïnformeerd over het feit dat er nog ruimte beschikbaar is onder het geldende winningsplan om gas uit de put Vries-10 te produceren. Put Vries-10 is geboord ter vervanging van een andere put, waarvan de productie jaren geleden is beëindigd vanwege een te hoge waterproductie. NAM heeft Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) gevraagd om aan te geven of productie uit put Vries-10 is toegestaan. SodM heeft geconstateerd dat de grenzen van het vigerende winningsplan met het in gebruik nemen van put Vries-10 de komende twee jaar naar verwachting niet zullen worden overschreden en dat er op basis van het vigerende winningsplan gestart kan worden met de productie uit deze put. NAM voldoet hiermee dus aan de vereisten en mag op basis daarvan een aanvang maken met de productie. NAM heeft de productie uit de put Vries-10 inmiddels opgestart.

Einde citaat.

Citaat2:

(..) Daarom vind ik het belangrijk dat er voor alle kleine velden in Nederland een seismische risicoanalyse wordt uitgevoerd. Ik heb daarom in de gewijzigde Mijnbouwwet, die sinds 1 januari 2017 van kracht is, opgenomen dat elk nieuw of gewijzigd winningsplan een seismische risicoanalyse moet bevatten. Daarnaast heb ik TNO gevraagd om onafhankelijk een seismische risicoanalyse uit te voeren voor alle kleine velden op land. Deze analyse van TNO heb ik op 24 juni 2016 (Kamerstuk 33 529, nr. 275) aan uw Kamer toegestuurd. Uit deze analyse blijkt dat het seismische risico voor het Vries-veld in de laagste risicocategorie ligt. Dit betekent echter niet dat er geen bevingen kunnen voorkomen. Voor velden in de laagste risicocategorie volstaat, conform de procedure met betrekking tot de seismische risicoanalyse, monitoring van seismiciteit met behulp van het huidige KNMI geofoon- en versnellingsmeternetwerk.

Einde citaat

Citaat 3:

Ik heb inderdaad in mijn brief van 22 november 2016 aangegeven dat eerder is gezegd dat “in alle gevallen waarbij op basis van boringen besloten wordt om gas te gaan winnen, een nieuw of gewijzigd winningsplan ingediend moet worden”. Ik heb daarbij ook aangegeven dat er zich situaties voor kunnen doen waarbij er nog wel ruimte is binnen het vigerende winningsplan om te winnen uit een nieuwe productieput. Dit is het geval bij het Vries-veld. In het geval van de put Vries-10 is al op basis van een eerdere put aan NAM toestemming gegeven gas te winnen uit dit deel van het Vries-veld en dit is vastgelegd in het vigerend winningsplan.

Einde citaat

Citaat 4:

Het vigerende winningsplan is goedgekeurd op basis van de toen geldende mijnbouwwetgeving. Dat betekende dat het ter advies voorleggen van het besluit aan de regionale overheden nog geen onderdeel van de wettelijke procedure was. Echter het besluit tot instemming met een gewijzigd winningsplan stond wel open voor bezwaar en beroep.

Einde citaat

Citaat 5:

(...) Daarnaast heb ik TNO gevraagd om onafhankelijk seismische risicoanalyses uit te voeren voor alle kleine velden op land. Deze analyse van TNO heb ik op 24 juni 2016 (Kamerstuk 33 529, nr. 275) aan uw Kamer toegestuurd. In deze seismische risicoanalyses worden ook de factoren bevolkingsdichtheid, industriële inrichtingen, speciale gebouwen en vitale infrastructuur meegenomen. Op basis van deze analyses is er geen aanleiding om in te grijpen in het vigerende winningsplan uit 2011.

Einde citaat

3.4.1 Conclusies Beantwoording vragen van de Tweede Kamer door Minister Kamp over de plannen van NAM om de put Vries-10 in Assen op te starten

Het geldende winningsplan dat hier bedoeld wordt is de winningsvergunninggebieden Drenthe II (K.B. 4/11/1968 laatstelijk gewijzigd 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840), Groningen (K.B. 30/5/1963). Dit is ook het vigerende winningsplan waarop de NAM haar aanvraag wijziging Westerveld van 9 september 2016 indient.

Op dit winningsplan is de Mijnbouwwet 2007 en het Mijnbouwbesluit van 2007 van toepassing. Punten in deze vergunning die niet zijn aangepast op 17 juli 2007 is de totale productie die in Westerveld is toegestaan tot 2018 en de verlenging van de duur van de gaswinning na 2018.

De NAM moet de SodM vragen naar ruimte in de vigerende winningsvergunning als zij een nieuwe productie op willen starten binnen het winningsplan Westerveld. Want er is een totale productiecapaciteit tot 2018. Dit antwoord heeft de NAM niet alleen nodig om een productie te starten maar ook om te beoordelen of het nog nuttig is om een nieuwe put te boren zoals Vries-10. Het antwoord van de SodM op de vraag of er nog capaciteit dus nog productie is toegestaan op basis van het vigerende winningsplan is dus positief. En op basis van de nog aanwezig ruimte in de totale productie tot 2018 is dus ruimte.

NAM voldoet dus aan de vereisen als het gaat om de ruimte in het vigerende plan wat betreft de hoeveelheid gas die zij wil gaan winnen tot 2018. Maar SodM geeft niet direct toestemming met dit antwoord om ook daadwerkelijk gas te gaan winnen zonder dat er een nieuwe aanvraag wijziging winningsplan noodzakelijk is.

Op 26 januari 2017 heeft de NAM de productie in Vries-10 reeds opgestart ondanks dat zij voor deze put geen SRA heeft uitgevoerd en de Minister ook richting de kamer nogmaals aangeeft dat elk nieuw of gewijzigd winningsplan een seismische risicoanalyse moet bevatten. De gestarte productie van Vries-10 is niet opgenomen in de aanvraag winningsplan Westerveld van 9 september 2017. Het antwoord van de Minister is wat Vries-10 betreft in tegenspraak met zijn eigen handelen en met het handelen van de NAM als verantwoordelijke winningspartij. Op dit punt wordt er dus gas gewonnen zonder dat er aan de eisen van de nieuwe Mijnbouwwet 2017 voldaan wordt.

De NAM stelt zelf dat ze de productie langzaam opgestart hebben tussen 25 december en 31 december 2016. Mogelijk is de echte productie na 1 januari 2017 begonnen en valt deze dus volledig onder de regelgeving van de nieuwe Mijnbouwwet. Welke volgens zeggen van de Minister geen overgangsrecht heeft

Uit de analyse van TNO blijkt inderdaad dat het Vries Veld in de laagste risicocategorie valt maar ook al bijna in de volgende risicocategorie II. Dit is de Minister bekend omdat hij op 13 oktober 2016 aanvullende adviezen heeft gehad van de SodM en van TNO waar naast de huidige

KNMI gefoon- en versnellingsmeternetwerk ook enkele versnellingsmeters boven dit veld geïnstalleerd moet worden voor in elk geval 1 juni 2017. Maar deze adviezen gelden niet expliciet Vries-10 omdat op deze locatie in Vries Zuid geen productie plaats vond al 23 jaar niet. De geplande productie Vries-10 is niet meegenomen in de analyse van SodM en niet in die van TNO anders hadden ze deze in hun zorgvuldigheid expliciet vermeld als niet werkzaam net als Assen Zuid, Witten en Zevenhuizen-West. De Minister is hier niet volledig en zorgvuldig in zijn antwoord aan de Tweede Kamer omdat hij weet dat de nieuwe productieput Vries-10 niet als zodanig genoemd wordt in de aanvraag wijziging Westerveld van 9 september 2016.

In alle gevallen waarbij op basis van boringen besloten wordt om gas te gaan winnen, dient een nieuw of gewijzigd winningsplan ingediend te worden behalve dus bij Vries-10 omdat de NAM al toestemming had om in Vries C3 gas te winnen 23 jaar geleden en dat dit is vastgelegd in het vigerende winningsplan. Hier wordt voorbij gegaan aan het feit dat er op basis van de regelgeving van de 'oude winningsvergunning' al een analyse gemaakt moest worden voor wat betreft de Seismische Hazard op basis van de Mijnbouwwet 2007. En dat er op basis van de eigen regels van de Minister van april 2016 al een SRA moet worden uitgevoerd voordat de winning mag starten op basis van de nieuwe regelgeving van de Mijnbouwwet 2017. Als de start van de echte winning na 1 januari 2017 is geweest dan moet dit met zekerheid volgens de Mijnbouwwet van 2017.

Ook de Minister geeft hier aan dat Vries-10 een nieuwe productieput betreft.

Omdat het een nieuwe productieput betreft die na april 2016 gestart is met produceren geldt volgens de regels van de Minister dat de nieuwe Mijnbouwwet 2017 van toepassing is. Mocht de werkelijke productie na 1 januari 2017 opgang gekomen zijn dan geldt natuurlijk helemaal de Mijnbouwwet 2017. Maar de Minister heeft natuurlijk gelijk dat het volgens de vigerende vergunning nog niet nodig was om advies te vragen aan de decentrale overheden, provincie Drenthe en Waterschappen, het was namelijk helemaal nog niet aan de orde dat er advies uitgebracht moest worden. Volgens de NAM staan de aanvraag winningsplan Westerveld en de productie in Vries-10 los van elkaar. Er kan pas advies worden uitgebracht als de NAM een deugdelijke aanvraag wijziging Westerveld voor Vries-10 heeft ingediend bij het Ministerie van EZ.

In het antwoord van 13 oktober 2016 gaat TNO niet specifiek in op productieput Vries-10. Ze gaan in op al producerende gasvelden binnen het Westerveld Systeem. En daarvan zeggen ze dat in het geval van Vries Zuid een SRA aan de orde is. Dit geldt dus ook voor de nieuwe productieput Vries-10. Het is een zekerheid dat deze SRA niet expliciet voor Vries-10 gedaan is.

Het lijkt er sterk op dat het de Minister er alles aan gelegen is om de productie in Vries-10 door te laten gaan. Als hij hiermee een foute inschatting heeft gemaakt zal hij dat zeker niet toegeven, ook niet als dit niet rechtmatig zou zijn. Door zijn instelling heeft de Minister ruimte geschapen voor een discussie over de toepassing van verschillende wetgevingen en regels. Er lopen dan binnen het winningsplan Westerveld twee soorten regelgevingen naast elkaar, die van bestaande gaswinning van voor 9 september 2016 waarvoor vele partijen een advies hebben uitgebracht op basis van besluiten van de Minister in april 2016 en die van de vigerende vergunning en alle rechten die daaraan verbonden zijn. Maar dit laatste is in elk geval niet het adviesrecht van alle partijen die reageerden op op de aanvraag wijziging Westerveld van 9 september 2016.

Zolang er geen problemen ontstaan door een aardbeving ontstaan door gaswinning of milieuschade in Natura2000 en/of aan dijken of aan woningen en gebouwen of echte risico's voor bewoners is er geen discussie over vergoeden van schade door de NAM. Maar als die problemen en schade wel aan de orde zijn ontstaat er een oeverloze discussie net als in het Groningenveld over binnen of buiten contouren en wel of geen C-schade of anderszins.

Maar niet alleen de Minister is er sterk aan gelegen om deze productie door te zetten op basis van de vigerende vergunning.

De NAM toont zich geen verantwoordelijke partij door onduidelijkheid te laten bestaan over het moment van de start van de werkelijke productie in Vries-10 en door zich niets gelegen te laten liggen aan verzoeken van bijvoorbeeld de gemeente Assen, gemeente Tynaarlo en de Waterschappen om deze productieput voorlopig te sluiten.

3.5 Ontwerp instemmingsbesluit winningsplan Westerveld en gaswinning Vries-10

Onder punt 3 Voorgeschiedenis wordt duidelijk aangegeven:

3.1 Wijziging Mijnbouwwet; 3.1.1 Wijziging toetsingskader met als apart punt Natuur en milieu; 3.1.2 Wijziging procedure; 3.2 Procedure winningsplan Westerveld.

Onder punt 4 Juridisch kader is opgenomen:

Punt 4.1 Mijnbouwregelgeving

Het winningsplan dient te worden getoetst aan de Mbw en de daarop gebaseerde regelgeving. De artikelen 34, 35 en 36 van de Mbw en de artikelen 24, 30 en 31 van het Mijnbouwbesluit (hierna: Mbb) vormen het juridisch kader waaraan het winningsplan wordt getoetst. Alvorens op basis van de Mbw over te mogen gaan tot winning is, op grond van artikel 34, derde lid, van de Mbw, de instemming vereist van de minister met een winningsplan. Het winningsplan geeft concreet inzicht in de wijze waarop de winning wordt uitgevoerd en de effecten daarvan en dient te voldoen aan de eisen genoemd in artikel 35 van de Mbw. Artikel 24 Mbb bevat een aantal nadere eisen die aan een winningsplan worden gesteld.

Ter beoordeling of met een winningsplan kan worden ingestemd, wordt het winningsplan getoetst aan artikel 36, eerste lid, van de Mbw. De minister kan slechts geheel of gedeeltelijk instemming weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen verbinden:

- a. indien het in het winningsplan aangeduide gebied door de minister niet geschikt wordt geacht voor de in het winningsplan vermelde activiteit om reden van het belang van de veiligheid voor omwonende of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan,
- b. in het belang van het planmatig beheer van voorkomens van delfstoffen,
- c. indien nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan, of
- d. indien nadelige gevolgen voor de natuur worden veroorzaakt.

Artikel 36, tweede lid, van de Mbw bepaalt voorts dat de minister de instemming kan verlenen onder beperkingen of daaraan voorschriften kan verbinden, indien deze gerechtvaardigd worden door een grond als genoemd in artikel 36, eerste lid of, voor zover het belang van de veiligheid voor omwonende of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan daardoor niet op onaanvaardbare wijze wordt aangetast, door het belang van leveringszekerheid.

Punt 4.2 Voorbereidingsprocedure

Gelet op artikel 34, vierde lid, van de Mbw is dit besluit tot instemming met het winningsplan voorbereid met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Awb. Tevens is naast SodM en Tcbb op grond van artikel 34, vijfde lid, van de Mbw ook advies gevraagd aan alle betrokken decentrale overheden. en op grond van artikel 105, derde lid, van de Mbw aan de Mijnraad.

Punt 5. Adviezen naar aanleiding van de aanvraag

SodM heeft bij brief van 13 oktober 2016 advies uitgebracht (kenmerk:16152380). Voor de beoordeling van het winningsplan Westerveld heeft SodM advies gevraagd aan TNO-AGE voor de verificatie van de berekeningen op de onderdelen doelmatige winning, bodemdaling en de SRA;

de Tcbb heeft bij brief van 6 december 2016 advies uitgebracht (kenmerk: TCBB/16189114);

Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe (hierna: de provincie Drenthe) heeft bij brief van 17 januari 2017 advies uitgebracht (kenmerk: 3/3.3/2017000089);

het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Tynaarlo (hierna: de gemeente Tynaarlo) heeft bij brief van 10 januari 2017 advies uitgebracht (kenmerk: 2016/35584, 2017/223);

het bestuur van het waterschap Hunze en Aa's (hierna: het waterschap Hunze en Aa's) heeft bij brief van 17 januari 2017 advies uitgebracht (kenmerk:IN16-2078/17-0083);

de Mijnsraad heeft bij brief van 3 maart 2017 advies uitgebracht (kenmerk:MIJR/17035516)het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Assen (hierna: de gemeente Assen) heeft bij brief van 17 januari 2017 advies uitgebracht (kenmerk: 2016-04865);

het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Tynaarlo (hierna: de gemeente Tynaarlo) heeft bij brief van 10 januari 2017 advies uitgebracht (kenmerk: 2016/35584, 2017/223);

het bestuur van het waterschap Hunze en Aa's (hierna: het waterschap Hunze en Aa's) heeft bij brief van 17 januari 2017 advies uitgebracht (kenmerk:IN16-2078/17-0083);

de Mijnsraad heeft bij brief van 3 maart 2017 advies uitgebracht (kenmerk:MIJR/17035516)

Punt 6.1 Algemene adviezen

De decentrale overheden adviseren om de toezegging van de minister jegens NAM om binnen de bestaande vergunning te mogen winnen uit de nieuw geboorde put Vries-10 in te trekken en NAM op te dragen hiervoor de uitkomst van de procedure voor onderhavig winningsplan af te wachten. Het vigerende winningsplan is namelijk niet getoetst op de veiligheid van burgers (SRA), waardoor er niet op kan worden teruggevallen.

Punt 6.3.3 Bodemtrilling

Advies SodM

(...)SodM stelt vast dat er in het gasveld Eleveld historisch gezien en nog in het recente verleden, veelvuldig bevingen zijn opgetreden. De zwaarste daarvan (magnitude groter dan 2,0) zijn in de omgeving duidelijk gevoeld en hebben tot schademeldingen geleid. Daarnaast wordt de productie uit het bevende voorkomen Vries-Zuid (maximale gemeten magnitude 1,5) door middel van de put Vries-10 weer opgestart. (...)

Advies Tcbb

De Tcbb merkt op dat uit de nog uit te voeren onderzoeken inzake het Groningenveld mogelijk kan blijken dat ook voor sommige kleinere velden de grens van magnitude 3,9 op de schaal van Richter kan worden overschreden. Als er ook voor het winningsplan Westerveld redenen blijken te zijn om de Mmax van 3,9 te herzien, dan zal NAM het winningsplan hiervoor moeten wijzigen.

Gezamenlijk advies decentrale overheden

De decentrale overheden constateren dat de reeds bevende velden Eleveld en Vries-Zuid dicht liggen bij de grens met risicocategorie II. (...) De decentrale overheden verzoeken om in het instemmingsbesluit aandacht te besteden aan de productiesnelheid uit de verschillende gasvelden. Er lijkt door NAM bij de bepaling van de productiescenario's geen rekening te zijn gehouden met de relatie snelheid drukdaling versus bodemtrilling. De decentrale overheden stellen dat de uitgevoerde SRA berekening ten onrechte geen

rekening houdt met de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en ook niet met de correcte bevolkingsdichtheid van het stedelijk gebied rond het gasveld Eleveld. Geadviseerd wordt om dit te herstellen. Advies van de Mijnraad De Mijnraad geeft aan dat in het gasveld Eleveld veelvuldig bevingen zijn opgetreden; soms met een magnitude groter dan twee, met schademeldingen als gevolg.

De productie uit het gasveld Vries-Zuid wordt weer opgestart, terwijl ook hier bevingen zijn opgetreden (maximale gemeten magnitude 1,5). In de SRA blijken beide velden desondanks in de laagste categorie (I) te vallen, zij het dicht bij de grens met categorie II. SodM adviseert om NAM in de omgeving van de Eleveld en Vries-Zuid gasvelden aanvullende monitoring te laten uitvoeren door het plaatsen van enkele versnellingsmeters en om NAM een risicobeheerssysteem voor de bevende voorkomens uit dit winningsplan te laten opstellen en implementeren. De Mijnraad onderschrijft deze SodM-aanbevelingen.

Punt 7.1 Algemeen

(...) EZ-vergunning Vries-10 intrekken; toestemming koppelen aan dit besluit. Zolang er binnen het vigerende winningsplan (winnings)ruimte is, zoals in het geval van de put Vries-10, is er na een nieuwe boring geen wijziging van het winningsplan nodig. In dit geval wordt dat veroorzaakt door het feit dat de put Vries-10 een oudere niet meer werkende put vervangt, waarvan de productie al in het vigerende winningsplan was opgenomen. Binnen het vigerende winningsplan is nog ruimte voor ongeveer twee jaar productie. **SodM kan er, als onafhankelijk toezichthouder, op toezien dat de productie uit de put Vries-10 en de effecten daarvan op de bodembeweging blijven binnen hetgeen is vastgelegd in het vigerende winningsplan. Alhoewel er in de gewijzigde Mbw additionele eisen worden gesteld aan een (gewijzigd) winningsplan, is het niet zo dat het vigerende winningsplan indertijd niet is getoetst op de veiligheid van burgers.** Na vaststelling van het instemmingsbesluit met het thans in procedure zijnde winningsplan Westerveld, kan de productie uit de put Vries-10 ook na deze twee jaar doorgaan. In dit winningsplan is ook een SRA opgenomen. Uit deze risicoanalyse blijkt dat door de voorgenomen productie uit de put Vries-10 het seismisch risico niet verandert ten opzichte van het vigerende winningsplan. Ook de verwachte bodemdaling (<2 cm) blijft binnen het vigerende winningsplan. Er is dan ook geen aanleiding om de reeds eerder verleende instemming met het vigerende winningsplan in te trekken, of om het opstarten van de productie uit de put Vries-10 aan te houden tot na de vaststelling van het thans in procedure zijnde instemmingsbesluit.

3.5.1 Conclusie(s) Ontwerp instemmingsbesluit winningsplan Westerveld en gaswinning Vries-10

Uit de informatie onder punt 5 blijkt heel duidelijk dat er door diverse partijen gebruik gemaakt is van hun recht om advies uit te brengen in het kader van Mijnbouwwet 2017.

Uit de informatie onder punt 6 blijkt heel duidelijk wat de decentrale overheden adviseren over de toezegging van de minister jegens de NAM om binnen de bestaande vergunning te mogen winnen uit de nieuw geboorde put Vries-10. Volgens hun is het vigerende winningsplan is namelijk niet getoetst op de veiligheid van burgers (SRA), waardoor er niet op kan worden teruggevallen. Hierin deel ik de mening van de decentrale overheden over het vigerende winningsplan en de SRA want dit is nu juist een van de redenen waarom de aanvraag van 9 september 2016 door de NAM is ingediend.

De SodM geeft aan in haar advies dat citaat – Daarnaast wordt de productie uit het bevende voorkomen Vries-Zuid (maximale gemeten magnitude 1,5) door middel van de put Vries-10 weer

opgestart – Einde citaat. Dit betekent concreet dat de aanvraag winningsplan Westerveld niet Vries-10 betreft omdat deze bestaande gaswinning en gasopslag betreft en geen nieuwe gaswinning.

Ook de decentrale overheden geven in hun advies aan: citaat: *De productie uit het gasveld Vries-Zuid wordt weer opgestart, terwijl ook hier bevingen zijn opgetreden (maximale gemeten magnitude 1,5)*. einde citaat. Dus ook zij erkennen dat er in Vries-10 nog geen sprake is van gaswinning en dat deze productieput dus niet valt onder de aanvraag van 9 september.

Onder punt 7 geeft de Minister aan op welke gronden de gaswinning in productieput Vries-10 gestart is. Zijn eerste mededeling is: EZ-vergunning Vries-10 intrekken; toestemming koppelen aan dit besluit. Dat klinkt voortvarend maar gaat echt over verschillende zaken die niet te rijmen zijn. EZ-vergunning Vries-10 is gegeven op basis van de vigerende vergunning en dit besluit (zijnde dit instemmingsbesluit) gaat over een aanvraag die specifiek toeziet op bestaande gaswinning en gasopslag en dus niet op een nieuwe productieput. De Minister is bezig appels en peren samen te voegen en dat lijkt niet rechtmatig. Het zou juist zijn als de Minister over Vries-10 een nieuw instemmingsbesluit zou nemen op basis van een nieuwe aanvraag wijziging gaswinning Vries-10 Westerveld.

Er kunnen gerust vraagtekens gezet worden bij de mededeling van de Minister dat het vigerende winningsplan voor productieput Vries-10 voldoende getoetst is op de veiligheid van de burgers volgens de huidige normen. Het is namelijk maar de vraag of TNO en vervolgens de SodM de juiste uitgangspunten hebben genomen bij het toetsen. Zie ook de conclusies over dit onderwerp onder **3.3.1 Conclusie adviezen SodM en TNO over onder andere Vries-10**.

De Minister geeft aan dat er binnen het vigerende winningsplan nog ruimte is voor twee jaar productie tot 2018. Dit wordt nergens gestaafd door bewijzen of door informatie vanuit de aanvraag door de NAM. De NAM noemt in haar aanvraag de start van de gaswinning in put Vries-10 niet, noch de hoeveelheid gas die deze put gaat produceren per jaar of de totale productie van deze put.

De NAM heeft in haar aanvragen wijziging gaswinning van 2007, 2011 en 2016 geen expliciete aanvraag van de verlening van de termijn van de gaswinning tot na 2018 gedaan.

In zijn mededeling benadrukt de minister alleen dat op basis van de vigerende winningsvergunning er voldoende ruimte is voor de productie maar hij geeft nergens aan dat als het gaat om Vries-10 er ook al aangegeven is of er zuur en hydraulische stimulatie zal plaats vinden. Terwijl hij in dat geval ook geen toestemming had moeten geven op grond van zijn eigen conclusie. Verder geeft de Minister onvoldoende aan dat de vraag beantwoord is wat betreft de huidige gaswinning in Vries-10 en of dit geen nadelige gevolgen zal veroorzaken op de natuur in het effectgebied.

Tot zo ver de argumenten en conclusies waarmee ik mijn stellingen onder artikel 2 onderbouw.

Te uwer informatie:

Een afschrift van deze brief heb ik verzonden aan de NAM en de gemeenten Assen, Tynaarlo en Aa & Hunze, de gedeputeerde staten van de provincie Drenthe; en de waterschappen.

Tevens heb ik een groot aantal bewoners van Marsdijk en Loon gevraagd en de actiegroep StopgaswinningMarsdijk om mijn aanvraag te ondersteunen na het versturen van mijn verzoek. Hun steunbetuigingen ontvangt u binnen twee weken na mijn verzoek.

Hoogachtend,

Mevrouw

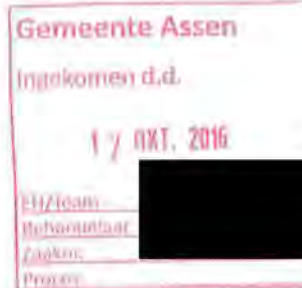

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Assen
Postbus 30018
9400 RA Assen

Reg.nr.
2016/4435

Datum 13 oktober 2016
Betreft verzoek tot het uitbrengen van advies betreffende het winningsplan Westerveld

Geacht college/bestuur,

Het kabinet heeft naar aanleiding van het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) over de aardbevingsrisico's in Groningen besloten om alle aanbevelingen van de OVV over te nemen.

Een van de belangrijkste aanbevelingen uit het OVV rapport richt zich op de veiligheid van de burgers en de infrastructurele werken. Een ander belangrijk punt betreft meer aandacht voor het burgerperspectief.

Deze en andere aanbevelingen, hebben tot gevolg dat de Mijnbouwwet op verschillende onderdelen zal worden gewijzigd. Deze wijzigingen zijn op 26 november 2015 ingediend bij de Tweede Kamer (TK, 2015-2016, 34348) en het wetsvoorstel zal naar verwachting in de eerste helft van 2017 in werking treden. In afwachting van de inwerkingtreding van het wetsvoorstel, heeft de Minister de Kamer toegezegd zoveel als mogelijk in de geest van de nieuwe Mijnbouwwet te handelen.

Nieuwe Mijnbouwwet

Het besluit om zoveel als mogelijk in de geest van het wetsvoorstel te handelen, heeft tot gevolg dat de veiligheid voor omwonenden, gebouwen en infrastructurele werken getoetst moet worden. Dit houdt in dat de beoordeling van de gevolgen van aardbevingen niet langer wordt beperkt tot de "seismische hazard" (seismische dreiging), maar wordt uitgebreid naar het daadwerkelijke seismische risico (effecten voor omwonenden). Het gevolg is dat de reeds ingediende (wijzigingen van) winnings- en opslagplannen door de operator aangevuld moeten worden met een seismische risicoanalyse (SRA). Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) heeft hiervoor een leidraad opgesteld. U kunt de leidraad vinden op: www.nlog.nl/resources/Seismic_Risk/Tijdelijke%20leidraad%20SRA%20v1-2.pdf

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en Omgeving

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

[Redacted]

T [Redacted]

[Redacted]@minez.nl

Ons kenmerk
DGETM-EO / 16095939

Uw kenmerk

Bijlage(n)

1

Daarnaast vindt het kabinet het van groot belang dat het burgerperspectief in de besluitvorming wordt meegenomen. Om hieraan tegemoet te komen wordt de uniforme openbare voorbereidingsprocedure in beginsel toegepast bij zowel instemming met nieuwe winnings- en opslagplannen, als bij de wijziging van deze plannen. Dit houdt in dat ontwerpbesluiten ter inzage worden gelegd met de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen. Om verder invulling te geven aan het burgerperspectief krijgen, naast de huidige wettelijke adviseurs (SodM, Tcbb en Mijnraad), ook provincies, gemeenten en waterschappen adviesrecht. Daarnaast vindt er gedurende de periode van terinzagelegging van het ontwerpbesluit ook een informatieavond plaats voor belangstellenden.

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en Omgeving

Ons kenmerk
DGETM-EO / 16095939

Verzoek tot advies winningsplan Westerveld

Op 12 september jl. heeft NAM een verzoek tot instemming voor het aangepaste winningsplan Westerveld ingediend. Het winningsplan is aangepast naar aanleiding van het eerder uitgebrachte advies van SodM van eind juni 2016. U vindt het aangepaste winningsplan als bijlage bij deze brief. Onderdeel van dit winningsplan is een confidentieel document dat bedrijfsgevoelige gegevens bevat. Het document is daarom niet openbaar en wij verzoeken hier als zodanig mee om te gaan.

Zoals hier bij [procedure](#) is aangegeven ontvangt u –zodra wij dit hebben ontvangen- per e-mail het advies van SodM en de Tcbb.

*Wij verzoeken u om **binnen 14 weken na dagtekening** van deze brief, advies uit te brengen ten aanzien van het winningsplan Westerveld.*

Specifieke informatiesessie

Zoals hierboven al is aangegeven, wordt per winningsplan een specifieke informatiesessie georganiseerd. Voor deze sessie worden de provincie(s), gemeenten en waterschappen uitgenodigd, die binnen het winnings- of opslaggebied vallen van het desbetreffende plan.

8 november a.s. van 10.00 tot 12.00 uur op het provinciehuis Drenthe, Westerbrink 1 in Assen.

Hiervoor is reeds op 7 oktober jl. per mail een uitnodiging verstuurd.

Achtergrond Winnings- en opslagplannen

In een winnings- of opslagplan wordt beschreven hoe er gewonnen of opgeslagen gaat worden en wat de te verwachte seismische risico's zijn. De scope is dus de ondergrond en de veiligheid (van omwonenden en infrastructurele werken).

Procedure

Wanneer de minister van Economische Zaken, in haar hoedanigheid als bevoegd gezag, van een operator een verzoek tot instemming met een winnings- of opslagplan ontvangt, wordt het betreffende winnings- of opslagplan ter advisering voorgelegd aan de betrokken provincie(s), gemeente(n) en waterschap(pen). De betrokken overheden hebben 14 weken de tijd om advies uit te brengen.

Parallel aan het verzoek tot advies aan de betrokken overheden, wordt Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) verzocht om binnen 6 weken advies uit te brengen. Zodra dit advies is ontvangen wordt deze aan de betrokken overheden gestuurd.

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie: Energie en Omgeving

Vervolgens wordt het advies van SodM samen met het winningsplan ter advisering voorgelegd aan de Technische commissie bodembescherming (Tcbb). De Tcbb heeft 4 weken de tijd om advies uit te brengen. Zodra het advies is ontvangen, wordt ook deze aan u gestuurd.

Ons kenmerk
DGEM-EO / 16095939

2 weken na ontvangst van het advies van SodM, wordt een overleg georganiseerd, waar de betrokken overheden specifieke vragen kunnen stellen naar aanleiding van het betreffende winnings- of opslagplan. In beginsel zullen hierbij ook SodM en de operator aanwezig zijn.

Na ontvangst van de adviezen van de betrokken overheden wordt in principe binnen 4 weken advies gevraagd aan de Mijnraad. De Mijnraad ontvangt naast het betreffende winnings- of opslagplan, alle uitgebrachte adviezen.

Vervolgens zal een ontwerpbesluit worden opgesteld, waarin de adviezen worden meegewogen. Tijdens de 6 weken durende ter inzage legging van het ontwerpbesluit, kan een ieder zienswijzen indienen. Ook wordt er een bewonersavond georganiseerd, waar men vragen kan stellen over het plan.

Als laatste wordt het definitieve besluit opgesteld. Dit besluit is vatbaar voor beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Hooftachtend,

mevr. mr. drs. J.H. Brouwer
MT-lid directie Energie en Omgeving

NAM Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

De Minister van Economische Zaken
T.a.v. mr. J.H. Brouwer, plv. Directeur Energiemarkt
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Uw ref.: DGETM-EO / 16115980

Brief ref.: EP201609202456

Datum: 9 september 2016

Betreft: Aanbieden gewijzigd Winningsplan Westerveld

Uwe Excellentie,

Op 29 augustus 2016 is de meest recente versie van het winningsplan Westerveld in detail besproken met medewerkers van Staatstoezicht op de Mijnen en uw ministerie. De voorgestelde wijzigingen uit dit overleg zijn als bijlage bij deze brief toegevoegd.

Gaarne verzoeken wij u de procedure tot instemming met het winningsplan te hervatten.

Voor eventuele vragen of een nadere toelichting verwijs ik graag door naar de heer [REDACTED] van de afdeling Vergunningen en Omgevingsmanagement. Hij is bereikbaar op telefoonnummer 0592 [REDACTED] of per email: [REDACTED]@shell.com.

Hoogachtend,
Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

[REDACTED]
Asset Manager Land

Bijlage: Overzicht van veranderingen aan het Winningsplan Westerveld – september 2016

Naar aanleiding van de constructieve gesprekken tussen SodM/EZ en NAM in augustus 2016, zijn veranderingen aan het Winningsplan Westerveld doorgevoerd. De belangrijkste wijzigingen zijn:

1. Informatie per voorkomen, in plaats van gecombineerd Westerveld:
 - a. Productieprofielen per voorkomen (low-mid-high)
 - b. Bodemdaling voor een peilmerk in elk voorkomen (figuur C2)
2. Bodemdalingsfiguren
Verduidelijking over bodemdaling veroorzaakt door productie uit voorkomens in dit winningsplan en andere voorkomens
3. Volledige informatie voor de 3 voorkomens zonder verwachte productie (Zevenhuizen-West, Assen-Zuid, Witten): behandel de velden bij productieprofielen, bodemdaling, SRA
4. Belangrijkste kleine veranderingen
 - a. "Hydraulische stimulatie"
 - b. Statische GIIP toegevoegd in winningstabel
 - c. Voorwaarde voor productie toegevoegd in sectie B1
 - d. Verwijderen van subjectieve kwalificaties of stellingen zonder referentie

NAM

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

**Aanvraag Instemming Winningsplan
Westerveld**

Inleiding

De Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) is houder van de winningsvergunning Drenthe II en Groningen. Conform de Mijnbouwwet (Mw) dient de winning van koolwaterstoffen te gebeuren overeenkomstig een Winningsplan. In het Mijnbouwbesluit (Mb) is in artikel 24 aangegeven welke informatie het Winningsplan moet bevatten.

De gasvelden die (via verschillende locaties) produceren naar de locatie Westerveld zijn samengevoegd in het "Winningsplan Westerveld". Dit Winningsplan bestaat uit vier onderdelen:

- A. Algemene gegevens
- B. De bedrijfs- en productiegegevens. Dit onderdeel beschrijft de winningsstrategie, de ondergrondse geologie van de laag waaruit gewonnen wordt, de aanwezige infrastructuur, de stoffen die worden geproduceerd en een beschrijving van de toekomstige plannen om de winning te optimaliseren.
- C. Informatie over bodemdaling ten gevolge van de winning.
- D. Informatie over bodemtrilling ten gevolge van de winning inclusief mogelijke aardbevingen en maatregelen.

Bijlage 1,2 & 3 geven meer informatie ten ondersteuning van onderdeel C en D.

Bijlage 4 bevat de geologische kaarten.

Onderdeel B1 probeert een algemeen overzicht van de plannen te geven. Technische details worden in verdere onderdelen beschreven.

Een klein onderdeel van het Winningsplan (onderdeel E) wordt apart toegezonden aan het Ministerie van Economische Zaken. Dit vertrouwelijke deel bevat bedrijfsgevoelige informatie en kan NAM's concurrentiepositie in gevaar brengen en is daarom niet openbaar. Het onderdeel E bevat met name informatie over de verwachte productiekosten en investeringskosten.

**Formulier aanvraag instemming winningsplan ex artikel 34 lid 1 Mijnbouwwet (Mw)
juncto artikel 24 Mijnbouwbesluit (Mb)**

Indienen in 6-voud bij:
Ministerie van Economische Zaken
Directie Energieproductie
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Artikel 1)	Onderwerp	Beschrijving
Mw 34 lid 1	Verzoek om instemming voor een wijziging/actualisatie van het winningsplan Westerveld	☐ een winningsplan voor voorkomens in het continentaal plat vanaf de 3 zeemijlszone ☒ een winningsplan voor voorkomens in Nederlands territorium tot 3 zeemijl De wijziging/actualisatie bestaat voornamelijk uit een vernieuwing van de seismische risico analyse en actualisatie van productie- en bodemdalingsvoorspellingen.
	A) Algemene gegevens	
	A1.1) Naam indiener	Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
	A1.2) Adres	Postbus 28000 9400 HH Assen
	A1.3) Contactpersoon	████████████████████
	A1.4) E-mail	████████████████████
	A1.5) Fax	████████████████████
Mw 22	A1.6) Indiener	☒ is houder van de vergunning ☐ is uitvoerder cf artikel 22 Mw
	A2) Winningsvergunninggebied(en)	☐ winningsvergunning(en) - Drenthe II (K.B. 4/11/1968, laatstelijk gewijzigd d.d. 17 juli 2007 bij beschikking ET-EM-7075840) - Groningen (K.B. 30/5/1963)
Mw 34 lid 1 Mb 24 lid 1a	A2.1) Voorkomens koolwaterstoffen	<ul style="list-style-type: none"> • Assen • Assen-Zuid • Een • Eleveld • Vries-Noord • Vries-Centraal • Vries-Zuid <ul style="list-style-type: none"> • Witten • Witterdiep • Zevenhuizen • Zevenhuizen-West
Mb 24 lid 1a	A2.2) Soort koolwaterstof die wordt gewonnen	☐ olie ☒ hoog calorisch gas ☐ Groningen kwaliteit gas ☐ laag calorisch gas ☐ zwavelhoudend gas ☒ aardgascondensaat Uit alle voorkomens wordt hoogcalorisch gas gewonnen.
Mr 1.2.1 lid 3	A3) Bestaande of nieuwe winning	☒ winningsplan voor reeds bestaande winning (inclusief voorziene uitbreiding) ☐ winningsplan voor nieuwe winning
Mw 38	A4) Samenloop vergunningen Wet milieubeheer	☒ nee ☐ ja: te weten:

B) Bedrijfs- en productiegegevens

Mw 35 lid 1

B1) Beknopte beschrijving van het winningsplan

De redenen voor de actualisatie van het winningsplan voor het Westerveld systeem zijn:

1. een vernieuwde seismische risico analyse
2. de stopzetting van productie uit de velden Appelscha, Roden en Norg-Zuid
3. een actualisatie van productie- en bodemdalingsvoorspellingen en
4. voorziene activiteiten om de productie in stand te houden.

Het winningsplan Westerveld omvat 11 gasvelden (voorkomens):

Gasveld	Locatie
Assen	ASN
Assen-Zuid	WIT
Een	NOR-3
Eleveld	ELV en WIT
Vries-Noord	VRS-4
Vries-Centraal	VRS-2
Vries-Zuid	VRS-1
Witten	WIT
Witterdiep	WIT
Zevenhuizen	ZVH
Zevenhuizen-West	ZVH

Sectie B3 geeft een overzicht van de ligging van de locaties. Alle productie wordt per pijpleiding getransporteerd naar de behandelingslocatie VRS-4. Het geproduceerde gas wordt na behandeling (ontwaterd en op hogere druk gebracht) op de VRS-4 locatie per pijpleiding getransporteerd naar de locatie Westerveld (WTV) en daar afgeleverd aan GasTerra B.V.

De voorkomens Appelscha, Roden en Norg-Zuid maakten in het verleden ook deel uit van het winningsplan Westerveld. De productie in deze velden is echter inmiddels gestopt en de putten en productielocaties zijn veiliggesteld ("gesuspenderd"). Ook zijn er op dit moment geen actieve herontwikkelingsplannen. De productie vanuit deze voorkomens wordt derhalve niet meer genoemd in dit winningsplan. De faciliteiten zijn nog wel onderdeel van het productiesysteem en worden als zodanig wel vermeld in dit winningsplan. Ook zijn de contouren van deze drie voorkomens aangegeven op de overzichtskaart. De historische bodemdaling veroorzaakt door deze velden is vanzelfsprekend meegenomen in sectie C. Bodemdaling.

De nieuwe bodemdalingsprognose geeft minder bodemdaling aan dan de prognose in het vorige winningsplan: de verwachte bodemdaling door toekomstige productie uit de velden beschreven in dit winningsplan is minder dan 2 cm. De seismische risicoanalyse laat zien dat de voorkomens in dit winningsplan in de laagste seismische risicocategorie vallen.

Het winningsplan zal aangepast worden als de bodemdaling of seismische risicoanalyse afwijkt van de prognose zoals in dit winningsplan beschreven. Als voorzien wordt dat de cumulatieve productie uit een voorkomen gaat uitkomen boven de prognose van de uiteindelijke cumulatieve productie zoals in dit winningsplan beschreven, zal dit besproken worden met de regulerende overheden. Eventuele toekomstige activiteiten op de locaties (b.v. compressie) of in het reservoir (b.v. extra putten) zullen de gangbare vergunningsprocedures volgen en behoeven geen aanpassing van het winningsplan.

Mw 35 lid 1c
Mb 24 lid 1c,d

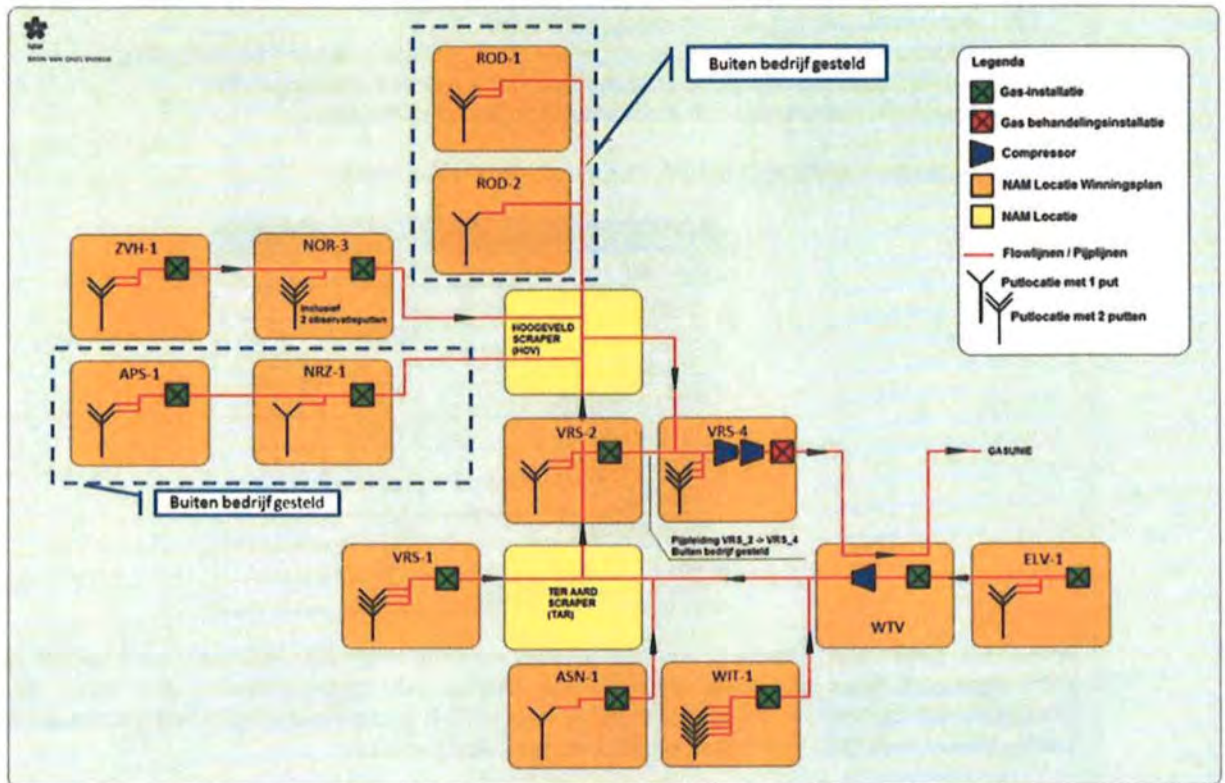
B1.1) Beknopte beschrijving van wijze van winning door middel van (een) mijnbouwwerk(en)

De onbehandelde productie van de verschillende satellietlocaties komt samen op de behandelingslocatie VRS-4, zoals in de figuur hieronder is aangegeven. Productie van locatie ELV wordt onder lage druk gewonnen en op de locatie WTV gecompriëerd om de VRS-4 locatie te kunnen bereiken.

Op de behandelingslocatie VRS-4 worden de met het gas meegeproduceerde vloeistoffen (water en aardgascondensaat) van het gas gescheiden. Deze vloeistoffen worden vanaf deze locatie afgevoerd. Het aardgascondensaat wordt uiteindelijk in Delfzijl van het water gescheiden waarna het aardgascondensaat aan raffinaderijen wordt geleverd en het water bij Borgsweer in de diepe ondergrond wordt geïnjecteerd.

De resulterende gasroom wordt op VRS-4 via druk- en temperatuurbehandeling op specificatie gebracht en naar WTV getransporteerd voor aflevering aan GasTerra B.V.

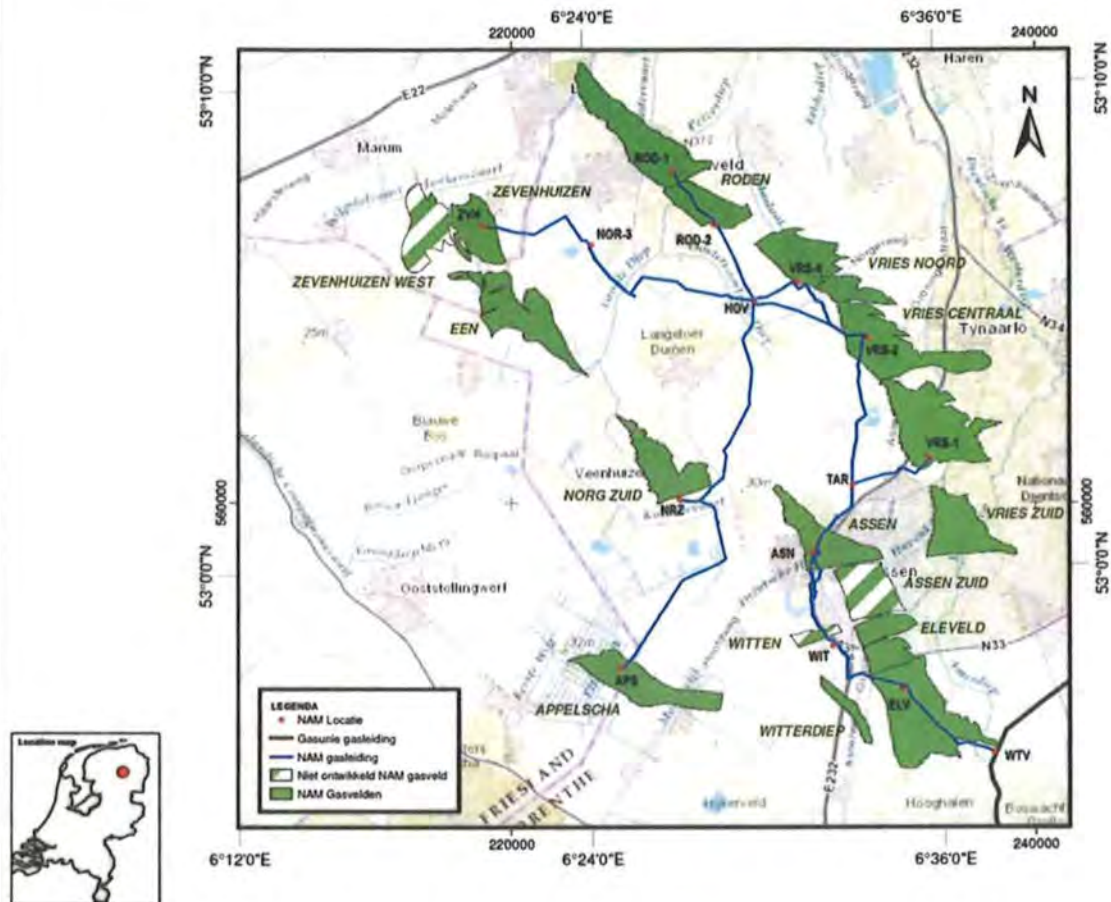
Schematische voorstelling van de gasstromen

Mb 24 lid 1a	<p>B2) Geologische beschrijving van voorkomen(s)</p> <p>Het gas is gevormd in de koollagen van het geologische tijdperk Carboon. Vervolgens is het gas gemigreerd naar bovenliggende zandsteenlagen in het Rotliegend. Dit reservoir wordt afgesloten door een dikke zoutlaag van de Zechstein formatie.</p>
Mb 24 lid 1a Mb 24 lid 1b	<p>B2.1) Geologische doorsnede van voorkomen(s)</p> <p>Bijlage 4 bevat voor elk voorkomen een doorsnede en kaart van de Top Rotliegend. De figuren zijn naar een bijlage verplaatst om de leesbaarheid van het document te verbeteren.</p>

Mw 35 lid
1a
Mb 24 lid
1d,e

B3) Overzicht ligging voorkomens, gasputten

In het navolgend overzicht zijn voorkomens met de bijbehorende putten aangegeven.

Voorkomen	Locatie	Producterende putten	Gesuspendeerde putten	Geabandonneerde putten	Observatie putten
Roden	ROD-1 (Roden-1)	-	2	-	-
Roden	ROD-2 (Roden-2)	-	1	-	-
Zevenhuizen Zevenhuizen-West	ZVH (Zevenhuizen)	1	1	-	-
Een	NOR-3 (Norg-3)	1	-	-	2*
Appelscha	APS (Appelscha)	-	2	-	-
Norg-Zuid	NRZ (Norg-Zuid)	-	1	-	-
Vries-Zuid	VRS-1 (Vries-1)	2	1	1	-
Vries-Centraal	VRS-2 (Vries-2)	2	-	-	-
Vries-Noord	VRS-4 (Vries-4)	3	-	-	-
Assen	ASN (Assen)	1	-	-	-
Witterdiep	WIT (Witten)	1	1	-	-
Eleveld		2			
Witten			1		
Assen-Zuid			1		
Eleveld	ELV (Eleveld)	2	-	-	-

*Deze 2 observatieputten zijn geboren in het Norg veld (maakt geen deel uit van dit winningsplan)

B3.1) Situering mijnbouwwerken situatietekening /eventueel foto

Overzicht mijnbouwlocaties, gesorteerd per gemeente

Locatie	Gesuspendeerd	Gemeente	Provincie
APS	Ja	Ooststellingwerf	Fryslân
ASN	Nee	Assen	Drenthe
ELV	Nee	Aa en Hunze	Drenthe
NRZ	Ja	Noorderveld	Drenthe
NOR3	Nee	Noorderveld	Drenthe
ROD-1	Ja	Noorderveld	Drenthe
ROD-2	Ja	Noorderveld	Drenthe
VRS-1	Nee	Tynaarlo	Drenthe
VRS-2	Nee	Tynaarlo	Drenthe
VRS-4	Nee	Tynaarlo	Drenthe
WTV	Nee	Aa en Hunze	Drenthe
WIT	Nee	Assen	Drenthe
ZVH	Nee	Leek	Groningen

Foto's van mijnbouwlocaties, alfabetisch gesorteerd

Appelscha Satelliet (APS)

Assen Satelliet (ASN)

Eleveld Satelliet (ELV)

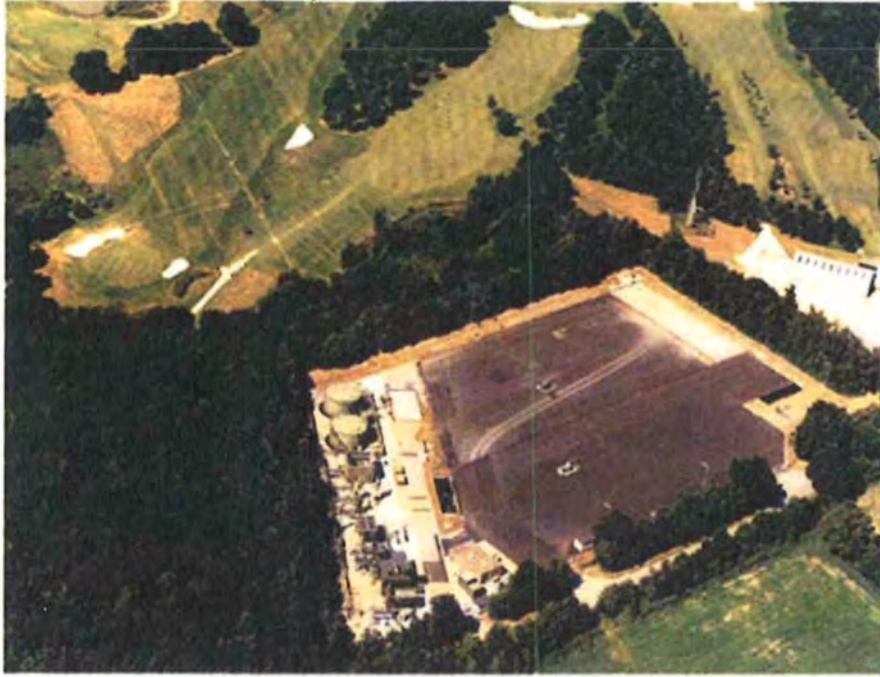
Norg-Zuid Satelliet (NRZ)

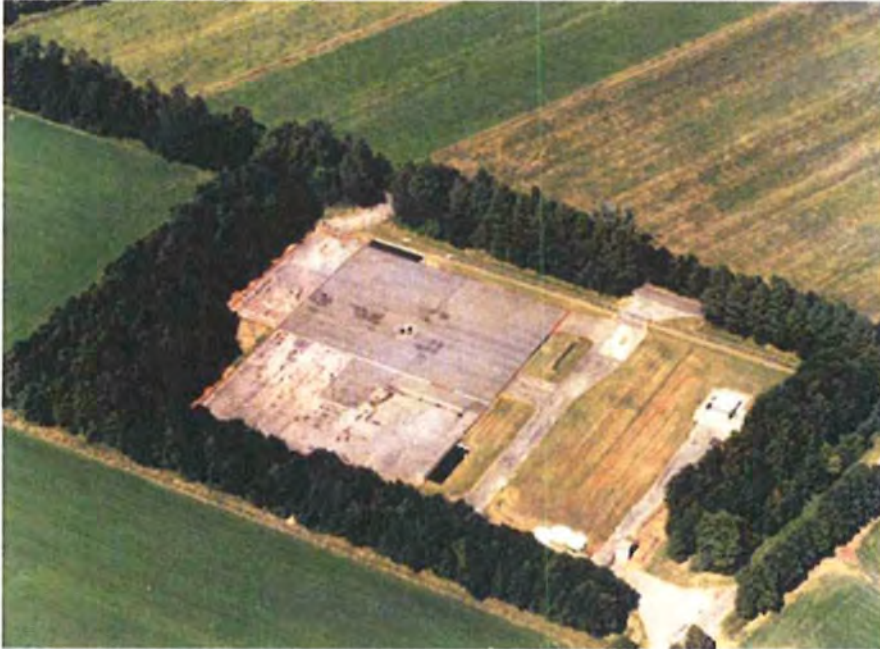
Norg-3 Satelliet (NOR3)

Roden-1 satelliet (ROD-1)

Roden-2 satelliet (ROD-2)

Vries-1 satelliet (VRS-1)

14-10-2003 VRIES-1

Vries-2 satelliet (VRS-2)

17-02-2008 VRIES-2

Vries-4 Procuctie Faciliteit (VRS-4)

Westerveld Productie Faciliteit (WTV)

Witten satelliet (WIT)

Zevenhuizen satelliet (ZVH)

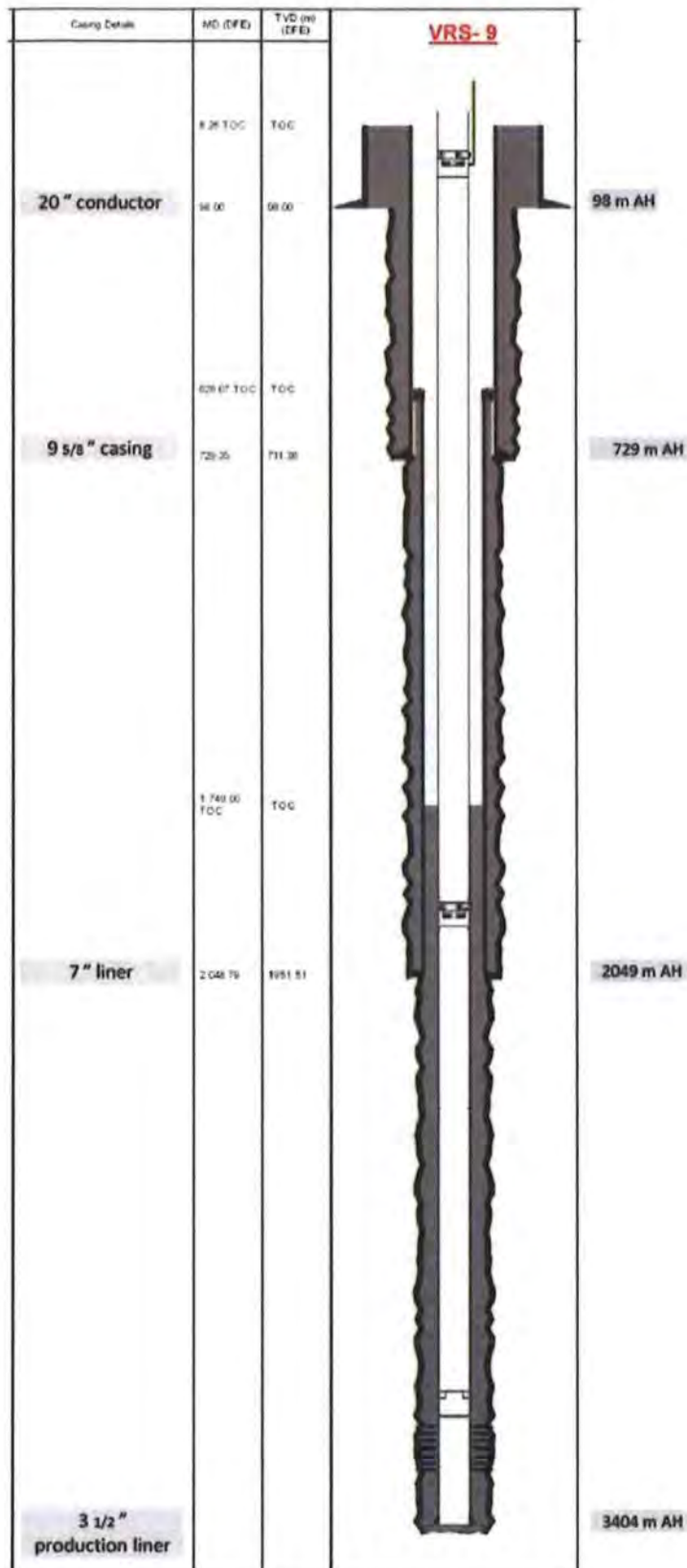
Mb
24 lid
1e,f

B4) Overzicht boringen in voorkomen(s)

Het is mogelijk dat er in de toekomst nog één of meerdere putten in de in dit winningsplan genoemde voorkomens geboord gaan worden. Mogelijke activiteiten worden in sectie B5.2 genoemd. Eventuele toekomstige activiteiten zullen de gangbare vergunningsprocedures volgen.

Mb
24 lid
1g

B4.1) Schematische voorstelling putverbuizing(en)

Mb 24 lid 1h **B4.1) Plaats en wijze waarop koolwaterstoffen in verbruizing treden**

De putten zijn tussen 2700 en 3700 meter (verticaal) diep en verbonden met de gashoudende Rotliegend formatie op een diepte tussen 2600 en 3250 meter beneden NAP (Normaal Amsterdams Peil) Zie ook B.2.1.

Mb 24 lid 2 **B5) Productieontwikkeling strategie**

In navolgend overzicht wordt de verwachte totale gaswinning per voorkomen gegeven. De "statische GIIP" geeft de hoeveelheid gas die oorspronkelijk in het reservoir aanwezig was. De "Mid Case" en "High Case" verwijzen naar de voorspellingen zoals beschreven in sectie B5.3.

Voorkomen	Statische GIIP [miljard Nm3]	Totale winning tot eind 2015 [miljard Nm3]	Verwachte totale winning (Mid Case) [miljard Nm3]	Verwachte totale winning (High Case) [miljard Nm3]	Verwacht winnings- percentage (Mid Case)	Verwacht winnings- percentage (High Case)
Assen	0,755	0,210	0,246	0,304	33%	40%
Assen-Zuid	0,285	0,000	0,000	0,057	0%	20%
Een	0,654	0,074	0,090	0,125	14%	19%
Eleveld	11,975	8,327	9,044	10,399	76%	87%
Vries-Noord	4,472	2,945	2,991	3,141	67%	70%
Vries-Centraal	3,111	2,264	2,370	2,572	76%	83%
Vries-Zuid	5,498	1,643	2,022	2,206	37%	40%
Witten	0,218	0,000	0,000	0,044	0%	20%
Witterdiep	0,700	0,413	0,413	0,428	59%	61%
Zevenhuizen	0,140	0,100	0,105	0,108	75%	77%
Zevenhuizen-West	0,540	0,000	0,000	0,108	0%	20%

Voor de Assen, Een en Vries-Zuid voorkomens geldt dat het winningspercentage relatief laag uitvalt door waterproductie en een matige kwaliteit van het reservoir. Voor de voorkomens Zevenhuizen-West, Assen-Zuid en Witten geven evaluatieresultaten van de boringen aan dat de winbare hoeveelheden gas waarschijnlijk zeer gering zullen zijn. Er zijn daarom momenteel geen winbare volumes aan deze velden toegekend in de Mid Case. Ook voor het voorkomen Witterdiep wordt geen verdere productie verwacht in de Mid Case.

Mb 24 lid 2 **B5.1) Productie filosofie**

De voorkomens genoemd in dit winningsplan worden dusdanig geproduceerd dat er optimaal gebruik wordt gemaakt van de productiefaciliteiten. De locaties ASN, ELV, NOR-3, VRS-4, VRS-1, VRS-2, WIT, ZVH en WTV worden voor een belangrijk deel op afstand bestuurd. De installaties kunnen altijd van afstand veilig uitgeschakeld worden. Niet alle faciliteiten kunnen op afstand gestart worden. Er vinden regelmatig bezoeken plaats door operators voor controle en eventuele reparaties.

De productie uit alle voorkomens genoemd in dit winningsplan gebeurt met behulp van compressie op VRS-4 (en tevens op WTV voor het deel van het Eleveld veld dat vanaf de locatie ELV wordt gewonnen). Eventuele verdere installatie van compressiecapaciteit zal de gangbare vergunningsprocedures volgen.

Mb 24 lid 2 **B5.2) Reservoir management**

Voor alle voorkomens binnen dit winningsplan geldt dat er via regelmatige drukmetingen in de productieputten informatie wordt verkregen over de ontwikkeling van drukken in de gasvoorkomens.

De waterproductie wordt continu gecontroleerd op systeem niveau. Verschillende maatregelen worden getroffen om waterproductie te minimaliseren.

Vries voorkomens (Noord/Centraal/Zuid)

Het reservoir gesteente van de voorkomens Vries-Centraal en Vries-Zuid bestaat grotendeels uit conglomeraten waarvan de productiviteit slecht is in vergelijking met de zandsteen reservoirs. Vries-Noord heeft meer zandsteen in de gaszone en daardoor een betere productiviteit. De huidige Vries putten produceren naast gas ook formatiewater. De gasproductie wordt geoptimaliseerd door toepassing van "continuous foam" installaties (waarbij schuimende zeep onderin de put wordt ingebracht) door

gecontroleerde onderbroken productie om de druk onderin de productieputten te doen toenemen en door waterpreventiemaatregelen. In het Vries-Zuid veld is eind 2015 een extra productieput geboord (VRS-10) ter vervanging van de VRS-3C put die in 1994 is geabandonneerd na overmatige waterproductie. Verder wordt er gestudeerd op de mogelijkheid om op termijn nog putten te boren ten westen en ten oosten van het Vries-Zuid veld.

Een

Door de lage permeabiliteit zal de productie van de huidige put door middel van productiecycli gebeuren. Dit betekent dat de putproductie zal worden onderbroken door steeds langer wordende tijdsintervallen.

Eleveld

Dit veld wordt geproduceerd vanaf 2 locaties, ELV (met putten ELV-101 en ELV-102) en WIT (put WIT-5). De ELV locatie wordt geproduceerd met behulp van bovengrondse compressie van het geproduceerde gas; put ELV-101 produceert momenteel terwijl de productie van ELV-102 gestopt is. Put WIT-5 is begin 2015 in productie genomen. Deze put is geboord naar het noordelijk deel van het Eleveld voorkomen.

Assen

Het voorkomen Assen laat een snelle afname in productie zien, hoogstwaarschijnlijk veroorzaakt door waterproductie en zoutafzetting in de put. Mogelijkheden tot productieoptimalisatie worden bekeken om het niveau van de productie uit dit voorkomen te herstellen.

Witterdiep

De reservoirdruk van dit voorkomen wordt regelmatig gecontroleerd. Metingen suggereren dat er een langzame toestroom van gas naar de put plaatsvindt door slechte communicatie tussen de verschillende ondergrondse compartimenten van het voorkomen. Mochten verdere drukmetingen uitwijzen dat niet alle ondergrondse compartimenten van het voorkomen geproduceerd worden dan is het mogelijk dat er in de toekomst nog een extra put wordt geboord.

Zevenhuizen

Als gevolg van de lage reservoirdruk in de put vindt productie plaats door middel van onderbroken productiecycli. De reservoirdruk wordt regelmatig gecontroleerd. Het is mogelijk dat er in de toekomst een nieuwe put naar het westelijk deel van het Zevenhuizen veld zal worden geboord.

Naast metingen aan de productie van de gasvelden, worden ook metingen gedaan aan de integriteit van de putten. Beide bronnen van informatie kunnen leiden tot activiteiten waarvoor mogelijk een boorinstallatie nodig is. Ook het (mechanisch of chemisch) stimuleren van de productie in een klein gedeelte van de putten behoort tot de mogelijkheden.

Mw 35 lid
1a,d
Mb 24 lid
1a
0

B5.3) Omvang winning (hoeveelheden per voorkomen/per jaar)

De aanvraag om een winningsplan gaat uit van drie productiescenario's (Low, Mid en High Case). Reden hiervoor is dat de productie niet precies op voorhand kan worden ingeschat.

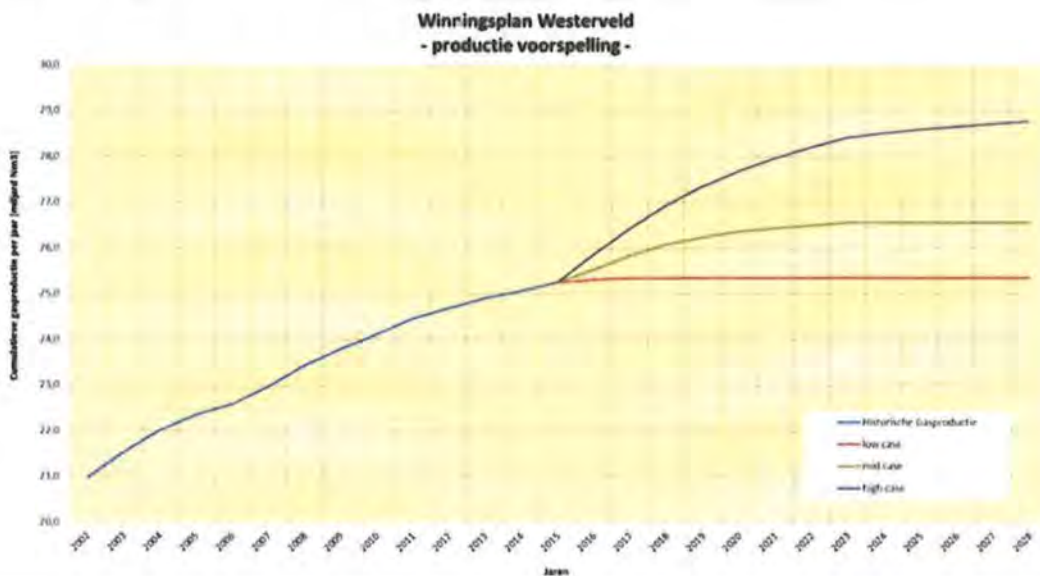
Het lage productiescenario ("Low Case") gaat uit van de resterende hoeveelheden gas die op basis van een conservatieve inschatting met de huidige putten geproduceerd kunnen worden. Hiertoe is met behulp van een "decline curve analysis" (DCA) gekeken naar een trend in de afname van het productieniveau ten opzichte van de cumulatieve productie, waarbij wordt aangenomen dat de productie ophoudt wanneer de minimum stroomsnelheid van een put bereikt wordt.

Het midden productiescenario ("Mid Case") gaat uit van de resterende hoeveelheden gas die op basis van een gemiddelde inschatting met de huidige putten geproduceerd kunnen worden. Hierin zijn tevens de verwachte productieprofielen van de onlangs geboorde WIT-5 put en de eind 2015 geboorde put in het Vries-Zuid veld (VRS-10) meegenomen. Ook is hierin de verwachte bijdrage van verdere "continuous foam" injecties, productie optimalisatie en ontwateringsactiviteiten in putten in het Vries voorkomen meegenomen.

Het hoge productiescenario ("High Case") gaat uit van de resterende hoeveelheden gas die op basis van een optimistische inschatting met de huidige putten geproduceerd kunnen worden. Hierin zijn tevens de "high case" productieprofielen van de WIT-5 put en de VRS-10 put meegenomen, alsook een verlengd gasproductie profiel ten gevolge van optimalisatie en ontwateringsactiviteiten in putten in het Vries voorkomen.

In geen van deze scenario's zijn bijzondere omstandigheden meegenomen waardoor de productie bijvoorbeeld voor langere tijd stil zou kunnen komen te liggen.

In onderstaande grafiek wordt naast de historische productie van 2003-2015 ook de verwachte productie weergegeven (Low-Mid-High scenario's) van de nog te verwachten gasproductie uit de voorkomens zoals omschreven in dit winningsplan.

Onderstaande tabel geeft de historische jaarlijkse productie uit de voorkomens zoals opgenomen in dit winningsplan.

Winningsplan Westerveld		Historische productie /m	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Cumulatief Historisch /m 2015
Historische productie Totaal	mijard Nm3	20,974	0,562	0,470	0,345	0,235	0,381	0,463	0,372	0,313	0,341	0,233	0,223	0,155	0,183	25,249
Appelscha	mijard Nm3	1,508	0,228	0,148	0,046	0,053	0,036	0,000	0,006	0,002	0,013	-	-	-	-	2,041
Assen	mijard Nm3	-	-	-	-	-	0,031	0,065	0,063	0,034	0,007	0,007	0,004	-	-	0,210
Een	mijard Nm3	-	-	-	0,030	0,017	0,006	-	-	-	-	-	-	-	-	0,021
Eieveld	mijard Nm3	7,182	0,061	0,067	0,045	0,034	0,043	0,031	0,105	0,160	0,173	0,128	0,084	0,060	0,123	8,327
Nore-Zuid	mijard Nm3	0,477	0,062	0,068	0,052	0,029	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,698
Roden	mijard Nm3	6,543	0,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,544
Vries-Noord	mijard Nm3	2,377	0,099	0,092	0,112	0,042	0,024	0,031	0,007	0,013	0,035	0,032	0,038	0,032	0,013	2,945
Vries-Centraal	mijard Nm3	1,606	0,072	0,063	0,063	0,058	0,064	0,076	0,051	0,040	0,052	0,043	0,022	0,019	0,025	2,264
Vries-Zuid	mijard Nm3	1,269	0,020	0,010	0,006	0,003	0,067	0,080	0,050	0,006	0,000	0,000	0,070	0,042	0,000	1,643
Witterdiep	mijard Nm3	-	-	-	-	-	0,081	0,147	0,072	0,048	0,035	0,018	0,000	-	-	0,413
Zevenhuizen	mijard Nm3	-	-	-	-	-	-	0,033	0,018	0,009	0,027	0,005	0,005	0,003	0,001	0,100

De volgende tabel geeft de verwachte totale productie uit de voorkomens zoals opgenomen in dit winningsplan. De drie eerder genoemde scenario's (Low-Mid-High) geven de onzekerheid aan met betrekking tot de nog te verwachten hoeveelheden geproduceerd gas.

Jaarlijkse verwachte productie per voorkomen [miljard Nm3]		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Assen	L.case	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	M.case	0,005	0,020	0,010	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	H.case	0,042	0,030	0,022	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Assen-Zuid	L.case	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	M.case	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	H.case	0,000	0,029	0,017	0,010	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Een	L.case	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	M.case	0,016	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	H.case	0,021	0,017	0,013	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Eleveld	L.case	0,055	0,028	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	M.case	0,163	0,181	0,139	0,096	0,070	0,022	0,020	0,026	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	H.case	0,362	0,300	0,254	0,211	0,182	0,159	0,137	0,120	0,091	0,080	0,068	0,058	0,050
Vries-Noord	L.case	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	M.case	0,015	0,015	0,004	0,008	0,004	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	H.case	0,032	0,029	0,027	0,025	0,023	0,021	0,020	0,019	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Vries-Centraal	L.case	0,013	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	M.case	0,017	0,032	0,032	0,014	0,011	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	H.case	0,047	0,044	0,041	0,039	0,037	0,035	0,033	0,032	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Vries-Zuid	L.case	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	M.case	0,054	0,064	0,057	0,041	0,048	0,042	0,038	0,035	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	H.case	0,094	0,102	0,089	0,066	0,063	0,054	0,050	0,046	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Witten	L.case	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	M.case	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	H.case	0,000	0,000	0,000	0,029	0,014	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Witterdiep	L.case	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	M.case	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	H.case	0,000	0,007	0,008	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zevenhuizen	L.case	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	M.case	0,005	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	H.case	0,008	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Zevenhuizen-West	L.case	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	M.case	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	H.case	0,000	0,000	0,055	0,029	0,016	0,008	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Totale verwachte productie per jaar [miljard Nm3]														
Winningsplan Westerveld	L.case	0,068	0,028	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	M.case	0,275	0,312	0,242	0,160	0,133	0,064	0,059	0,061	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	H.case	0,607	0,558	0,526	0,409	0,335	0,277	0,241	0,217	0,091	0,080	0,068	0,058	0,050
Cumulatieve verwachte productie per jaar [miljard Nm3]														
Winningsplan Westerveld	L.case	25,317	25,345	25,345	25,345	25,345	25,345	25,345	25,345	25,345	25,345	25,345	25,345	25,345
	M.case	25,525	25,836	26,078	26,238	26,371	26,434	26,493	26,554	26,554	26,554	26,554	26,554	26,554
	H.case	25,856	26,414	26,940	27,349	27,683	27,961	28,201	28,418	28,509	28,589	28,657	28,715	28,765

Mw 35 lid 1b

B5.4) Duur van de winning (per voorkomen)

De verwachte einddatum van de productie in het Westerveld systeem is volgens de huidige voorspellingen gesteld op 2023, maar kan uitlopen tot 2028 volgens het hoge productiescenario. Het gedrag van de bestaande en mogelijke toekomstige putten is moeilijk te voorspellen aangezien het veld bijna leeg is. Hierdoor is de onzekerheidsmarge met betrekking tot de precieze einddatum van productie aanzienlijk. De winning zal worden beëindigd indien de totale kosten van de productie de opbrengsten van de productie zullen overtreffen dan wel zoveel eerder indien door onvoorziene technische of andere oorzaak voortzetting van de winning niet plaats kan vinden.

Mb 24, lid
1i

B6) Stoffen die jaarlijks worden mee geproduceerd

Met de gasproductie worden water en aardgascondensaat meegeproduceerd. De geproduceerde hoeveelheid water en aardgascondensaat is afhankelijk van de totale gasproductie. De hoeveelheid aardgascondensaat wordt gegeven door de (aardgas-) Condensaat Gas Ratio (CGR) en het water door de Water Gas Ratio (WGR). Navolgend overzicht geeft bij benadering de waarden van de CGR en de WGR per voorkomen:

Voorkomen	CGR (m ³ /mln m ³ gas)	WGR (m ³ /mln m ³ gas)
Assen	30-35	~30
Assen-Zuid	30	30
Een	~2	~14
Eleveld	~10	~30
Vries-Noord	~70	~500
Vries-Centraal	~40	~300
Vries-Zuid	~37	~50
Witten	30	30
Witterdiep	~9	~40
Zevenhuizen	~10	bijna uitgewaterd
Zevenhuizen-West	10	20

De waarden voor de WGR stijgen naarmate de druk in het reservoir afneemt.

Mb 24 lid
1i

B7) Jaarlijks eigengebruik bij winning

Voor eigen gebruik wordt op de locatie WTV per jaar ca. 0,02 mln Nm³ aangewend.

Op de centrale behandelingslocatie VRS-4 wordt per jaar voor eigen gebruik (incl. fornuis + fakkel spoelgas + fakkel waakvlam) ca. 0,64 mln Nm³ gas aangewend.

Mb 24 lid
1j

B8) Jaarlijks bij winning afgeblazen/afgefakkelde koolwaterstoffen

Het volume koolwaterstoffen dat jaarlijks op de locatie Westerveld (WTV) wordt afgeblazen (ten gevolge van het afgaan van veiligheidskleppen dan wel onderhoud) is ca. 0,001 mln Nm³.

Op de locatie VRS-4 wordt per jaar gemiddeld 0,1 mln Nm³ gas afgefakkelde dan wel afgeblazen. Het volume op VRS-4 is hoger dan op Westerveld aangezien op de VRS-4 locatie de daadwerkelijke gasbehandeling plaatsvindt om gas op specificatie te kunnen afleveren, terwijl op WTV slechts compressie plaatsvindt.

Deze gegevens zijn gebaseerd op de waarden uit de jaren 2011 t/m 2014 en dienen als indicatie gebruikt te worden voor de latere jaren.

Mb 24 lid
1k

B9) Jaarlijks bij winning in de ondergrond terug te brengen delfstoffen en andere stoffen

Het vrijkomende productiewater wordt via een injectieput op de Borgsweer locatie geïnjecteerd in de diepe ondergrond.

C) Gegevens inzake bodemdaling als gevolg van de winning van koolwaterstoffen.

Mw
35 lid
1f

C1) Aard van de bodemdaling

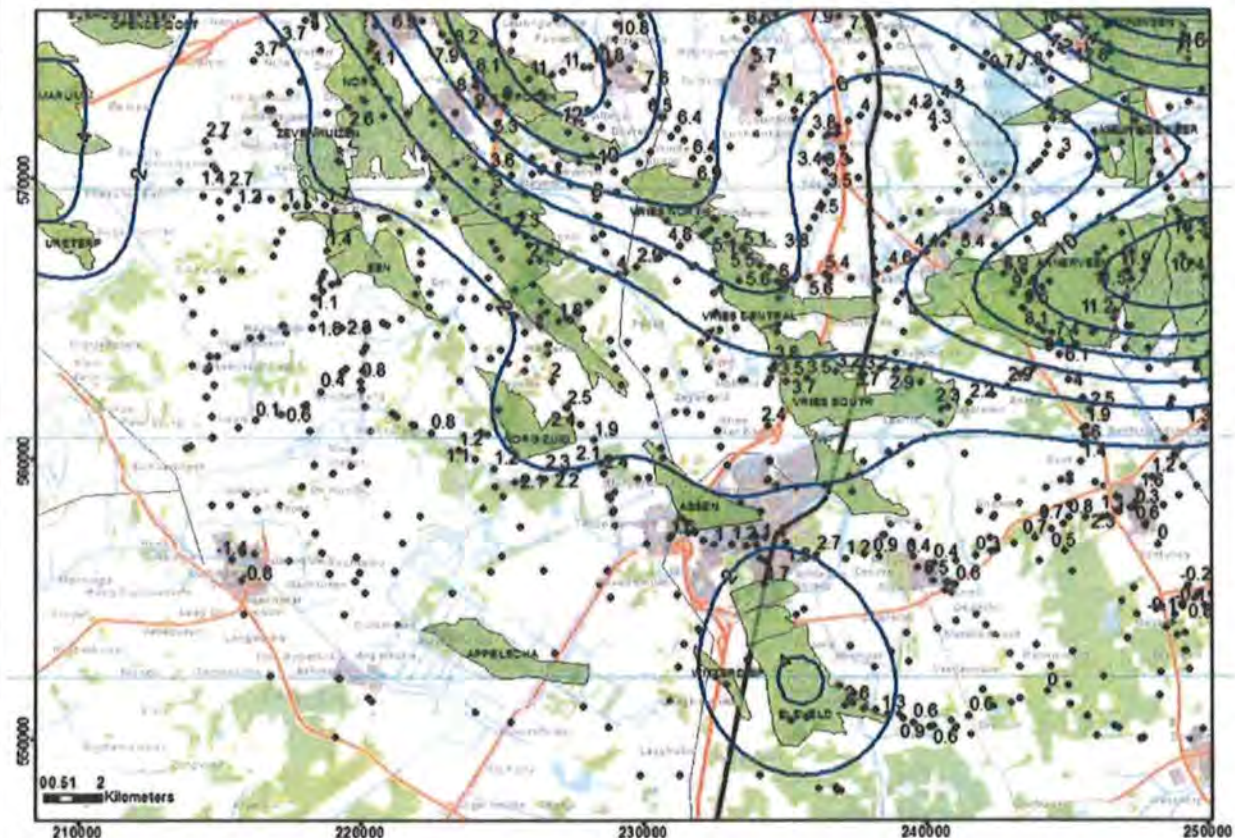
Door de winning van koolwaterstoffen uit olie- en gasvoerende gesteentelagen zal de druk in de poriën van het gesteente verminderen waardoor compactie van de olie- en gasvoerende lagen optreedt. Dit manifesteert zich aan de oppervlakte in de vorm van bodemdaling. Zie voor een uitgebreide beschrijving van het bodemdalingsproces "Bodemdaling door Aardgaswinning –NAM-velden in Groningen, Friesland en het Noorden van Drenthe– Status Rapport 2015 en Prognose tot het jaar 2080" (EP201511213444).

Mb 24
lid 1m
Mb 24
lid 1n
Mb 24
lid 1o

C2) Gekalibreerde bodemdaling en bodemdalingprognoses (uiteindelijk verwachte mate van bodemdaling)

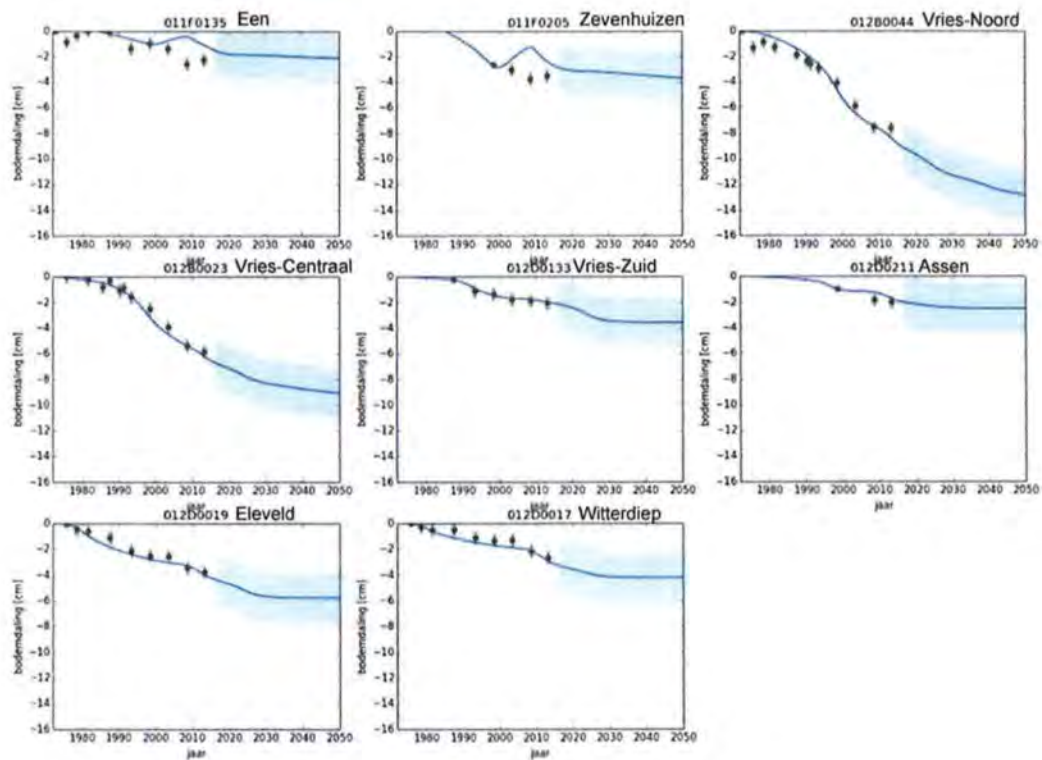
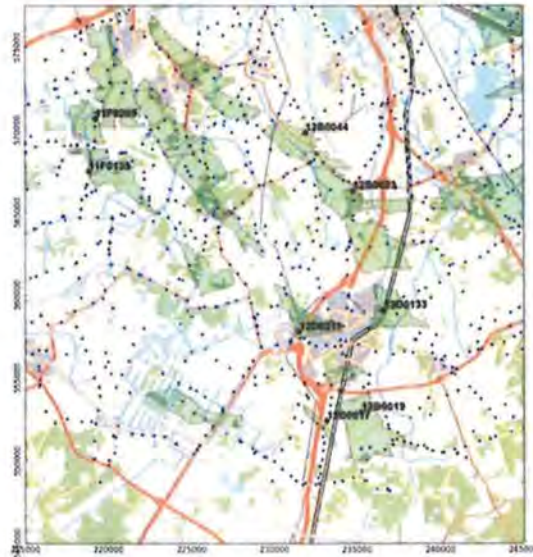
Gekalibreerd bodemdalingsmodel

De meest recente uitgebreide bodemdalingsmeting in dit gebied heeft plaatsgevonden in het jaar 2013 (Meetregister bij de meetplannen Noord Nederland 2014). Deze en alle andere beschikbare metingen uit het verleden zijn gebruikt om een bodemdalingsmodel te kalibreren. In figuur C1 wordt de in 2013 op de peilmerken gemeten daling sinds de nulmeting in 1975 weergegeven door punten. De blauwe lijnen geven de contouren van de gemodelleerde bodemdaling door gaswinning.

Figuur C1: In 2013 gemeten daling in cm op de peilmerken (sinds 1975) en contourlijnen van de gemodelleerde bodemdaling voor het jaar 2013 ten gevolge van gaswinning uit de in dit winningsplan beschreven voorkomens én naburige voorkomens.

Om inzicht te verkrijgen over de kwaliteit van het model ten opzichte van historische metingen is boven de in dit winningsplan genoemde producerende voorkomens een meetpunt geselecteerd waar meerdere keren in de tijd bodemdaling is gemeten. Figuur C2 toont de resultaten voor deze meetpunten. Tevens laat dit figuur de nog te verwachten totale bodemdaling zien. Deze totale bodemdaling wordt veroorzaakt door productie uit het voorkomen zelf en de bodemdaling die wordt veroorzaakt door omliggende producerende voorkomens. De tijdelijke stijging die te zien is in de modelresultaten voor punten boven Een en Zevenhuizen wordt veroorzaakt door de injectie van gas in de Norg gasbuffer.

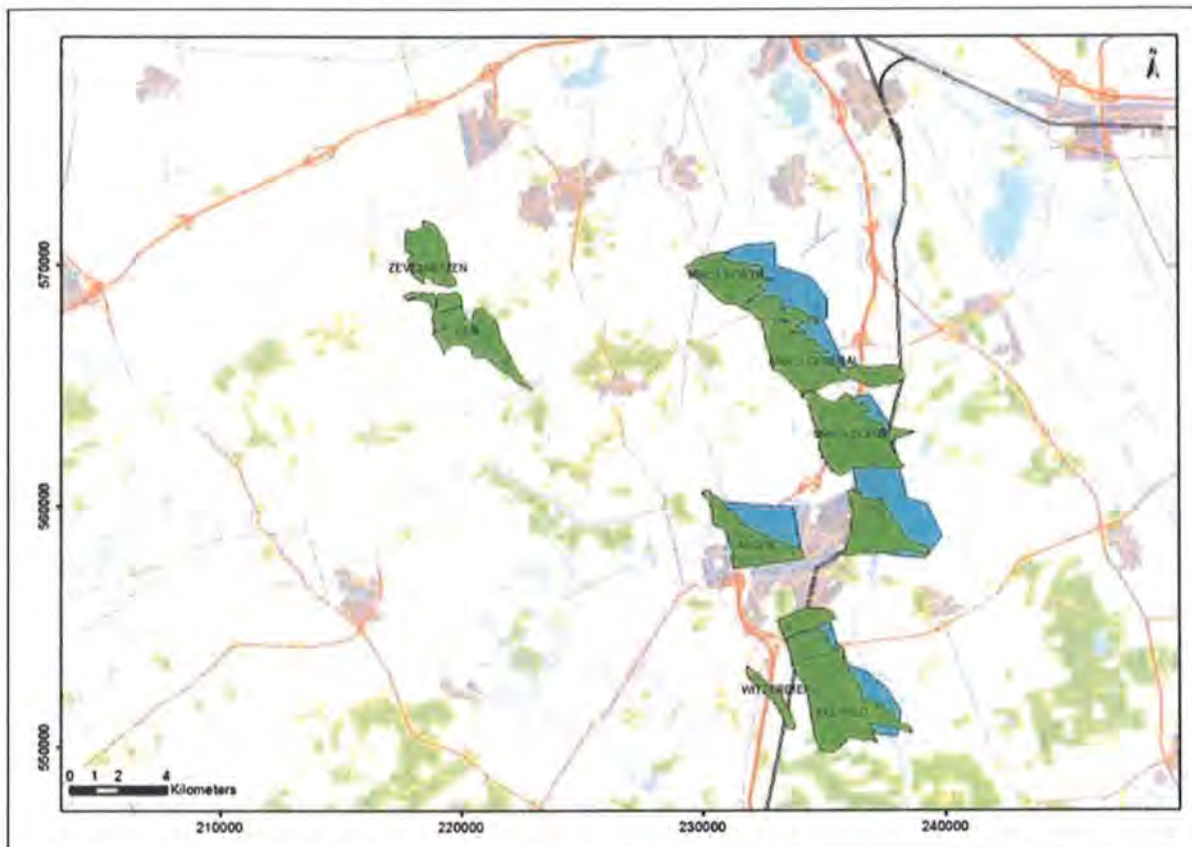
Figuur C2: Vergelijking van gemeten (groene punten) en voorspelde bodemdaling voor een peilmerk boven ieder producerend voorkomen genoemd in dit winningsplan. De meetonzekerheid in de metingen (gekozen als één standaard deviatie) bedraagt 4mm per meetpunt. De blauwe lijn toont de voorspelde bodemdaling op deze locatie, met de onzekerheid (licht blauwe gebied) op de uiteindelijke bodemdaling. De minimale onzekerheid voor de voorspelling is +/- 2cm.

Meer informatie over de bodemdalingsmodellering en prognoses is terug te vinden in het rapport "Bodemdaling door Aardgaswinning –NAM-velden in Groningen, Friesland en het Noorden van Drenthe– Status Rapport 2015 en Prognose tot het jaar 2080" (EP201511213444)¹.

¹ <http://s00.static-shell.com/content/dam/shell-new/local/business/nam-2/Downloads/pdf/rapportages-bodemdaling/status-report-december-2015.pdf>

Toekomstige bodemdaling

De nog te verwachten bodemdaling door gaswinning uit de voorkomens zoals beschreven in dit winningsplan is weergegeven in figuur C3². De nog te verwachten bodemdaling die wordt veroorzaakt door gasproductie uit de voorkomens in dit winningsplan bedraagt **minder dan 2 cm**. Aangezien het niet mogelijk is een dergelijke kleine daling met voldoende precisie te meten, zijn er verder geen figuren getoond die de toekomstige bodemdaling tonen boven de individuele voorkomens. Indien een significante afwijking van de bodemdaling plaatsvindt ten opzichte van de huidige voorspelling, zal deze worden beschreven in een herziening van het winningsplan.

Figuur C3: Nog te verwachten bodemdaling die wordt veroorzaakt door gasproductie uit de voorkomens in dit winningsplan (2016 – 2023). De omvang van het gasvoerend gedeelte van de reservoirs is in groen weergegeven, die van het watervoerend gedeelte in blauw. Aangezien de verwachte bodemdaling minder dan 2cm is, zijn geen contouren getekend.

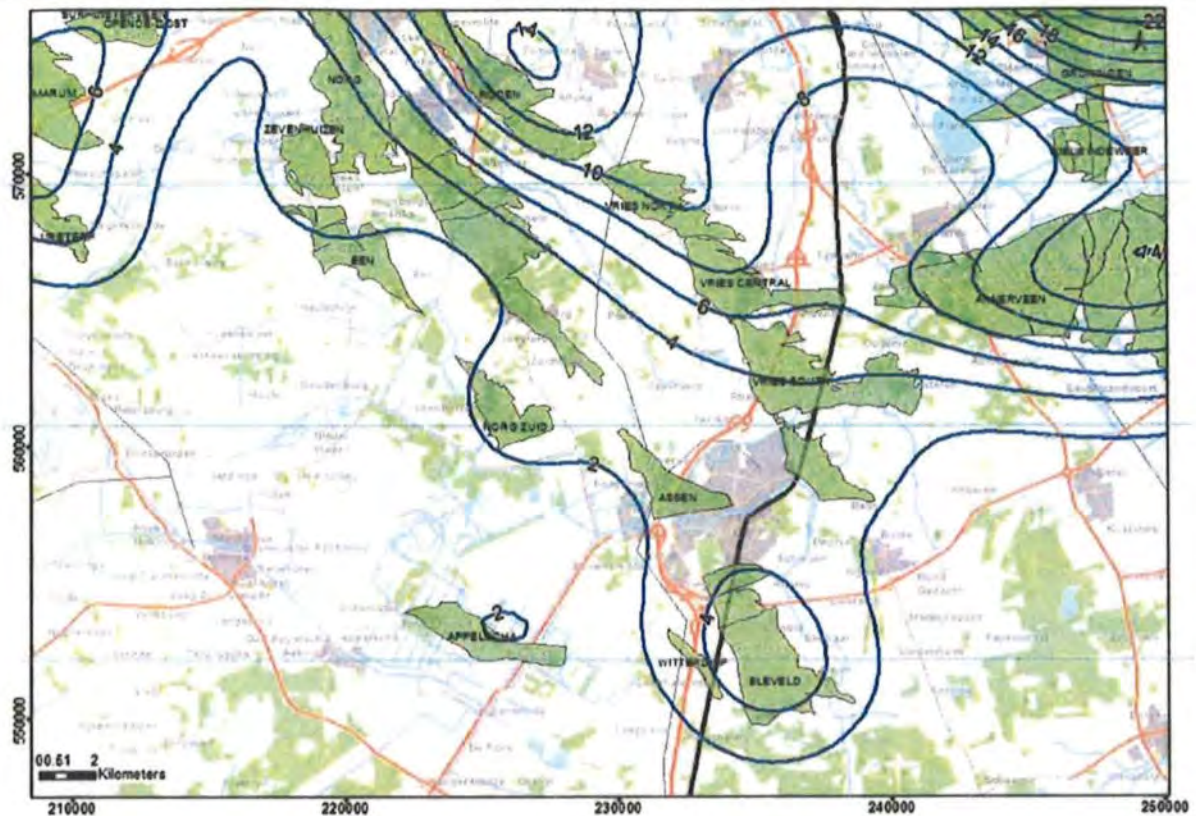
Figuur C4 toont de totale bodemdaling als gevolg van gaswinning voor het jaar 2025. Figuur C5 toont de situatie ruim na afloop van de in dit winningsplan beschreven productieprofielen (het jaar 2080).

Het dient benadrukt te worden dat Figuur C4 en C5 de totale bodemdaling geven als gevolg van gaswinning uit de in dit winningsplan genoemde voorkomens én de omliggende voorkomens (waaronder het Groningen veld in het noordoosten), waar Figuur C3 de (bijna afwezige) bodemdaling laat zien door de productie van voorkomens beschreven in dit winningsplan.

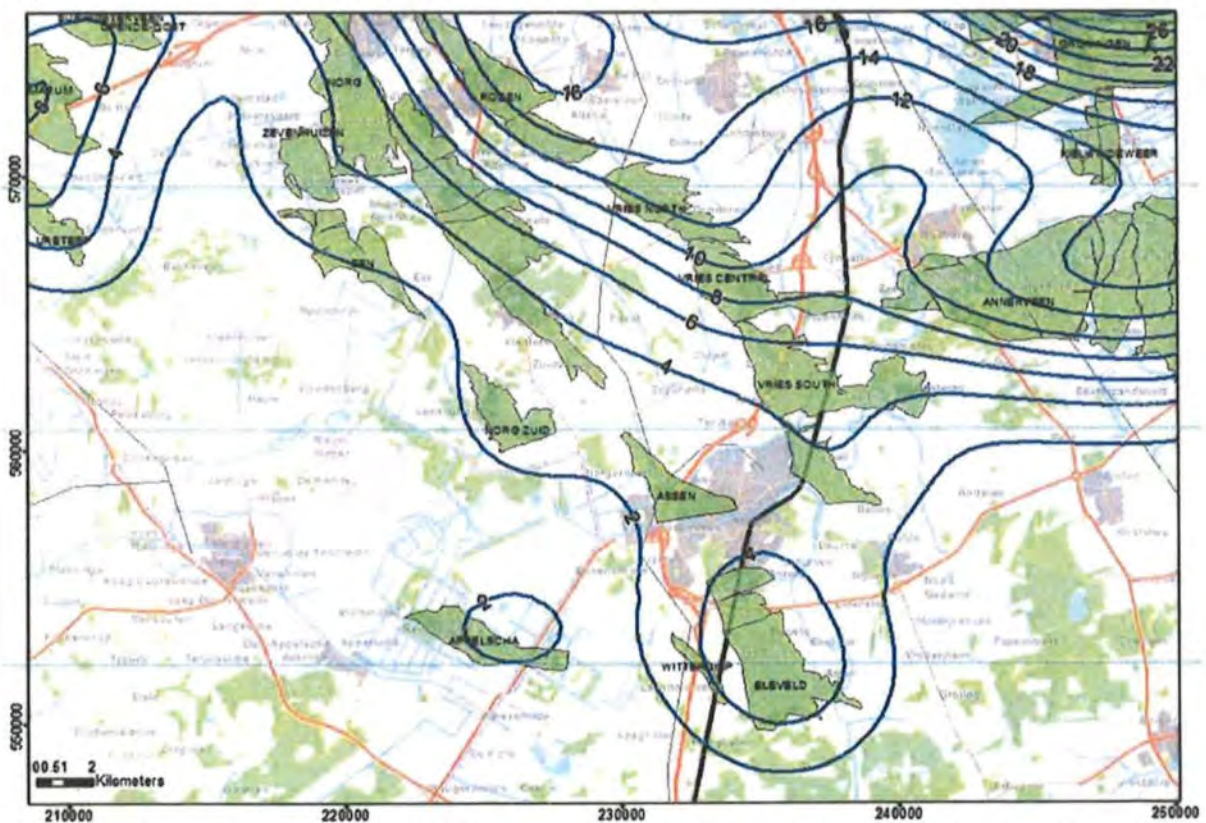
Onzekerheid in verwachte bodemdaling

Bijlage 1 in dit winningsplan geeft een overzicht van de kentallen die gebruikt zijn in de berekening van de bodemdaling. Deze bijlage beschrijft ook de onzekerheidsanalyse voor deze bodemdalingsprognose resulterend in een maximum en minimum bodemdalingsscenario. De analyse laat zien dat ook in het maximale scenario de verdere bodemdaling als gevolg van gaswinning uit de in dit winningsplan genoemde voorkomens in de toekomst onder de 2 cm blijft.

² In het verwachte "Mid Case" productiescenario zullen de voorkomens Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West niet produceren. Mogelijke bodemdaling in het "High case" productiescenario wordt beschreven in de onzekerheidsanalyse beschreven in Bijlage 1.

Figuur C4: Prognose van de totale bodemdaling als gevolg van gaswinning uit de in dit winningsplan genoemde voorkomens en de omliggende voorkomens voor 2025. De contourlijnen geven de bodemdaling in cm aan.

Figuur C5: Verwachte eindsituatie (2080) van de totale bodemdaling als gevolg van gaswinning uit de in dit winningsplan genoemde voorkomens en de omliggende voorkomens. De contourlijnen geven de bodemdaling in cm aan.

Mb 24 lid 1q	<p>C3) Omvang en aard van de schade</p> <p>C3.1 Algemeen</p> <p>Bodemdaling door gaswinning manifesteert zich aan de oppervlakte in de vorm van een platte, zeer gelijkmatige schotel. Die schotel veroorzaakt een zeer geringe helling van maximaal een paar centimeter over een kilometer afstand aan het maaiveld. Zoals in figuur C3 is aangegeven, bedraagt de nog te verwachten bodemdaling door gaswinning uit de in dit winningsplan beschreven voorkomens minder dan 2 cm over een periode van meer dan 10 jaar.</p> <p>C3.2 Schade aan openbare infrastructuur door bodemdaling</p> <p>Omdat bodemdaling een geleidelijk en gelijkmatig verloop heeft, wordt geen directe schade aan infrastructuur verwacht. Niet uitgesloten is echter dat de bodemdaling gevolgen kan hebben voor het normale beheer en het onderhoud van waterkeringen en waterlopen. Voor zover dat beheer onvermijdelijk te maken meerkosten met zich meebrengt die, in overeenstemming met het gestelde in onderdeel C5, voor vergoeding in aanmerking komen dan rust op NAM de verplichting die schade overeenkomstig de regels van het burgerlijk recht te vergoeden. In sommige gevallen loopt dat via een hiertoe ingestelde commissie. In andere gevallen kunnen afspraken worden gemaakt in bilateraal verband met de betreffende waterschappen.</p> <p>C3.3 Schade aan bouwwerken door bodemdaling</p> <p>Omdat bodemdaling door gaswinning een geleidelijk en gelijkmatig verloop heeft en de resulterende vervorming (zoals scheefstand, kromming en horizontale rek) van de bovengrond zeer klein is, wordt geen directe schade aan bebouwing verwacht. Hierbij wordt verwezen naar "Studieresultaten betreffende ongelijkmatige zakkings in verband met aardgaswinning in de provincie Groningen; een uitgave van de Commissie Bodemdaling door Aardgaswinning; maart 1987". Meer recente rapporten die mogelijke oorzaken van schade in het gebied rondom West-Groningen³ en Loppersum⁴ beschrijven bevestigen dit beeld.</p> <p>C3.4 Schade aan natuur en milieu door bodemdaling</p> <p>Bij een daling van minder dan 2 cm in gebieden met een kunstmatig peilbeheer is de mate van bodemdaling aanzienlijk kleiner dan de jaarlijkse schommelingen in de waterstand (verschil zomer- en winterpeil). De waterhuishouding in het gebied dat wordt beïnvloed door bodemdaling ten gevolge van gaswinning is in de loop van eeuwen tot stand gekomen en wordt tegenwoordig volledig kunstmatig geregeld. Waterpeilen zijn vastgelegd in peilbesluiten. Indien een relatieve stijging van het waterpeil t.o.v. het maaiveld de geldende norm dreigt te overschrijden, zal dit worden tegengegaan door aanpassingen in de waterafvoer (compartimentering, versnelde afvoer waterbezwaar). Het waterschap is verantwoordelijk voor het waterbeheer in het beheersgebied. De totale bodemdaling boven de voorkomens is echter groter dan deze twee centimeter en indien nodig zullen afspraken worden gemaakt met de betreffende waterschappen om zorg te dragen dat de geldende normen niet worden overschreden.</p>
Mb 24 lid 1r	<p>C4) Maatregelen om bodemdaling te voorkomen / te beperken</p> <p>Dit winningsplan beschrijft productie met behulp van al bestaande faciliteiten uit al producerende voorkomens. De effecten door verdere bodemdaling als gevolg van de nog resterende gasproductie zijn gering. Er worden daarom geen extra maatregelen voorzien.</p>
Mb 24 lid 1s	<p>C5) Maatregelen die gevolgen van schade door bodemdaling beperken of voorkomen</p> <p>Zoals beschreven in sectie C3 wordt geen schade aan bouwwerken verwacht. Indien als gevolg van bodemdaling door gaswinning de waterhuishouding of andere waterstaatkundige werken wel in betekenende mate worden beïnvloed dan kunnen waterhuishoudkundige maatregelen worden getroffen. Als met het nemen van maatregelen niet alle door gaswinning veroorzaakte schade afdoende kan worden voorkomen dan rust op NAM de verplichting die schade overeenkomstig de regels van het burgerlijk recht te vergoeden.</p>

³ http://www.namplatform.nl/gaswinning-en-aardbevingen/aardbevingen/onderzoek-aardbevingsschade-buiten-contour/_jcr_content/par/textimage_1820293032.stream/1458749672644/cc9011210377240167e4d080487a1027fb06bca3eaa92200320c265291fad95/addendum-bodem-and-water-groningen-west-4b.pdf

⁴ http://www.commissiebodemdaling.nl/files/1202097-000-BGS-0003-r-Gebouwschade%20Loppersum_def_par_20110421.pdf

D) Gegevens inzake bodemtrilling als gevolg van de winning van koolwaterstoffen.

Mw
35
lid
1f

D1) Aard van de bodemtrilling

Compactie van de olie- en gasvoerende lagen kan onderlinge beweging tussen gesteentelagen veroorzaken. Dit kan zich soms aan de oppervlakte manifesteren in de vorm van bodemtrillingen. Deze Sectie D beschrijft de risicoanalyse en mogelijke maatregelen gerelateerd aan gasproductie beschreven in dit winningsplan.

Om de doorlatendheid van het gashoudende gesteente te vergroten kunnen operators gebruikmaken van de hydraulische stimulatie of zuurstimulatie. De kans op schadelijke bodembeweging (trilling en daling) die zou kunnen volgen uit deze operaties wordt als verwaarloosbaar ingeschat. Bijlage 2 geeft hiervoor een onderbouwing.

Mb
24
lid
1p

D2) Risicoanalyse bodemtrilling

D2.1 Risico voor bodemtrillingen als gevolg van geïnduceerde bevingen door gasproductie

De winning van aardgas gaat gepaard met een daling van de druk in de ondergrond met als gevolg een verandering van de gesteentespanningen. Deze verandering van spanning kan leiden tot plotselinge bewegingen langs bestaande breuken, waardoor mogelijk een lichte aardbeving kan plaatsvinden. In Nederland is/wordt uit ongeveer 140 olie- en gasvelden op het vasteland geproduceerd. Boven ongeveer 20% van de velden zijn bevingen geregistreerd. Boven 11 velden zijn bevingen geregistreerd die ook duidelijk aan het oppervlak voelbaar waren (Magnitude meer dan 2,0 op de schaal van Richter).

In tabel D1 is voor de voorkomens in dit winningsplan weergegeven of deze seismisch actief zijn geweest. Tevens is per voorkomen de beving weergegeven met de grootste magnitude die in dat veld is geregistreerd. Hieruit blijkt dat alleen bij Eleveld aan het oppervlak duidelijk voelbare bevingen zijn geweest (de laatste in 2014).

Tabel D1: Overzicht van historische seismiciteit; boven de producerende voorkomens in het Westerveld winningsplan. Per voorkomen is de beving met de grootste magnitude die ooit boven het betreffende voorkomen is geregistreerd weergegeven.

Voorkomen	Historische bevingen	Maximale gemeten magnitude	Locatie	Jaar
Assen	nee	-	-	-
Een	nee	-	-	-
Eleveld	ja	2,8	Geelbroek (Zuid)	2004
Vries Centraal	ja	1,2	Vries (West)	2008
Vries Noord	ja	1,9	Winde	1996
Vries Zuid	ja	1,5	Vries (Zuid)	2007
Witterdiep	ja	1,7	Geelbroek (West)	2008
Zevenhuizen	nee	-	-	-

Onderstaande grafieken in figuur D1 geven de observaties aan voor het aantal bevingen en de magnitudes van de bevingen per voorkomen. De laatste grafiek laat zien dat de laatste 7 jaar alleen bevingen boven Eleveld zijn geregistreerd.

Figuur D1: Historische bevingen voor voorkomens in dit winningsplan. Vanaf 1996 is het seismische netwerk voldoende accuraat om ook kleine (niet voelbare bevingen) betrouwbaar te kunnen registreren.

Sinds het begin van de jaren negentig houden verschillende instanties, waaronder de overheid, kennisinstituten en mijnbouwmaatschappijen, zich gezamenlijk met deze problematiek bezig.^{5,6,7,8} Sinds 2002 zijn bovengenoemde instanties verenigd in het Technisch Platform Aardbevingen (TPA). Hiermee is de aanwezige kennis op het gebied van aardtrillingen gebundeld en wordt deze kennis optimaal ingezet met gebruikmaking van de meest actuele stand der techniek. In respons op het in het Mijnbouwbesluit is onder begeleiding van het TPA een risicoanalyse omtrent bodemtrillingen als gevolg van winning van olie of gas uitgevoerd^{9,10,11}. Tevens is in dit kader een samenvattend rapport uitgebracht waarin de resultaten van bovengenoemde studies zijn geïntegreerd¹². Deze rapporten zijn gepubliceerd op <http://www.nlog.nl/nl/hazards/subsidence.html>.

Recent heeft SodM een tijdelijke leidraad voor Seismische Risico Analyse (SRA) gepubliceerd¹³. De SRA voorziet in een analyse van het seismisch risico op basis van veld-specifieke kwantitatieve parameters en geeft een richtlijn voor maatregelen die passend zijn bij een bepaalde risicocategorie die uit de analyse volgt. De basis van de analyse en de toepassing van deze leidraad op de Westerveld voorkomens wordt beschreven in bijlage 3.

Seismische Risico Analyse (SRA) voor de voorkomens in dit winningsplan

Bijlage 3 geeft een uitgebreid overzicht van de waarden van de parameters die gebruikt worden in de formules zoals gehanteerd in de SRA¹³ en hoe deze bepaald zijn.

De voorkomens Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West zullen volgens het verwachte "mid case" scenario niet produceren waardoor er geen drukdaling zal plaatsvinden. Ook in het "high case" productiescenario voor deze voorkomens zal de drukdaling gering zijn, waarmee de kans op seismiciteit voor dit scenario volgens de DHAS methodiek "verwaarloosbaar" is. Volgens de SRA zijn verdere analyses in stap 2 voor deze voorkomens niet nodig.

Voor de voorkomens Eleveld, Assen, Een, Vries-Noord, Vries-Centraal, Vries-Zuid, Witterdiep en Zevenhuizen binnen het winningsplan Westerveld is het nodig gebleken om de risico matrix te gebruiken ("Stap 2" van de SRA zoals beschreven in bijlage 3). Voor elke factor die bepaald is voor de onder- en bovengrond wordt een score gegeven waarbij de som van de scores een positie geeft in de matrix.

- De som van de scores voor "invloedfactoren ondergrond" (genormeerd voor de maximale score) geeft de positie op de x-as.
- De som van de scores voor "invloedfactoren bovengrond" (genormeerd voor de maximale score) geeft de positie op de y-as weer.

Details voor de score van elke factor is weergegeven in bijlage 3.

Uitkomst van de Seismische Risico Analyse (SRA)

Figuur D2 geeft het resultaat van de SRA analyse voor de voorkomens in dit winningsplan. Uit de SRA analyse volgt dat alle voorkomens in Categorie I vallen (laagste seismische risicocategorie).

⁵ Eindrapport multidisciplinair onderzoek naar de relatie tussen Gaswinning en Aardbevingen in Noord-Nederland; Begeleidingscommissie Onderzoek Aardbevingen, 1993

⁶ De relatie tussen schade aan gebouwen en lichte ondiepe aardbevingen in Nederland; TNO Bouw, 1998

⁷ Seismisch risico in Noord-Nederland; de Crook et al., KNMI, 1998

⁸ Kalibratiestudie schade door aardbevingen" TNO-034-DTM-2009-04435 (2009)

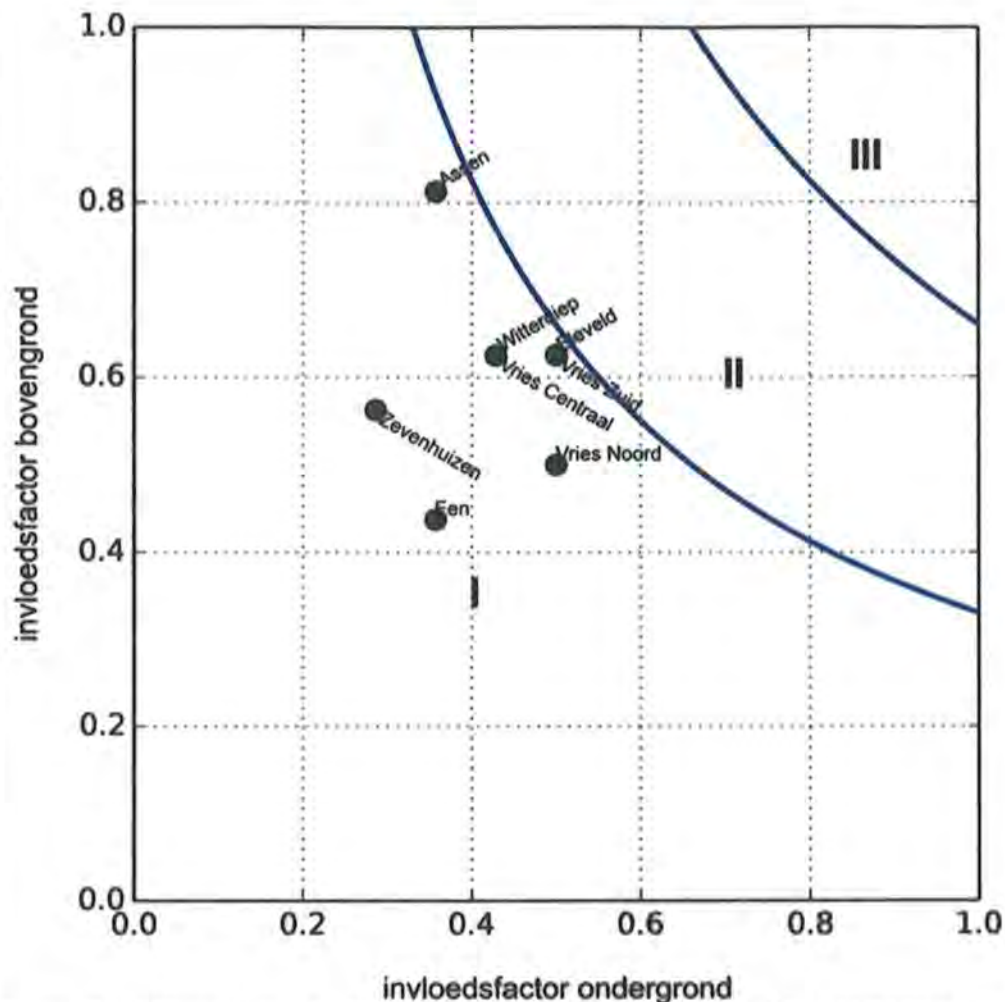
⁹ Seismisch hazard van geïnduceerde aardbevingen; Wassing et al

¹⁰ TNO-NITG rapporten 03-185-C (2003), 03-186-C (2004), 04-233-C (2004)

¹¹ Deterministische hazard analyse voor geïnduceerde seismiciteit (DHAS); TNO-rapport R10198, 2012

¹² Seismisch hazard van geïnduceerde aardbevingen, integratie van deelstudies; TNO/KNMI, TNO 2012 R11139

¹³ Methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning tijdelijke leidraad voor adressering mbb. 24.1.p, versie 1.2, SodM, 1 februari 2016

Figuur D2: Uitkomst van de Seismische Risico Analyse (SRA). Alle voorkomens in dit winningsplan vallen in risico Categorie I.

In sectie D3 en D4 wordt beschreven welke mogelijke risico's en maatregelen gekoppeld zijn aan deze risicocategorie. In onderdeel D5 worden de schade beperkende maatregelen en condities voor eventuele vergoedingen in geval van schade uiteengezet.

Mb
24
lid
1q

D3) Omvang en aard van de schade

D3.1 Schade aan openbare infrastructuur door bodemtrillingen

In het verleden is onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke schade aan buisleidingen door potentiële aardbevingen¹⁴. Hierin wordt onder andere geconcludeerd dat mogelijke schade door geïnduceerde aardbevingen klein zal zijn (zowel in mogelijk aantal als ernst).

D3.2 Schade aan bouwwerken door bodemtrillingen

De praktijkervaring met gasproductie in Nederland over de afgelopen jaren leert dat lichte aardbevingen ten gevolge van gasproductie in de meeste gevallen niet leiden tot schade. Toch kan de kans op schade aan bebouwing in de nabije omgeving van het epicentrum van een geïnduceerde aardbeving niet worden uitgesloten. Hierbij speelt zowel kwetsbaarheid van de bebouwing als de intensiteit van de beving een belangrijke rol. Al in 1998 is voor Noord-Nederland door het KNMI beschreven⁷ dat de maximaal te verwachten intensiteit bij het optreden van een dergelijke geïnduceerde aardbeving ongeveer VI-VII op de Europese Macroseismische Schaal is. Dat betekent (kwalitatief) dat in het ernstigste geval in de nabijheid van het voorkomen lichte, niet constructieve schade kan optreden aan meerdere gebouwen en matige schade (lees, scheuren in muren tot constructieve schade in het uiterste geval) aan enkele gebouwen. Dit laatste wordt bevestigd door de resultaten van de seismische hazard studie van TNO-NITG¹⁵. In deze studie zijn ook voor de Vries en Eleveld voorkomens

¹⁴ Deltares 2010 Schade aan buisleiding door aardbeving

¹⁵ Wassing en Dost, 2012, TNO 2012 R11139

de resultaten getoond voor de berekeningen van de maximale horizontale pieksnelheden boven en rondom deze voorkomens. Deze berekeningen bevestigen dat er een kleine kans op schade bestaat door geïnduceerde bevingen boven of rondom deze voorkomens.

De omvang van het gebied waar mogelijk schade kan optreden wordt bepaald door de magnitude, de diepte en de duur van de beving en de lokale grondsamenstelling en aard en conditie van de bebouwing. Bij een beving die krachtig genoeg is om schade te veroorzaken, is het aantal potentiële schadegevallen binnen dit gebied sterk afhankelijk van de dichtheid van bebouwing, terwijl de mate van schade (geen, lichte, matige) op een bepaalde afstand van het epicentrum in grote mate wordt bepaald door het type bebouwing, de staat van onderhoud en de lokale bodemgesteldheid. Deze afhankelijkheid wordt verder beschreven in het TNO rapport⁸.

De tabel hieronder geeft de historische schademeldingen, gerelateerd aan bevingen in voorkomens genoemd in dit winningsplan. Voor al deze meldingen betreft het "lichte, niet constructieve schade" die vergoed is (of wordt) wanneer duidelijk is dat de schade veroorzaakt is door NAM.

Jaar van schademelding	Datum beving	Bevend veld	Aantal meldingen
2004	21-jun-04	Eleveld	2
2006	10-jan-06	Eleveld	1
2008	26-aug-08	Eleveld	1
2014	5-feb-14	Eleveld	7
2015	5-feb-14	Eleveld	4
2016	5-feb-14	Eleveld	1

Mb
24
lid
1r

D4) Maatregelen om bodemtrillingen te voorkomen / te beperken

Het KNMI kan met behulp van het huidige monitoringsnetwerk aardbevingen met een magnitude van 1,5 en groter lokaliseren. De leidraad¹³, geeft aan dat voor de voorkomens in risicoklasse I geen additionele monitoringmaatregelen hoeven te worden getroffen.

Eventuele verdere monitoring zal evenwel in overweging genomen worden. Hierover zal overleg met de omgeving plaatsvinden. Hierbij kan gedacht worden aan het plaatsen van versnellingsmeters boven de seismisch actieve voorkomens in dit winningsplan.

Mb
24
lid
1s

D5) Maatregelen die gevolgen van schade door bodemtrillingen beperken of voorkomen

Voor mogelijke schade veroorzaakt door aardbevingen die worden veroorzaakt door gaswinning rust op de NAM de verplichting deze te vergoeden overeenkomstig de regels van het burgerlijk recht. Er is een schaderegeling opgesteld voor schade veroorzaakt door aardbevingen als gevolg van gaswinning en/of opslag. Deze regeling is beschreven op de website www.namplatform.nl en in de folder "Bodemdaling" (www.nam.nl).

Ondertekening

Naam:
Functie: Asset Manager Land

Datum:

Plaats: Assen

9/3/16

Bijlage 1: Kentallen bodemdaling en onzekerheidsanalyse bodemdaling

Enkele algemene kentallen voor de in dit winningsplan beschreven voorkomens zijn samengevat in Tabel 1.1. Deze (gemiddelde) kentallen reflecteren een zeer vereenvoudigd model van de voorkomens. De omvang van de voorkomens worden weergegeven in figuur C3, waarbij in groen het gasvoerend en in blauw het watervoerend gedeelte is aangegeven van het reservoir dat expliciet wordt gemodelleerd in het reservoir model. Dit reservoirmodel ligt ten grondslag aan de bodemdalingsberekeningen zoals gepresenteerd in dit winningsplan.

Tabel 1.1: Enkele kentallen ter indicatie van de in dit winningsplan beschreven voorkomens.

	Assen	Assen-Zuid	Een	Eleveld	Vries-Centraal	Vries-Noord
Diepte veld [m] ¹⁶	2875	3150	2630	3140	3027	2960
Gemiddelde dikte reservoir [m] ³	50	150	45	100	149	138
Initiële druk [bar]	335	377	306	382	356	342
Druk in 2016 [bar]	166	377	213	75 ¹	97	80
Eind druk	146	377 ²	189	33	94	66
C _m [10 ⁻⁵ bar ⁻¹]	0,51	0,4	0,49	0,48	0,58	0,60

	Vries-Zuid	Witten	Witterdiep	Zevenhuizen	Zevenhuizen-West
Diepte veld [m]	3060	3080	2892	2625	2500
Gemiddelde dikte reservoir [m]	140	150	125	75	160
Initiële druk [bar]	356	360	343	306	288
Druk in 2016 [bar]	272	360	81	40	288
Eind druk [bar]	237	360 ²	81 ²	35	288 ²
C _m [10 ⁻⁵ bar ⁻¹]	0,43	0,44	0,52	0,56	0,54

- 1) *Eleveld: De drukken in de tabel geven de gemiddelde reservoirdruk weer over de compartimenten.*
- 2) *Witterdiep, Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West: Geen verwachte (verdere) productie in Mid Case*
- 3) *Dit betreft de totale dikte van de zandsteenlaag (water- plus gasvoerend gedeelte). Voor het Assen voorkomen is de dikte van de gaskolom genomen omdat het watervoerend gedeelte van de zandsteenlaag in drukcommunicatie staat met de Norg UGS die zich op een hogere gemiddelde druk bevindt.*

Onzekerheidsanalyse voor de bodemdalingsprognose

Om een inschatting te maken van de onzekerheid over de toekomstige bodemdaling voor de voorkomens in dit winningsplan is de onzekerheid in de C_m (compressibiliteit) gecombineerd met de verschillende depletiewaarden (DP) die volgen uit de scenario's voor de productievoorspellingen. De C_m onzekerheid bevat meerdere componenten: onzekerheid over het compactiegedrag, onzekerheid over de depleterende dikte en onzekerheid over de compressibiliteit op basis van coreplug metingen. Niet al deze onzekerheden zijn kwantitatief te bepalen en daarom is er voor een inschatting ervaring uit het verleden gebruikt. Voor een nieuw voorkomen op land wordt deze onzekerheid geschat op 75% op basis van ervaring uit het verleden. Na één of meerdere bodemdalingsmetingen is meer kennis beschikbaar gekomen over de combinatie van de depleterende dikte en compressibiliteit waarmee de onzekerheid geschat wordt op 25%. De onzekerheid voor de DP volgt uit de reservoirmodellen voor de "low-mid-high case". De vermenigvuldiging van de C_m met de DP geeft een maat voor de compactie. Wanneer een hoge C_m met een hoge DP wordt vermenigvuldigd geeft dit een maximum scenario voor de onzekerheid. Een combinatie van lage waarden geeft een minimum.

¹⁶ Voor "diepte veld" is hier de minimale diepte van de top structuurkaart gebruikt

De verwachte bodemdaling is doorgerekend met de Geertsma en van Opstal methode¹⁷. Om de impact van de onzekerheid in de gekozen parameters te berekenen is gebruik gemaakt van Geertsma¹⁸. Geertsma geeft een eenvoudige formule om de maximale bodemdaling te berekenen voor een cilindrisch compacterend reservoir:

$$H_{max} = 2 C_m (1 - \nu) \Delta P H \left(1 - \frac{D/R}{\sqrt{1 + (D/R)^2}} \right)$$

De straal van dit model (effectieve reservoir straal in Tabel 1.2) is dusdanig gekozen dat de verwachte bodemdaling in het diepte punt overeenkomt met de waarde die wordt berekend met het Geertsma en van Opstal model. Na deze kalibratiestap wordt de bovenstaande formule gebruikt om de onzekerheid voor de bodemdaling te bepalen.

Waarbij:

D: Diepte veld [m]

H: Depleterende reservoir dikte [m], in deze analyse constant gehouden omdat de onzekerheid over de depleterende dikte verdisconteerd is in de C_m onzekerheid.

ΔP : reservoir depletie (huidige druk – eind druk) [bar]

ν : Poisson's ratio [-]

R: "effectieve" straal van het veld [m], waarbij de straal wordt gekozen op basis van een vergelijking tussen de maximale voorspelde bodemdaling boven de verschillende voorkomens zoals berekend met het bodemdalingsmodel gebaseerd op de werkelijke veldgeometrie.

C_m : Compressibiliteit van het veld [10^{-5} bar^{-1}]

De parameters die gebruikt zijn in deze onzekerheidsanalyse zijn te vinden in Tabel 1.2. Tabel 1.3 toont de onzekerheden zoals bepaald voor de voorkomens in dit winningsplan.

Tabel 1.2: Parameters voor de bepaling van de bodemdalingonzekerheid met de Geertsma formule

Voorkomen	Compressibiliteit (10^{-5} bar^{-1})	Nog te verwachten drukdaling (bar)	Depleterende reservoir dikte (m)	Reservoir diepte (m)	Effectieve reservoir straal (m)	Poisson's ratio
Assen					1700	0,2
Assen-Zuid					1000	0,2
Een					1600	0,2
Eleveld					2350	0,2
Vries-Centraal					200	0,2
Vries-Noord		ZIE TABEL 1.1			1800	0,2
Vries-Zuid					2250	0,2
Witten					200	0,2
Witterdiep					700	0,2
Zevenhuizen					1600	0,2
Zevenhuizen-West					900	0,2

¹⁷ Geertsma J. and Van Opstal G., "A Numerical Technique for Predicting Subsidence Above Compacting Reservoirs Based on the Nucleus of Strain Concept", Verhandelingen Kon. Ned. Geol. Mijnbouwk. Gen., Vol. 28, pp. 63-78, 1973a.

¹⁸ Geertsma, J., A basic theory of subsidence due to reservoir compaction: The homogeneous case, Verh. K. Ned. Geol. Mijnbouwk. Genoot., 28, 43 – 62, 1973a.

Tabel 1.3: Onzekerheid voor de voorspelde bodemdaling per voorkomen door productie uit het betreffende voorkomen (2016 tot einde productie)

Voorkomen	Te verwachten drukdaling (bar)			Compressibiliteit (10 ⁻³ bar ⁻¹)	Onzekerheid compressibiliteit	Nog te verwachten bodemdaling in diepste punt (cm)	Ondergrens voor de nog te verwachten bodemdaling in diepste punt (cm)	Bovengrens voor de nog te verwachten bodemdaling in diepste punt (cm)
	Mid Case productie scenario	Low Case productie scenario	High Case productie scenario					
Assen	21	0	50	0,51	25%	<2	<2	<2
Assen-Zuid*	0	0	99	0,40	75%	Geen daling	Geen daling	<2
Een	24	0	107	0,49	25%	<2	<2	<2
Eleveld	42	18	55	0,48	25%	<2	<2	<2
Vries-Centraal	3	0	34	0,58	25%	<2	<2	<2
Vries-Noord	14	0	26	0,6	25%	<2	<2	<2
Vries-Zuid	36	0	49	0,43	25%	<2	<2	<2
Witten*	0	0	92	0,44	75%	Geen daling	Geen daling	<2
Witterdiep	0	0	7	0,52	25%	<2	<2	<2
Zevenhuizen	5	0	20	0,56	25%	<2	<2	<2
Zevenhuizen-West*	0	0	68	0,54	75%	Geen daling	Geen daling	<2

* De velden Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West zullen in het verwachte Mid Case en Low Case scenario nooit produceren waardoor er in deze scenario's voor deze voorkomens geen bodemdaling zal optreden door productie uit deze voorkomens.

Aquifers (watervoerende lagen)

Mogelijke drukdaling in de aquifers zal leiden tot bodemdaling. Voor de aquifers die behoren tot de voorkomens in dit winningsplan wordt aangenomen dat ze tijdens de productieperiode voor 50% meedalen met de gasdruk. Dit betekent dat wanneer de gasdruk met 200 bar is gedaald, de druk in de aangrenzende aquifers met 100 bar is gedaald. Na de productieperiode wordt aangenomen dat de druk in de aangrenzende aquifers gelijk is aan die in het gasveld.

De verwachting is dat met deze aanname de compactie in de aquifers en daarmee de bodemdaling boven deze aquifers overschat wordt in de berekeningen. Deze verwachting wordt bevestigd door de vergelijking tussen het model en de metingen zoals getoond in figuur C1: de gemodelleerde bodemdaling is over het algemeen hoger dan de gemeten bodemdaling boven de aquifers. Aangezien de aanname over de drukdaling in aquifers al conservatief is, is er verder geen onzekerheidsanalyse uitgevoerd voor de drukdaling in de aquifers.

Bijlage 2: Risico voor bodembeweging als gevolg van reservoirstimulatie

Risico voor bodembeweging als gevolg van zuurstimulatie van het reservoir

De kans op eventuele bodembeweging als gevolg van een kortdurende zuurstimulatie is verwaarloosbaar gezien de beperkte volumes die gebruikt worden. Dit is een activiteit die met grote regelmaat en wereldwijd in de olie en gas industrie toegepast wordt en voor zover bekend zijn dergelijke gevolgen nog nooit gerapporteerd.

Risico voor bodembeweging als gevolg van hydraulische stimulatie van het reservoir

Hydraulische stimulatie - Algemeen

Om de gaswinning te bevorderen, of op gang te brengen, zijn werkzaamheden op bestaande locaties mogelijk. Om de doorlatendheid van het gashoudende gesteente te vergroten gebruiken operators de hydraulische stimulatie-techniek. Deze techniek wordt al sinds de jaren 50 regelmatig en succesvol toegepast in Nederland. Dankzij gebruik van deze techniek wordt er meer aardgas uit bestaande en nieuwe gasvelden geproduceerd.

Bij hydraulische stimulatie wordt vloeistof onder hoge druk via de boorput in het gasveld gebracht. Door de hoge druk ontstaan op gecontroleerde wijze plaatselijk kleine scheuren in het gashoudende gesteente dat zich meestal op een diepte van ruim drie kilometer bevindt. De vloeistof bestaat uit water (90%), chemicaliën (2%) en kleine keramiek korrels (8%). De korrels blijven als opvulmiddel in het gesteente achter. Zij houden de gecreëerde scheuren open zodat het gas gemakkelijker naar de boorput kan stromen. Meer dan de helft van de vloeistof wordt weer teruggewonnen, de rest blijft achter in het gashoudende gesteente en kan daaruit niet vrijkomen.

Verdere uitleg over de techniek en werkzaamheden op locaties waar gestimuleerd wordt staan beschreven op de website van NAM (nam.nl). Onder de algemene informatie bevindt zich ook een document "Risico duiding conventioneel fracken in Nederland" waarin meer achtergrond informatie wordt gegeven.

Analyse van een mogelijk seismische dreiging

De seismische dreiging geassocieerd met hydraulische stimulatie in Nederland wordt als zeer laag ingeschat. In de afgelopen 50 jaar zijn in Nederland meer dan 220 stimulaties uitgevoerd. Hierbij zijn geen voelbare bevingen geconstateerd.

Dat de kans op seismiteit zeer klein is wordt bevestigd in het rapport van Witteveen en Bos (W&B) uit 2013 (Witteveen en Bos, "Aanvullend onderzoek naar mogelijke risico's en gevolgen van de opsporing en winning van schalie- en steenkoolgas in Nederland", Rapport aan Ministerie EZ, 2013). In dit rapport is een mogelijk verband tussen hydraulische stimulatie en aardbevingen onderzocht, aan de hand van alle sinds 1986 uitgevoerde stimulaties in Nederland en de waarnemingen van aardbevingen gedurende die periode. Hierin wordt gesteld dat er geen duidelijk verband is tussen hydraulische stimulatie en aardbevingen. Van de 94 bestudeerde stimulaties kan er bij slechts 1 stimulatie een mogelijk verband met een aan het oppervlak niet voelbare beving niet volledig uitgesloten worden.

Locatie specifieke risico analyse voor hydraulische stimulatie

Zonder een specifiek boorplan (voor nieuwe putten) of, in geval van het stimuleren van een bestaande put, een specifiek stimulatieplan is het niet mogelijk om een locatie specifieke risico analyse of duiding te geven. Deze zal worden vastgelegd in een werkveiligheidsplan dat als onderdeel van een VG aanvraag ingediend zal worden bij elk gericht boorplan of stimulatieplan.

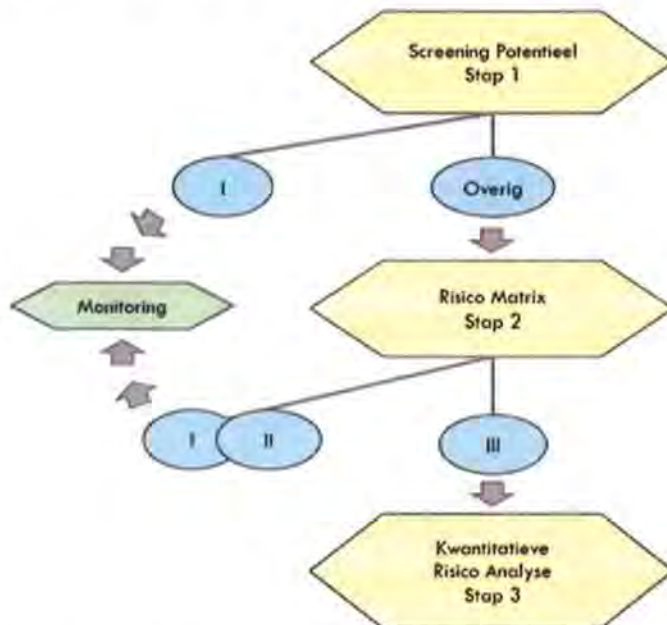
In die locatie specifieke risico analyse zal ingegaan worden op:

- Status en integriteit van de put
- Integriteit van de afdekkende lagen
- Hydraulische stimulatie (gebruikte vloeistof samenstelling en –volumes, afstand van gekarteerde breuken)
- Injectiedrukken en gevolg voor spanningscondities in het reservoir
- Locatie van de put ten opzichte van waterwingebieden en intrekgebieden

Bijlage 3: Samenvatting SRA en gebruikte gegevens m.b.t. de SRA voor de voorkomens in dit winningsplan

Samenvatting SRA

Recent heeft SodM een tijdelijke richtlijn voor Seismische Risico Analyse (SRA) gepubliceerd (methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning tijdelijke leidraad voor adressering mbb. 24.1.p, versie 1.2, SodM, 1 februari 2016). De SRA gaat uit van het schema zoals getoond in Figuur 3.1.

Figuur 3.1: Schematische weergave van de verschillende stappen en risico categorieën (I, II, III) in de seismische risico inventarisatie (conform SodM, 2016)

Stap 1:

In stap 1 worden alle voorkomens bekeken. De voorkomens die direct in risicocategorie I (zeer laag seismisch risico) vallen worden gekarakteriseerd doordat ze:

- Voorkomens zijn die niet seismisch actief zijn geweest.
- Voorkomens zijn waarvoor de kans laag is dat ze in de toekomst seismisch actief kunnen worden (volgens de DHAIS "Deterministische hazard analyse voor geïnduceerde seismiciteit" methodiek) en/of waarvoor op basis van reservoircompactie of mogelijke breukverplaatsing de waarde voor de mogelijke maximale bevingsmagnitude (M_{max}) laag uitvalt ($M < 2,5$).
- Voorkomens die niet meer produceren.

Voorkomens die niet aan deze criteria voldoen schuiven door naar stap 2.

Stap 2:

In deze stap worden alle voorkomens bekeken die

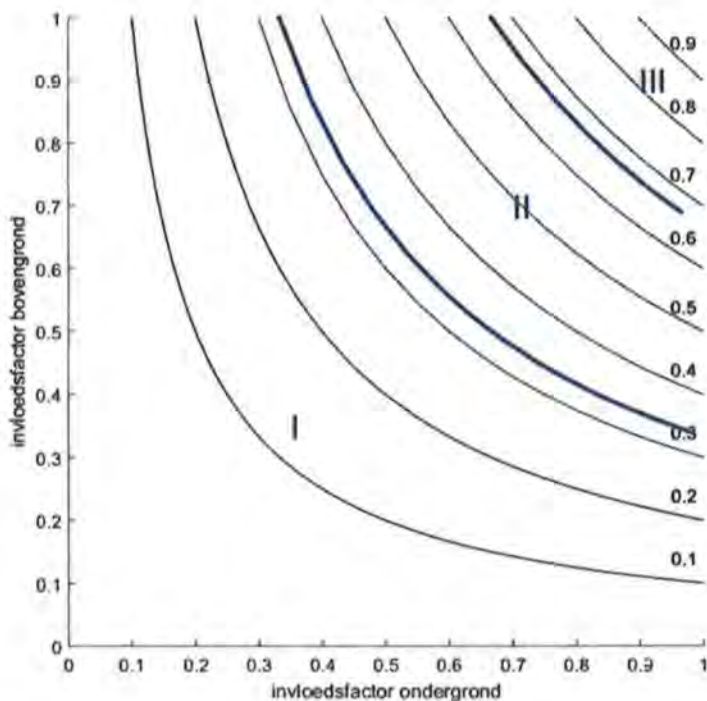
- seismisch actief zijn geweest en
- een hogere toekomstige kans op seismiciteit hebben (volgens de DHAIS methodiek) en waarvoor op basis van reservoircompactie of mogelijke breukverplaatsing de waarde voor M_{max} ("maximale bevingsmagnitude") hoger uitvalt dan $M=2,5$

In stap 2 wordt op basis van een risico matrix benadering het risico van geïnduceerde aardbevingen verder gekwalificeerd. Figuur 3.2 geeft een schematische weergave van de verschillende factoren die bepalen of een geïnduceerde beving kan resulteren in een sterke grondbeweging (de "invloedfactoren ondergrond") en de verschillende factoren die invloed hebben op de grootte van de mogelijke gevolgen (de "invloedfactoren bovengrond").

Figuur 3.2: Schematische weergave van de bedreigingen en gevolgen van geïnduceerde bevingen en de verschillende invloedfactoren die daarbij een rol spelen (SodM, 2016).

In de risico matrix analyse worden de verschillende factoren zoveel mogelijk kwantitatief geanalyseerd en op basis van de uitkomst per factor gerankt. Over de scores van de individuele factoren wordt gesommeerd, zodat een totaalscore voor zowel de invloedfactoren ondergrond als de invloedfactoren bovengrond wordt bepaald. Deze worden genormaliseerd met het maximaal te behalen aantal punten voor ondergrond cq. bovengrond en in de risico matrix tegen elkaar uitgezet waarmee kwalitatief een risicocategorie wordt bepaald (zie figuur 3.3).

Figuur 3.3: De risicomatrix. De zwarte lijnen zijn lijnen van gelijk genormaliseerd risico. De verdeling in categorieën is gedaan op basis van 1/3 en 2/3 van het genormaliseerde risico. (SodM, 2016).

De mogelijke seismische dreiging volgt uit een analyse en score van de volgende invloedfactoren voor de ondergrond:

- Veld indicator DHAIS. Dit is een methode die beschrijft hoe – per voorkomen - de kans op het mogelijk optreden van een beving kan worden berekend aan de hand van ondergrondse kenmerken.
- Realistisch sterkste beving (Mmax). Voor een realistische inschatting van de sterkste beving zijn twee verschillende benaderingen genomen:
 1. een bepaling van de compactie-energie die beschikbaar is in een producerend gasveld en kan leiden tot een beving en
 2. een maat voor de mogelijke bevingsmagnitude als de langste breuk in het producerende veld in zijn geheel in één keer in beweging zou komen.

Methode [1] resulteert doorgaans in lagere waarden voor Mmax dan methode [2]. Dit kan er op duiden dat de totale hoeveelheid beschikbare energie die tot een beving kan leiden waarschijnlijk niet voldoende is om de grootste breuken in een veld in één keer in beweging te brengen.

- Ligging van het voorkomen. In de SRA methodiek (SodM, 2016) wordt er een onderscheid gemaakt tussen velden ten noorden van de lijn Amsterdam-Arnhem en velden ten zuiden van deze lijn. Dit onderscheid is gemaakt op basis van observaties. Er is nog nooit een aardbeving waargenomen ten zuiden van de lijn Amsterdam-Arnhem.
- Opslingering; de ondiepe ondergrond kan een opslinging veroorzaken van de seismische golven en wordt daarom boven het veld gekarakteriseerd. Voor relatief slappe ondergrond (veen, klei) is dit effect groter dan voor relatief stevige ondergrond (zand)

Het mogelijke gevolg van een beving volgt uit een analyse en score van de invloedfactoren bovengrond: bevolkingsdichtheid, industrie, speciale gebouwen, vitale infrastructuur en de aanwezigheid van dijken.

- Voor de bepaling van de bevolkingsdichtheid wordt de CBS Statline data gebruikt; hierbij krijgt de categorie flats/appartementencomplexen extra aandacht in de uiteindelijke score.
- Industriële inrichtingen, speciale gebouwen en vitale infrastructuur en dijken worden in kaart gebracht m.b.v. de risicokaart. (<http://www.risicokaart.nl>)

De laatst genoemde drie factoren (speciale gebouwen, vitale infrastructuur en de aanwezigheid van dijken) zijn van invloed op een mogelijk gevolgrisco voor schade en veiligheid. Het is echter zeer onwaarschijnlijk dat de geïnduceerde bevingen kunnen leiden tot een dergelijk gevolgrisco omdat de bevingen te zwak zullen zijn om een bedreiging te vormen voor deze objecten. Deze gevolgen zijn tot nu toe dan ook nooit waargenomen.

Indien uit het voorgaande blijkt dat voorkomens binnen een Winningsplan in risico categorie III vallen gaan deze door naar Stap 3

Stap 3:

In deze stap worden alleen de voorkomens die in Categorie III vallen verder bestudeerd. Voor deze voorkomens dient een Kwantitatieve Risico Analyse uitgevoerd te worden. Van alle bekende voorkomens in Nederland valt alleen het Groningen gasveld in deze categorie.

Uitwerking SRA voor de voorkomens in dit winningsplan

Stap 1: Inschatten risicopotentieel voor de verschillende voorkomens

De kans op beven van een olie- of gasvoorkomen

In de studie 'Deterministische Hazard Analyse voor Geïnduceerde Seismiciteit (DHAIS)¹⁹ is onderzocht welke eigenschappen (geologische, productietechnische en geomechanische eigenschappen) van de olie- en gasvoorkomens invloed hebben op het wel of niet optreden van aardbevingen. In 2012 is een update van deze studie uitgevoerd, waarin alle nieuwe data zijn meegenomen tot mei 2010²⁰.

Aan de hand van de volgende parameters van een olie- of gasvoorkomen wordt de kans op beven van dat voorkomen bepaald:

- DP/Pini: De ratio van drukval (DP) en initiële druk (Pini) in het reservoir;
- E: de verhouding tussen de Young's moduli (stijfheidsmoduli) van de 'overburden' en het reservoirgesteente;

$$E = \frac{E_{burden}}{E_{reservoir}}$$

Waarbij :

- B: een maat voor de breukdichtheid van het reservoir.

$$B = \frac{\text{breukoppervlakte}^{3/2}}{\text{brutogesteentevolume}} = \frac{l_b^{3/2} \cdot h^{3/2}}{A \cdot h} = \frac{l_b^{3/2} \cdot \sqrt{h}}{A}$$

Waarbij: l_b = De totale breuklengte van de intra reservoir breuken en de randbreuken van het voorkomen in meters;
 h = De maximale dikte van de gaskolom van het voorkomen in meters;
 A = De oppervlakte van het voorkomen gemeten binnen de GWC dieptecontour (in vierkante meters);

¹⁹ TNO-rapport NITG 04-171-C. Van Eijs, 2004. Deterministische hazard analyse voor geïnduceerde seismiciteit

²⁰ TNO-rapport 2012 R10198. Van Thienen, 2012. Deterministische hazard analyse voor geïnduceerde seismiciteit in Nederland.

De combinatie van de parameterwaarden geven een kans op beven voor een bepaald voorkomen gedurende de productietijd.

Reeds bevende voorkomens	
DP/P _{ini} ≥ 28%	B > 0,86 en E ≥ 1,34: P _b = 0.42 ± 0.08
	B > 0,86 en 1,01 ≤ E ≤ 1,33: P _b = 0.19 ± 0.05
	B < 0,86 en/of E < 1,01: verwaarloosbare kans
DP/P _{ini} < 28%	Verwaarloosbare kans

De waarden die zijn gebruikt in de bepaling van de DHAIS kans zijn gegeven in Tabel 3.1.

Tabel 3.1: Invoergegevens voor de bepaling van de DHAIS en de DHAIS kansen

Voorkomen	Reservoir dikte / gaskolom** (m)	Initiële druk (bar)	Verwachte totale drukkaling (bar)	Totale breuklengte (km)	Reservoir oppervlakte (km ²)	Maximale waargenomen aardbeving	Aantal aardbevingen per jaar	DHAIS E	DHAIS B	DHAIS kans
Assen	50	335	189	7,2	3,5	geen	<5 per jaar	2,55	1,24	42%
Een	45	306	117	12,7	6,2	geen	<5 per jaar	2,63	1,54	42%
Eleveld	100	382	349	23,2	12,9	2,8	<5 per jaar	2,55	2,72	bevend veld
Vries-Centraal	73	356	262	15,8	7,5	1,2	<5 per jaar	2,63	2,27	bevend veld
Vries-Noord	138	342	277	15,0	6,3	1,9	<5 per jaar	2,63	3,44	bevend veld
Vries-Zuid	89	356	119	37,5	16,0	1,5	<5 per jaar	2,63	4,28	bevend veld
Witterdiep	103	343	262	6,6	1,2	1,7	<5 per jaar	2,55	4,60	bevend veld
Zevenhuizen	68	306	271	9,0	3,6	geen	<5 per jaar	1,17	1,97	19%
Assen-Zuid	80	377	99*	3.3	1.0	geen	<5 per jaar	2.55	1.72	verwaarloosbaar
Witten	60	360	92*	4.3	0.8	geen	<5 per jaar	2.55	2.90	verwaarloosbaar
Zevenhuizen-West	75	288	68*	3.5	2.2	geen	<5 per jaar	1.17	0.80	verwaarloosbaar

* De getoonde drukkaling en de DHAIS waarden van de voorkomens Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West zijn volgens het High Case productie scenario. Omdat in het verwachte scenario deze voorkomens niet zullen produceren zal er geen drukkaling plaatsvinden en is de DHAIS kans voor deze voorkomens in de Mid Case verwaarloosbaar.

** Voor de DHAIS berekening wordt zowel de hoogte van de gaskolom als de totale reservoir dikte beschouwd. Het minimum van deze twee wordt gekozen voor de berekening van de "B" waarde zoals voorgeschreven door de DHAIS methodiek.

Realistisch sterkste beving

Naast de kans op beven, wordt ook de waarde voor de realistisch sterkste beving (M_{max}) bepaald om tot een oordeel te komen of een niveau 2 analyse noodzakelijk is. Er worden twee methoden gebruikt om de M_{max} waarde te bepalen: op basis van breukgeometrie en op basis van energiebalans. In de Seismisch Risico Analyse leidraad worden beide methoden gebruikt. Voor de berekeningen van de M_{max} is uitgegaan van de standaardwaarden voor de "stress drop" en "partitie coëfficiënt" die gegeven zijn in de leidraad (respectievelijk 5 MPa en 0,01). De veld specifieke waarden die benodigd zijn voor de berekeningen en de uitkomsten voor de M_{max} staan vermeld in Tabel 3.2 (behalve voor de voorkomens met verwaarloosbare DHAIS kans, zoals Assen-Zuid, Witten, Zevenhuizen-West).

Tabel 3.2: Invoergegevens voor de bepaling van de M_{max}, en de M_{max} waarden volgens de twee methoden

Voorkomen	Langste breuklengte (km)	Poisson's ratio	Breukhoogte (m)	M _{max} energiebalans	M _{max} breukslip
Assen	3,6	0,2	55	2,7	3,1
Een	4,2	0,2	50	2,7	3,1
Eleveld	5,2	0,2	110	3,5	3,6
Vries-Centraal	3,5	0,2	81	3,2	3,4
Vries-Noord	3,9	0,2	152	3,3	3,7
Vries-Zuid	4,2	0,2	98	3,2	3,5
Witterdiep	3,4	0,2	114	2,7	3,5
Zevenhuizen	2,8	0,2	75	2,9	3,2

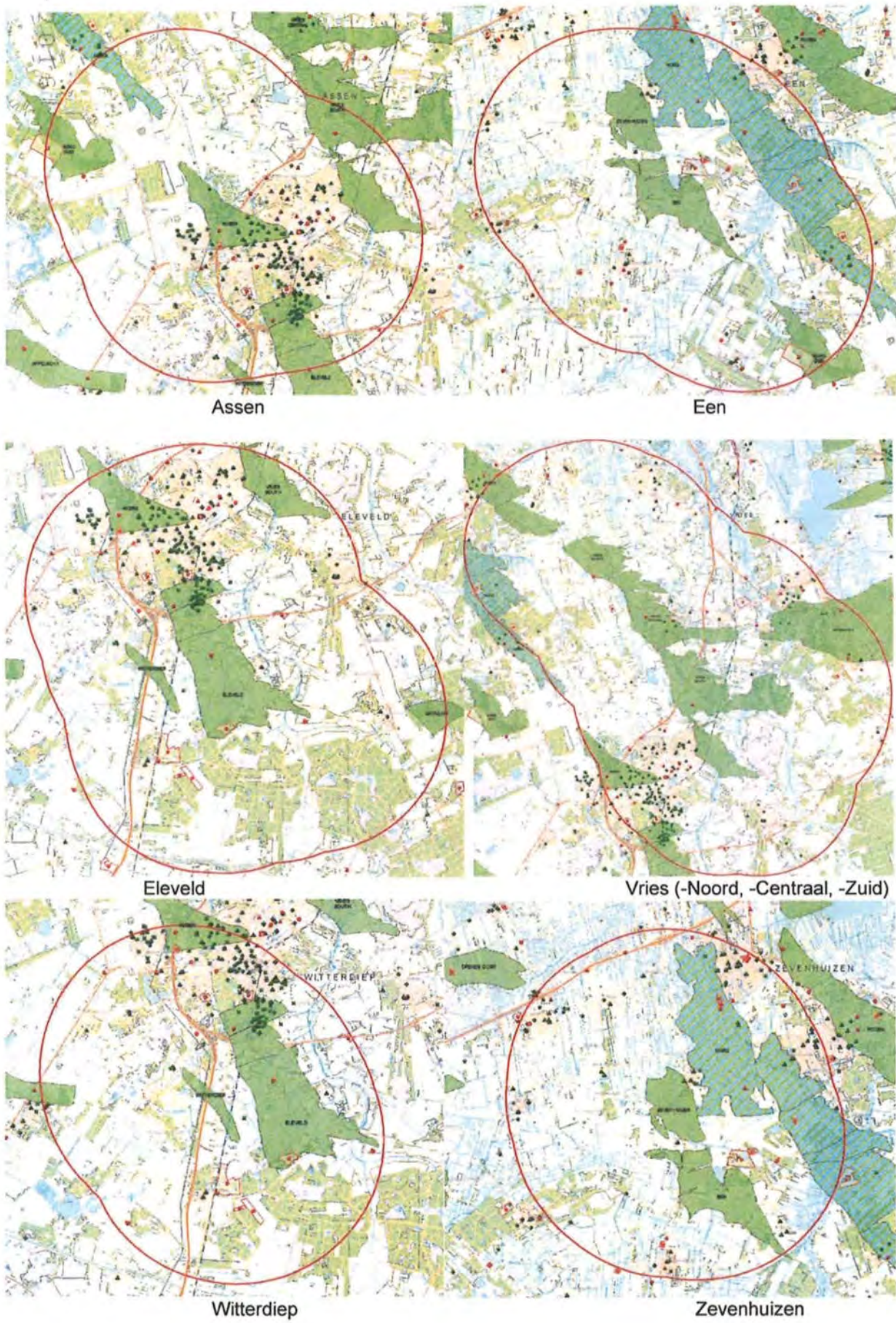
Stap 2: Risico matrix

De voorkomens Assen-Zuid, Witten en Zevenhuizen-West zullen volgens het verwachte "Mid Case" scenario niet produceren waardoor er geen drukdaling zal plaatsvinden. Ook in het high case productie scenario voor deze voorkomens zal de drukdaling gering zijn, waarmee de kans op seismiciteit voor dit scenario volgens de DHAIS methodiek "verwaarloosbaar" is. Volgens de SRA zijn verdere analyses in stap 2 voor deze voorkomens niet nodig. Voor de voorkomens Eleveld, Assen, Een, Vries-Noord, Vries-Centraal, Vries-Zuid, Witterdiep en Zevenhuizen binnen het winningsplan Westerveld is het nodig gebleken om de risico matrix te gebruiken ("Stap 2" van de SRA). Voor elke factor die bepaald is voor de onder- en bovengrond wordt een score gegeven waarbij de som van de scores een positie geeft in de risico matrix.

In dit deel van de bijlage worden de figuren en tabellen getoond die gebruikt zijn om tot een risicobeoordeling te komen. Figuur 3.4, 3.5 en 3.6 tonen de situaties voor respectievelijk "Bevolkingsdichtheid", "Industriële inrichtingen", "Speciale gebouwen en vitale infrastructuur" en "Dijken". Figuur 3.7 toont de kaart van de grondsoorten in de ondiepe ondergrond kaart om de mate van opslingering te bepalen. Tabel 3.3 A en B toont de evaluatie en scores voor de invloedfactoren. De risico matrix is afgebeeld in Figuur D2 (sectie D van dit winningsplan).

129
Figuur 3.4: Overzicht van de bevolkingsdichtheid boven de in dit winningsplan genoemde voorkomens.

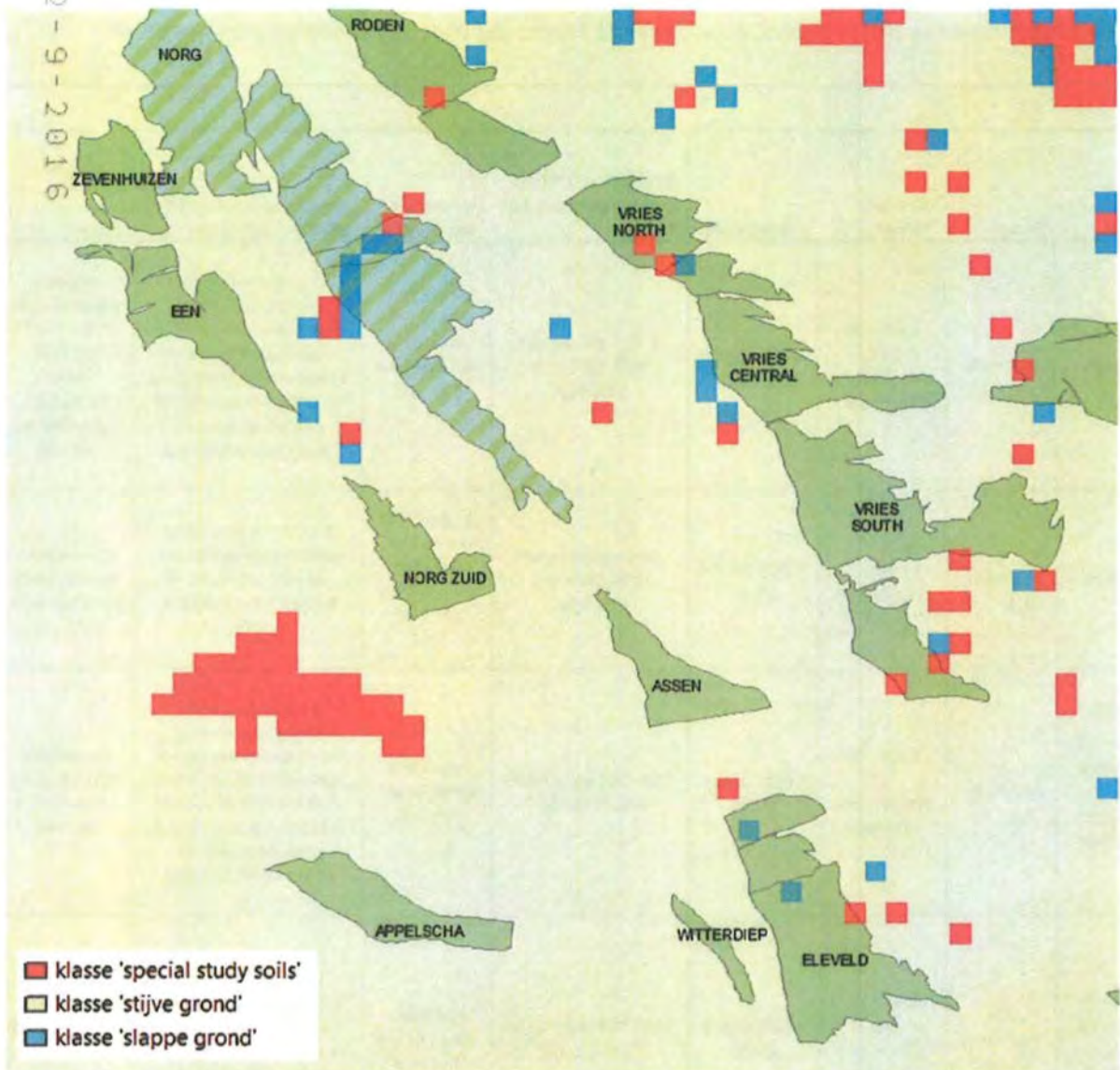

Figuur 3.5: Overzicht van de industriële inrichtingen (rode punt), ziekenhuizen (groene plus) onderwijsinstellingen (groene driehoek), tehuisen (groene x) en publieksgebouwen (groene ruit) boven de in dit winningsplan genoemde voorkomens. De rode cirkels geven de 5 km straal rond voorkomens aan die relevant is voor de SRA.

Figuur 3.6: Overzicht van de dijken. De rode cirkels geven de 5 km straal rond voorkomens aan die relevant is voor de SRA.

12-9-2016

Figuur 3.7: Overzicht van de grondsoorten in de ondiepe ondergrond om de mate van opslingsring te bepalen

Uit de analyse op basis van bovenstaande figuren volgen de scores voor de verschillende factoren. Deze zijn per voorkomen inclusief onderbouwing en uitkomst, weergegeven in Tabel 3.3.

Tabel 3.3: Kwantitatieve evaluaties (A) en daaruit voortkomende scores (B) voor de invloedfactoren onder- en bovengrond

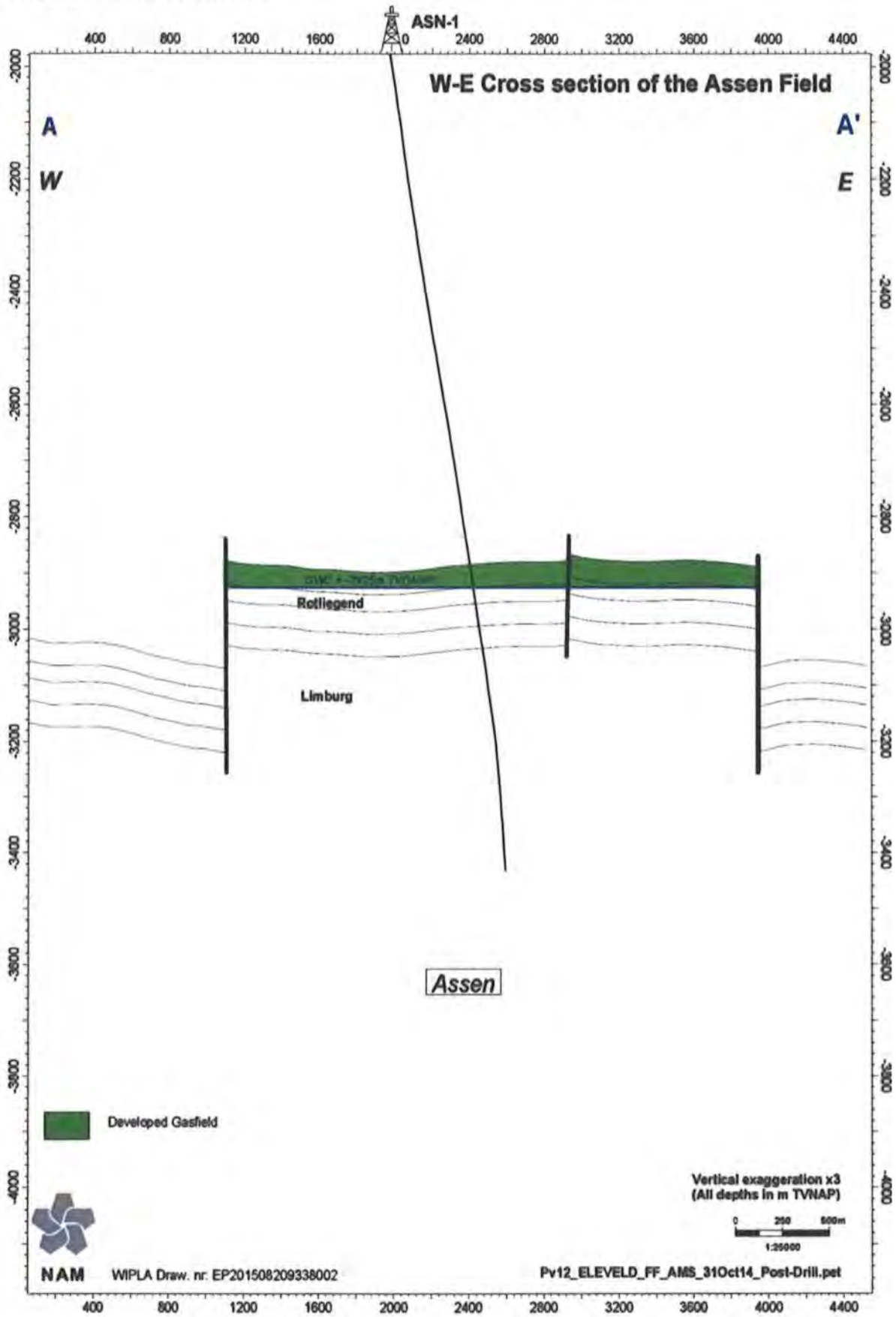
A

Voorkomen	Dhais	Mmax	Analoge velden	Opslingering	Bevolkingsdichtheid (aantal inwoners per km ²)	Industriële inrichting	Speciale gebouwen en vitale infrastructuur	Dijken
Assen	P=42%	1 methode 3,1 - 3,5	Boven de lijn Amsterdam - Arnhem	< 10% slappe grond	1000 - 2500 en/of 500-1000 met flats/app.	Meerdere direct boven het veld	1 ziekenhuis en/of energievoorziening direct boven het veld of meerdere binnen 5 km rond het veld. Meerdere scholen, tehuizen en/of publieksgebouwen direct boven het veld	Primaire dijken binnen 5 km rond het veld en/of secundaire dijken boven het veld
Een	P=42%	1 methode 3,1 - 3,5	Boven de lijn Amsterdam - Arnhem	< 10% slappe grond	500 - 1000 en/of 250-500 met flats/app.	1 boven het veld en/of meerdere binnen 5 km rond het veld.	1 school, tehuis en/of publieksgebouw boven het veld of meerdere binnen 5 km rond het veld.	Geen dijken binnen 5 km rond het veld
Eleveld	M >= 1,5 minder dan 5 bevingen per jaar	1 methode 3,6 - 4,0	Boven de lijn Amsterdam - Arnhem	< 10% slappe grond	250 - 500 en/of <250 met flats/app.	Meerdere direct boven het veld	1 ziekenhuis en/of energievoorziening direct boven het veld of meerdere binnen 5 km rond het veld. Meerdere scholen, tehuizen en/of publieksgebouwen direct boven het veld	Secundaire dijken binnen 5 km rond het veld
Vries-Centraal	Bevend veld met M kleiner dan 1,5	Alle methodes 3,1 - 3,5	Boven de lijn Amsterdam - Arnhem	< 10% slappe grond	250 - 500 en/of <250 met flats/app.	Meerdere direct boven het veld	1 ziekenhuis en/of energievoorziening direct boven het veld of meerdere binnen 5 km rond het veld. Meerdere scholen, tehuizen en/of publieksgebouwen direct boven het veld	Secundaire dijken binnen 5 km rond het veld
Vries-Noord	M >= 1,5 minder dan 5 bevingen per jaar	1 methode 3,6 - 4,0	Boven de lijn Amsterdam - Arnhem	< 10% slappe grond	250 - 500 en/of <250 met flats/app.	1 boven het veld en/of meerdere binnen 5 km rond het veld.	1 school, tehuis en/of publieksgebouw boven het veld of meerdere binnen 5 km rond het veld.	Secundaire dijken binnen 5 km rond het veld
Vries-Zuid	M >= 1,5 minder dan 5 bevingen per jaar	Alle methodes 3,1 - 3,5	Boven de lijn Amsterdam - Arnhem	< 10% slappe grond	1000 - 2500 en/of 500-1000 met flats/app.	1 boven het veld en/of meerdere binnen 5 km rond het veld.	1 school, tehuis en/of publieksgebouw boven het veld of meerdere binnen 5 km rond het veld.	Secundaire dijken binnen 5 km rond het veld
Witterdiep	M >= 1,5 minder dan 5 bevingen per jaar	1 methode 3,1 - 3,5	Boven de lijn Amsterdam - Arnhem	< 10% slappe grond	1000 - 2500 en/of 500-1000 met flats/app.	1 boven het veld en/of meerdere binnen 5 km rond het veld.	1 school, tehuis en/of publieksgebouw boven het veld of meerdere binnen 5 km rond het veld.	Secundaire dijken binnen 5 km rond het veld
Zevenhuizen	P=19%	1 methode 3,1 - 3,5	Boven de lijn Amsterdam - Arnhem	< 10% slappe grond	500 - 1000 en/of 250-500 met flats/app.	1 boven het veld en/of meerdere binnen 5 km rond het veld.	1 school, tehuis en/of publieksgebouw boven het veld of meerdere binnen 5 km rond het veld.	Secundaire dijken binnen 5 km rond het veld

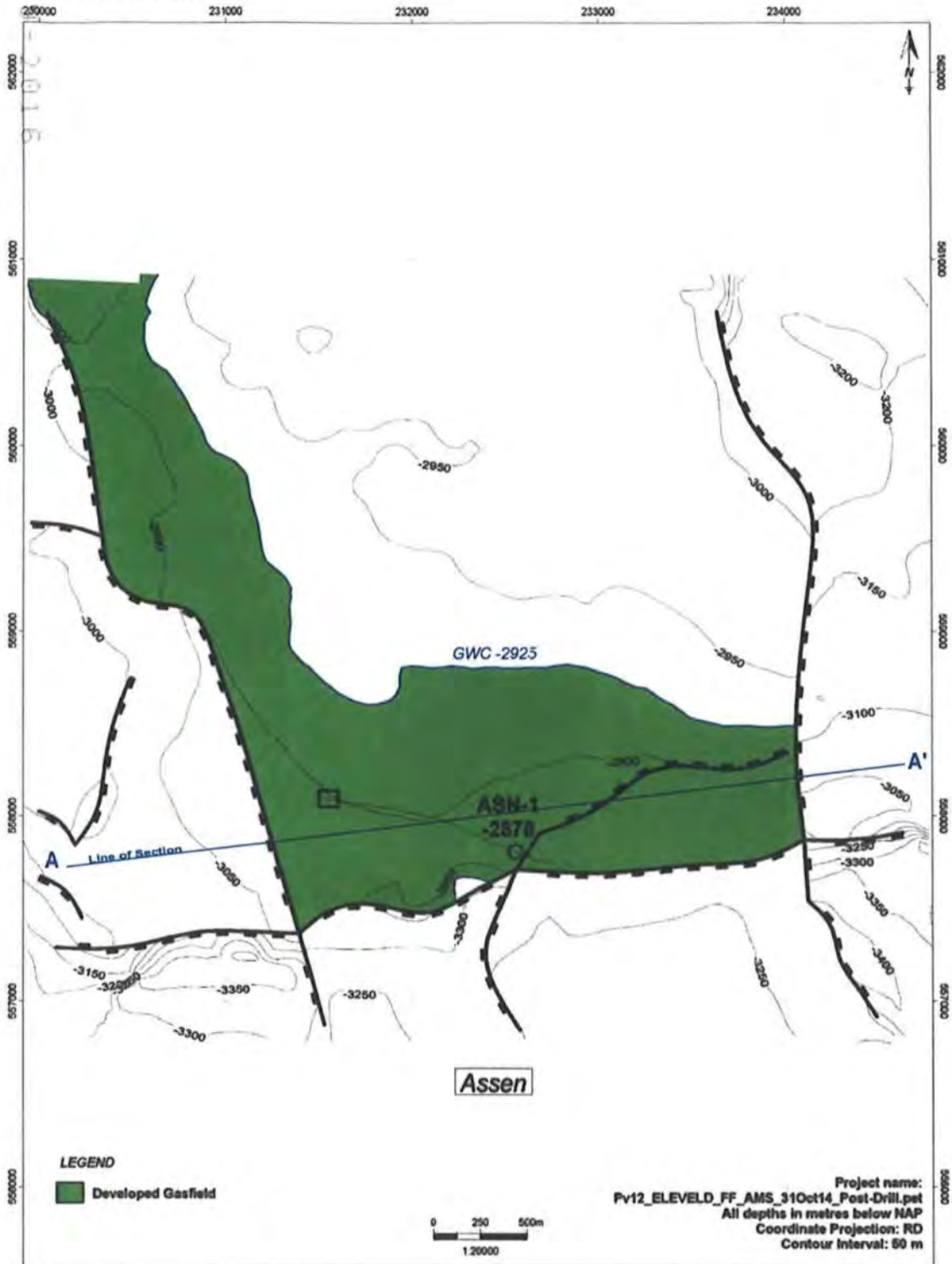
Voorkomen	score invloedfactoren ondergrond					score invloedfactoren bovengrond					Categorie
	Kans op beven of waargenomen bevingen	Magnitude	Ligging voorkomen	Opslintering	Genormaliseerde totaalscore ondergrond	Bevolkings dichtheid	Industriele inrichtingen	Speciale gebouwen en vitale infrastructuur	Dijken	Genormaliseerde totaalscore bovengrond	
Assen	2	1	2	0	0,36	3	4	3	3	0,81	I
Een	2	1	2	0	0,36	2	3	2	0	0,44	I
Eleveld	3	2	2	0	0,50	1	4	3	2	0,63	I
Vries-Centraal	2	2	2	0	0,43	1	4	3	2	0,63	I
Vries-Noord	3	2	2	0	0,50	1	3	2	2	0,50	I
Vries-Zuid	3	2	2	0	0,50	3	3	2	2	0,63	I
Witterdiep	3	1	2	0	0,43	3	3	2	2	0,63	I
Zevenhuizen	1	1	2	0	0,29	2	3	2	2	0,56	I

Bijlage 4: Geologische kaarten voor de voorkomens

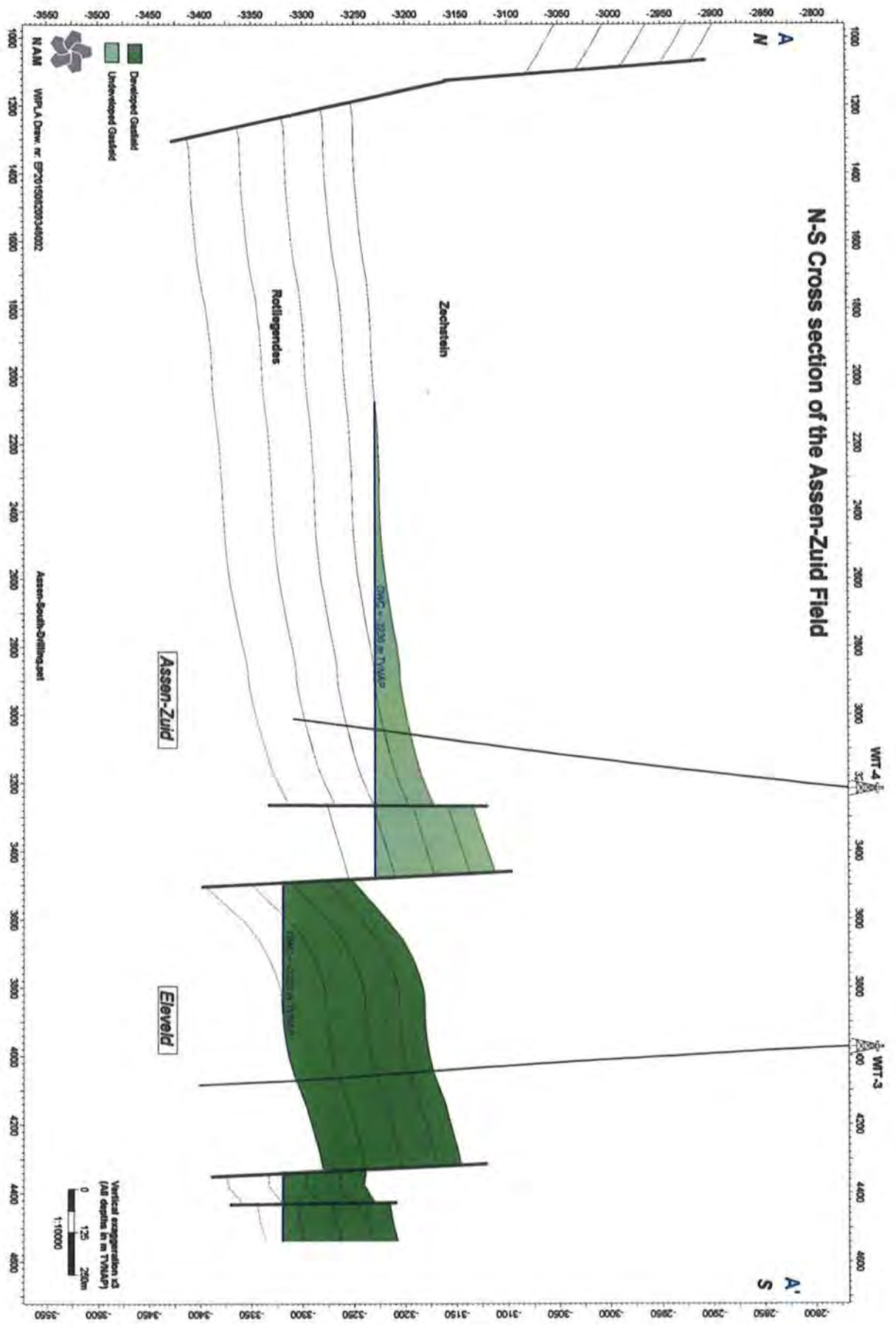
Doorsnede Assen voorkomen

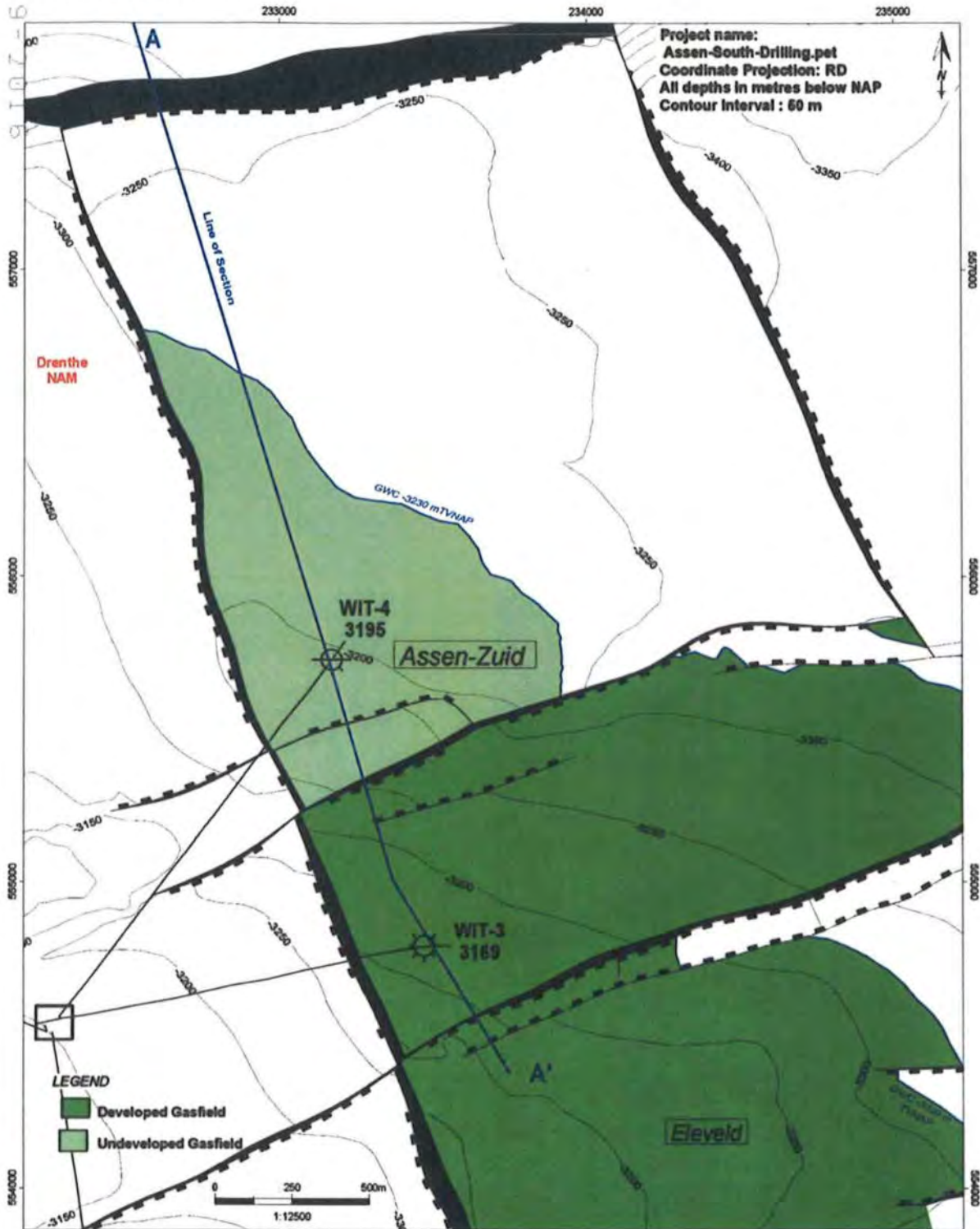
Kaart Assen voorkomen

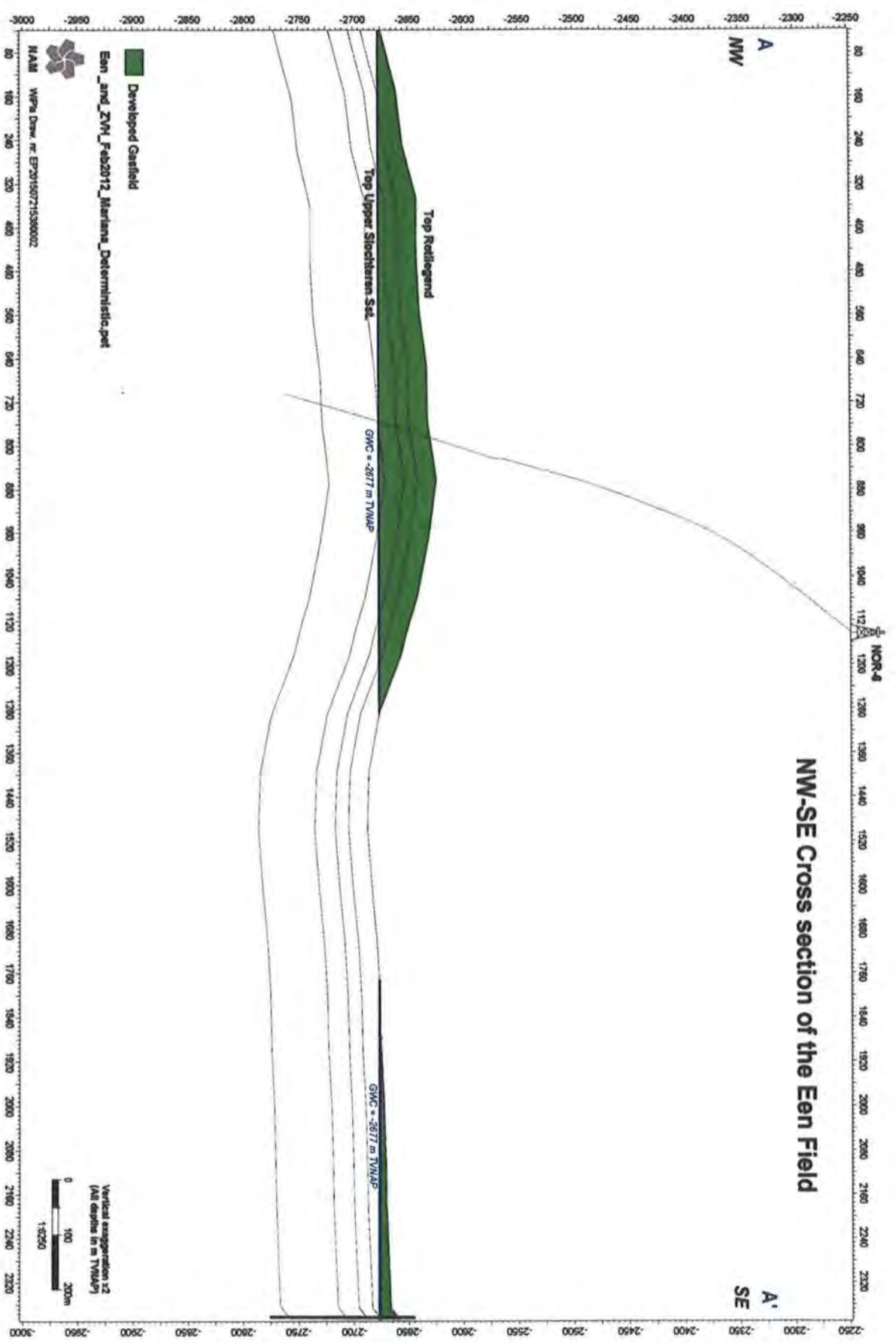
 NAM	Assen Top Rotligend (RO)				
	Nederlandse Aardolie Mij BV	Project: WIPLA	Author: Land Asset	Date: Aug 2015	Draw. No.: EP201506208338001

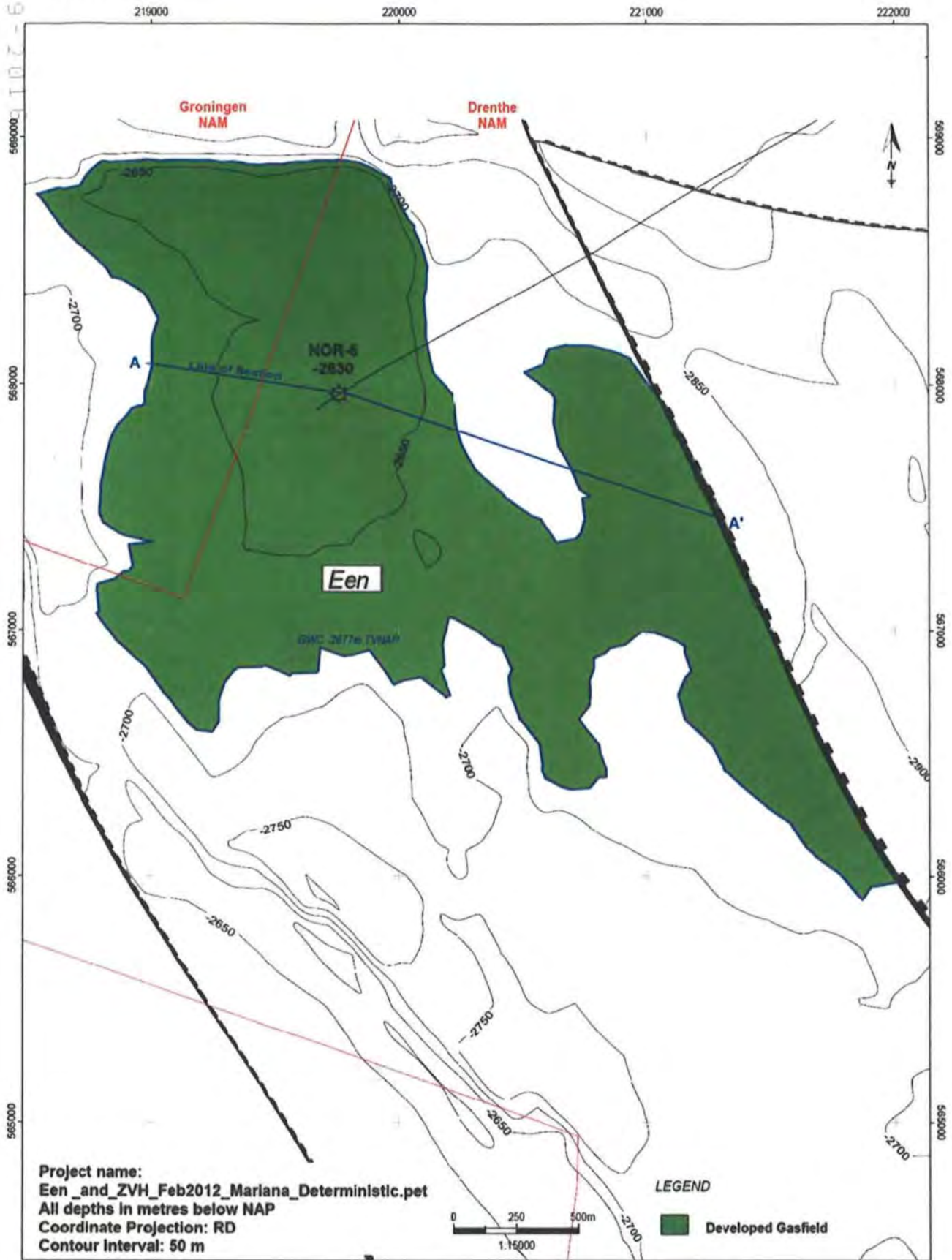
Kaart Assen-Zuid voorkomen

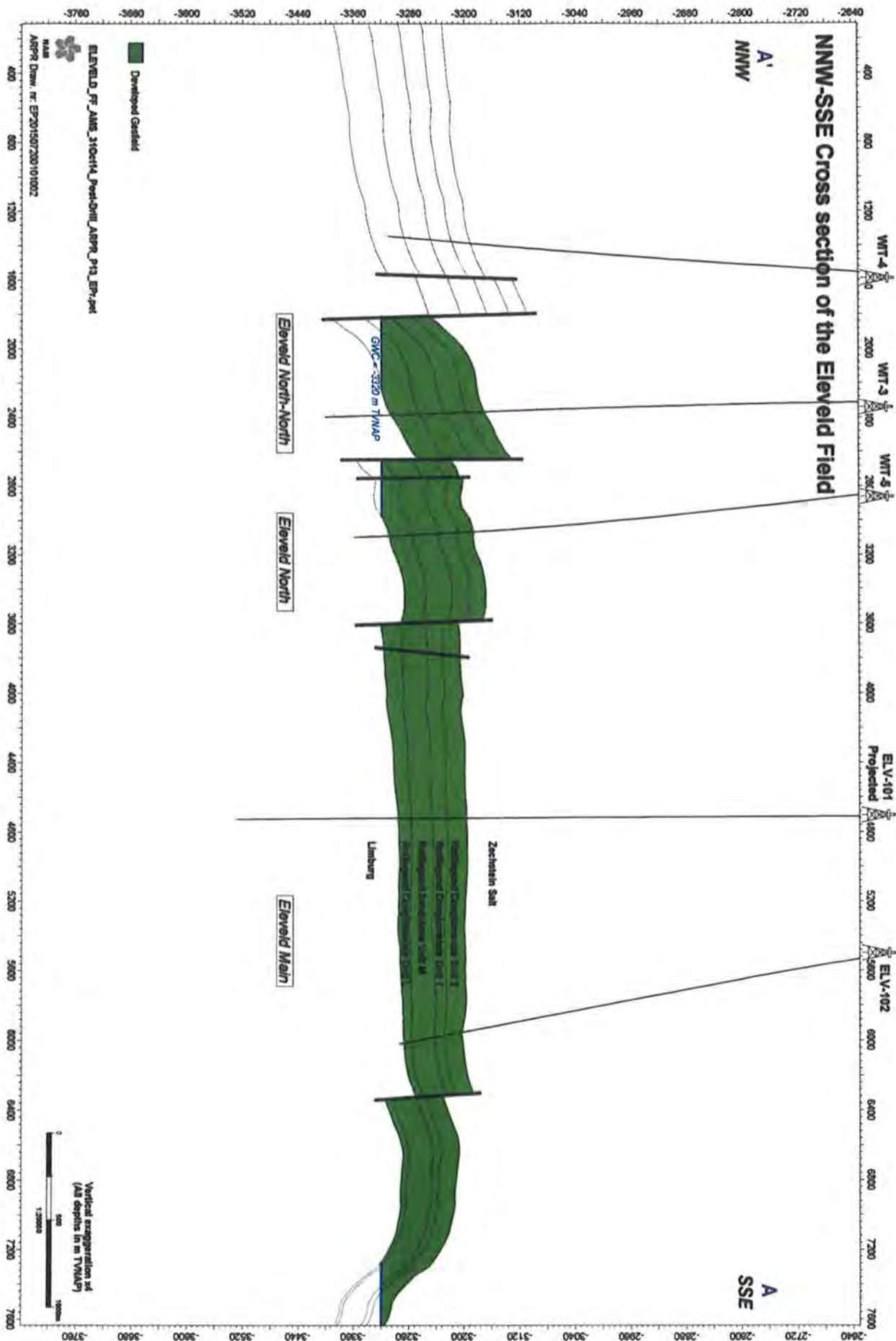
 NAM	Assen-Zuid Top Rotliegend (RO)			
	Nederlandse Aardolie Mij BV	Project: WIPLA	Author: Land Asset	Date: August 2015

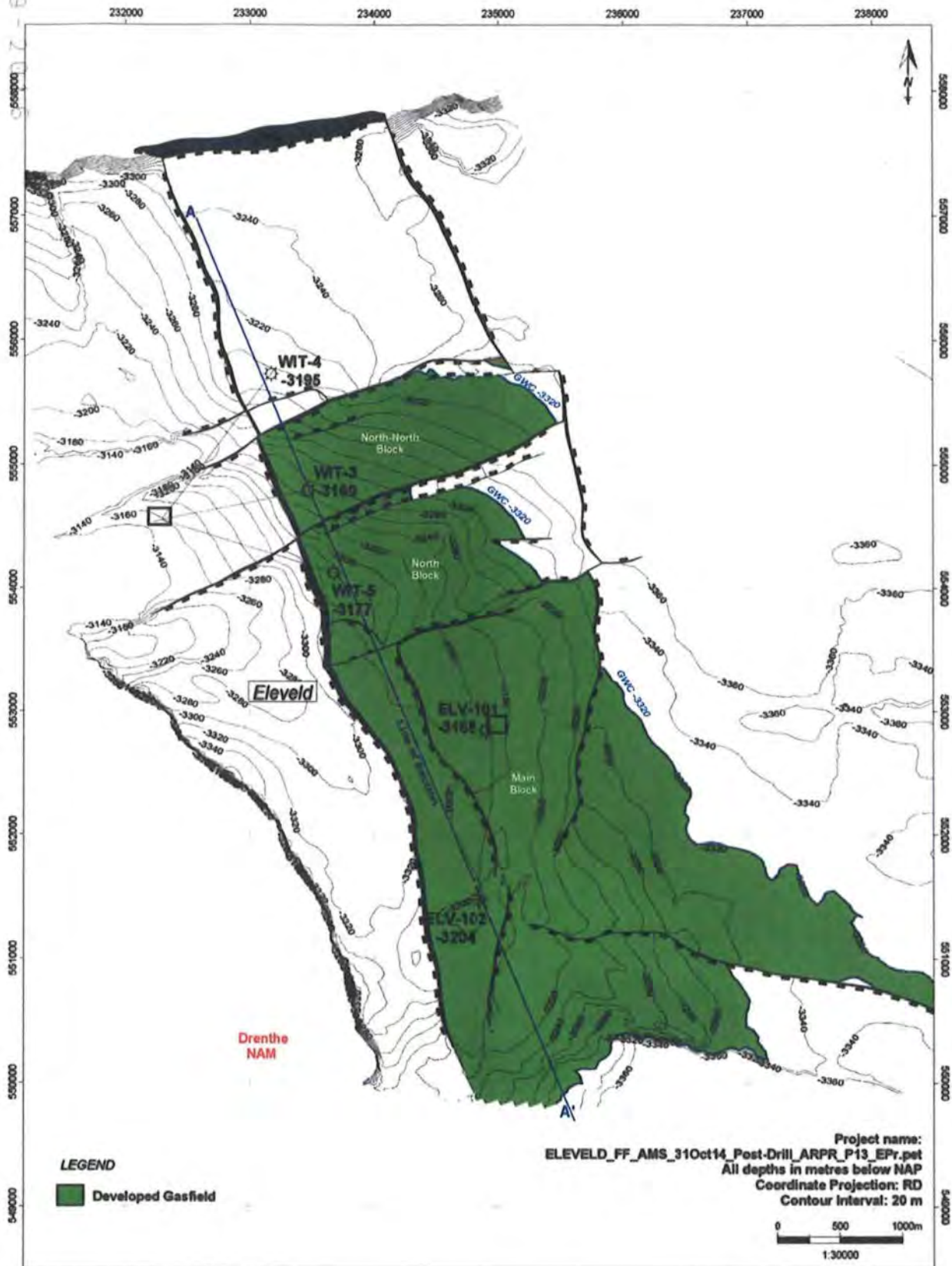
Kaart Een voorkomen

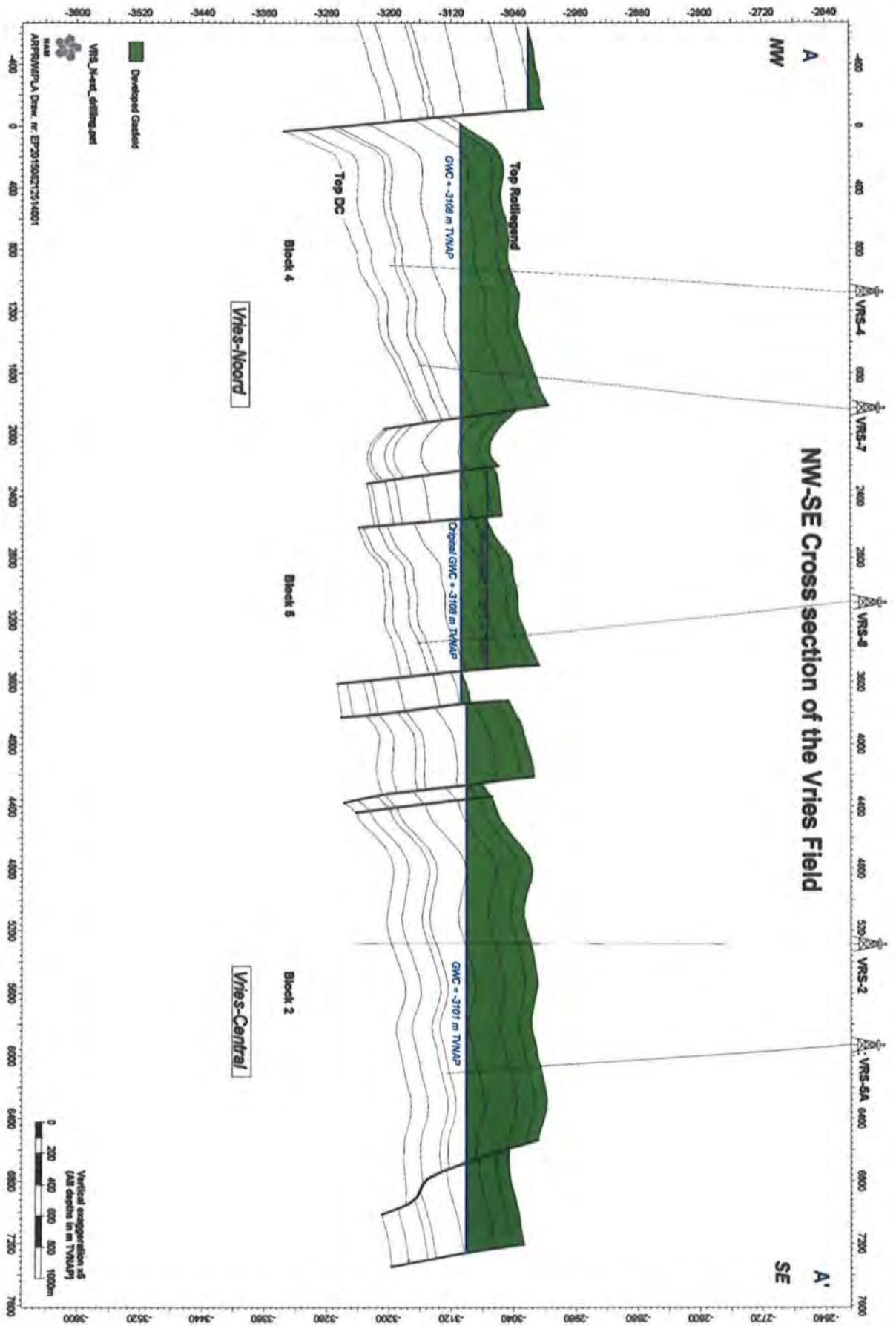
 NAM	Een Top Rotliegend (RO)			
	Nederlandse Aardolie Mij BV	Project: WIPLA	Author: Land Asset	Date: Aug 2015
Draw. No.: EP201507215380003				

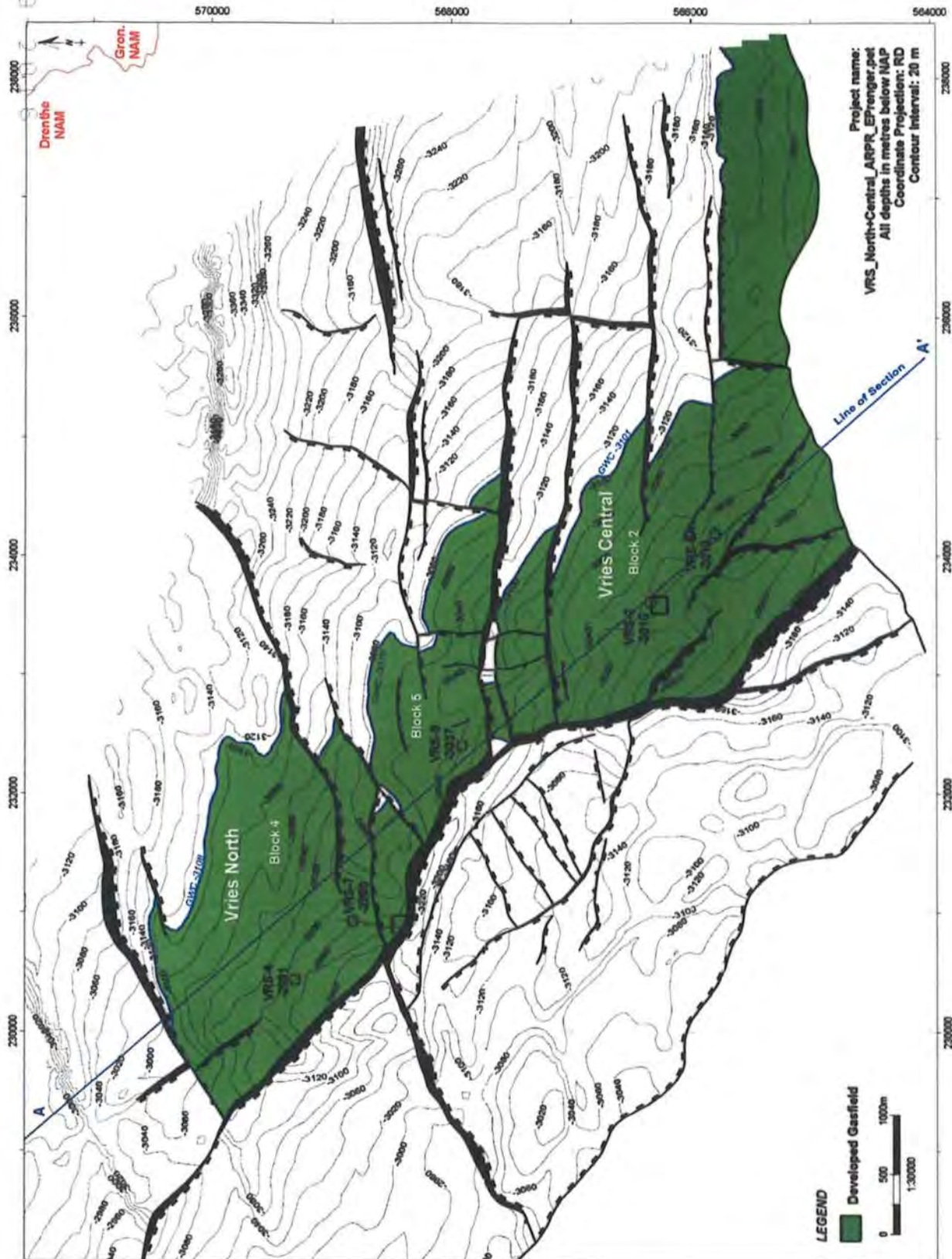
Kaart Eleveld voorkomen

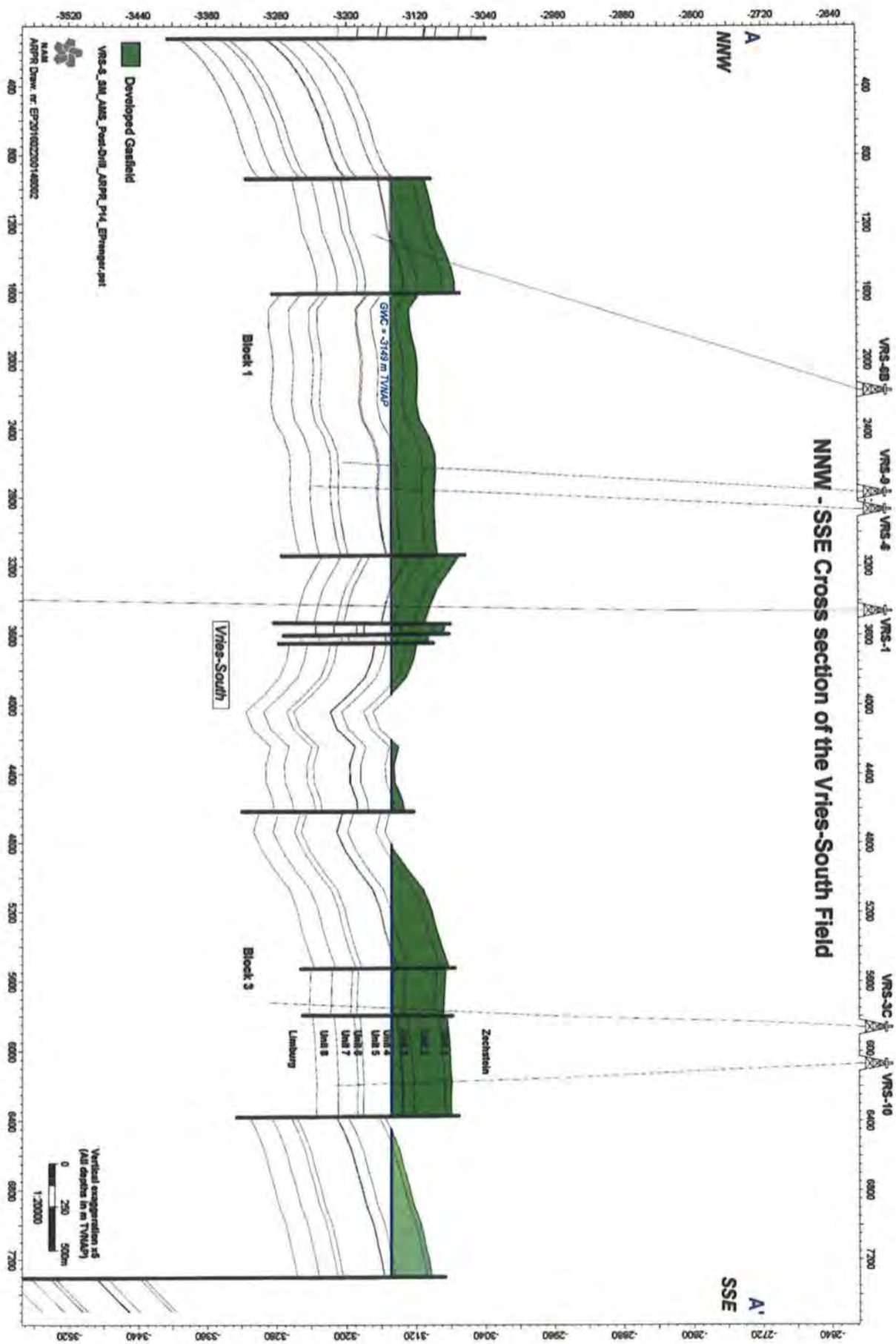
 NAM	Eleveld Top Rotliegend (RO)				
	Nederlandse Aardolie Mij BV	Project: ARPR	Autor: Land Asset	Date: Dec 2014	Draw. No.: EP201507200101001

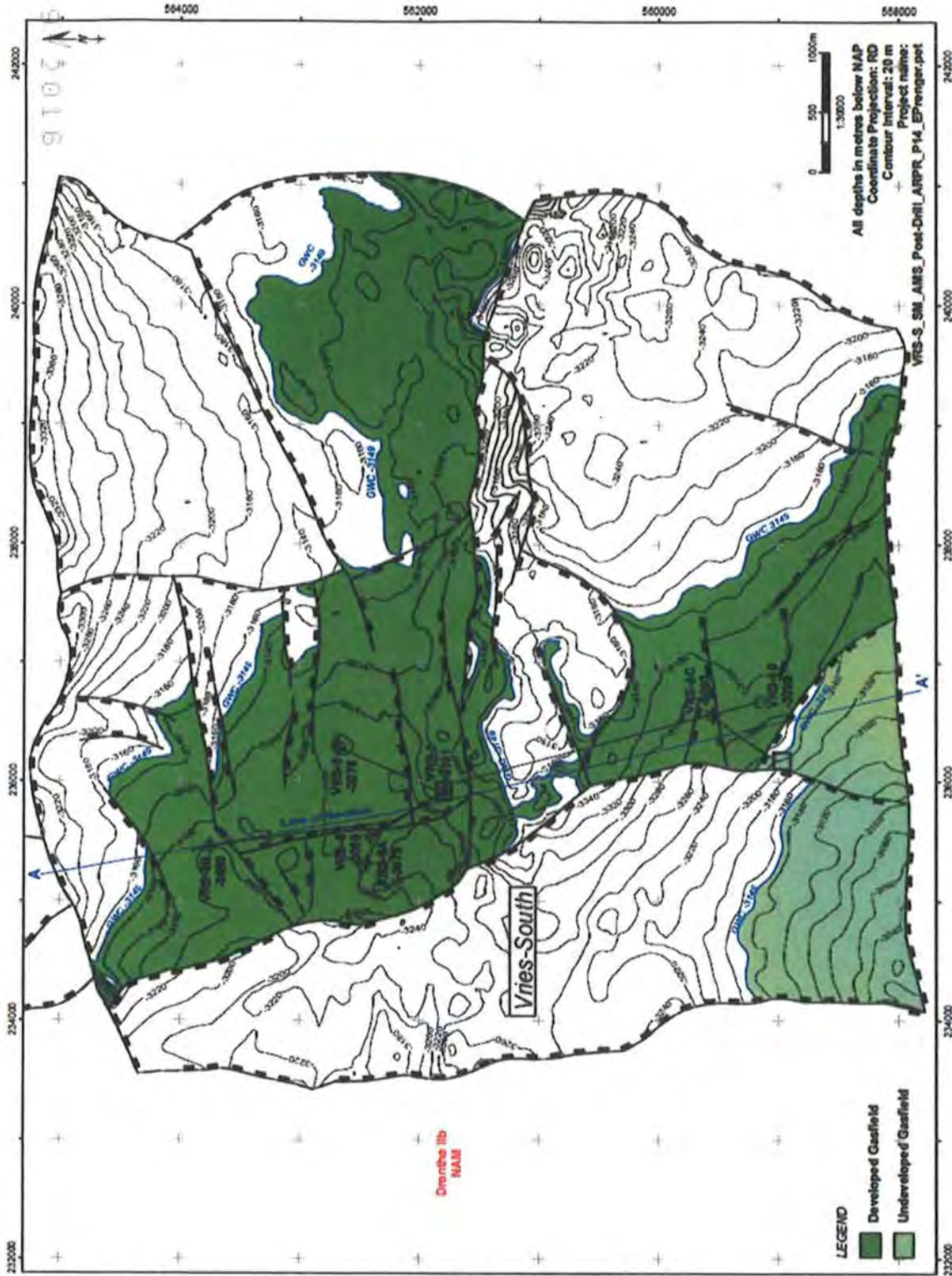
Kaart Vries-Noord en Vries-Centraal voorkomens

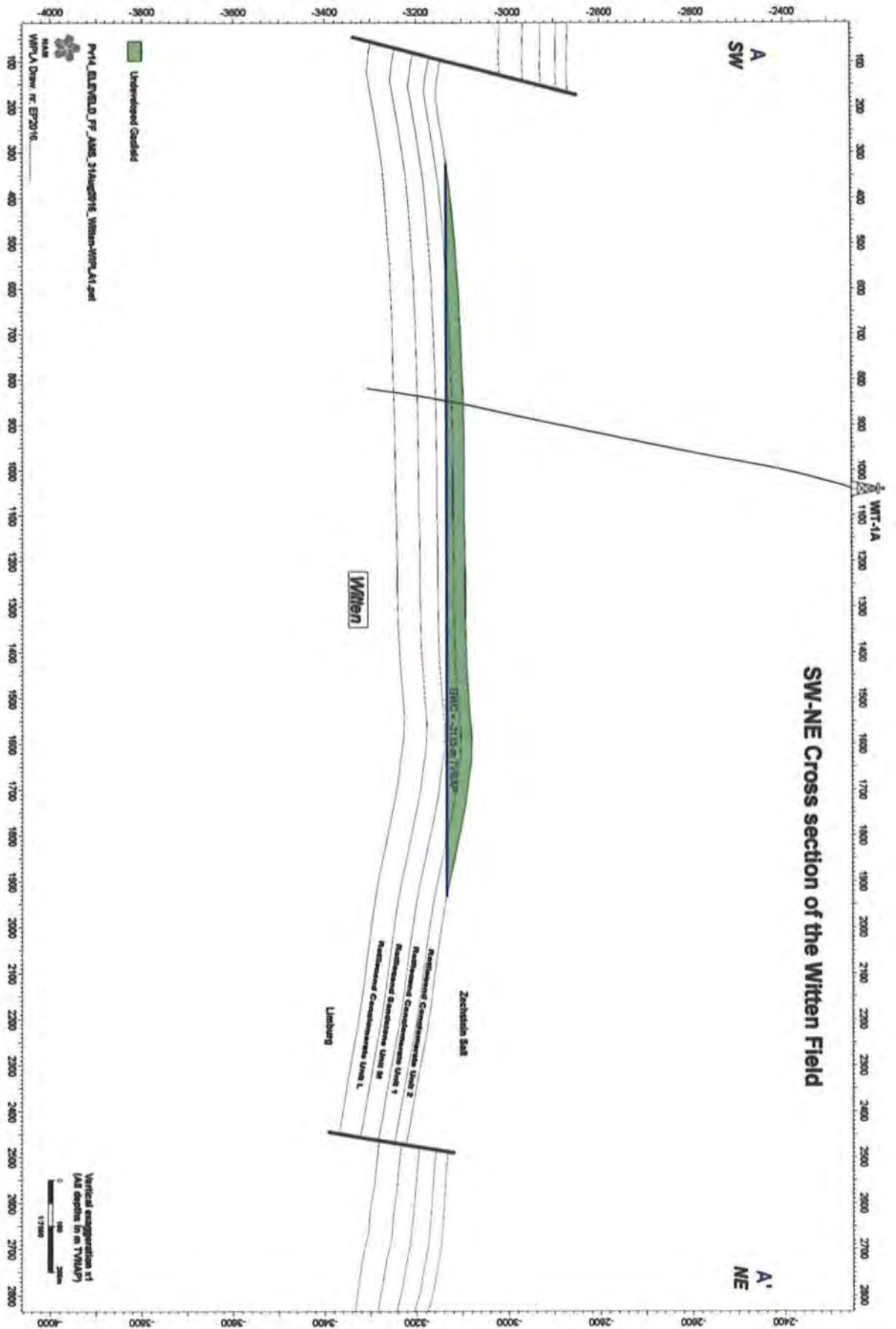
 NAM	Vries (North and Central) Rotliegend (RO)				
	Nederlandse Aardolie Mij BV	Project: ARPR	Author: Land Asset	Date: Jul 2016	Draw. No.: EP201201208316001

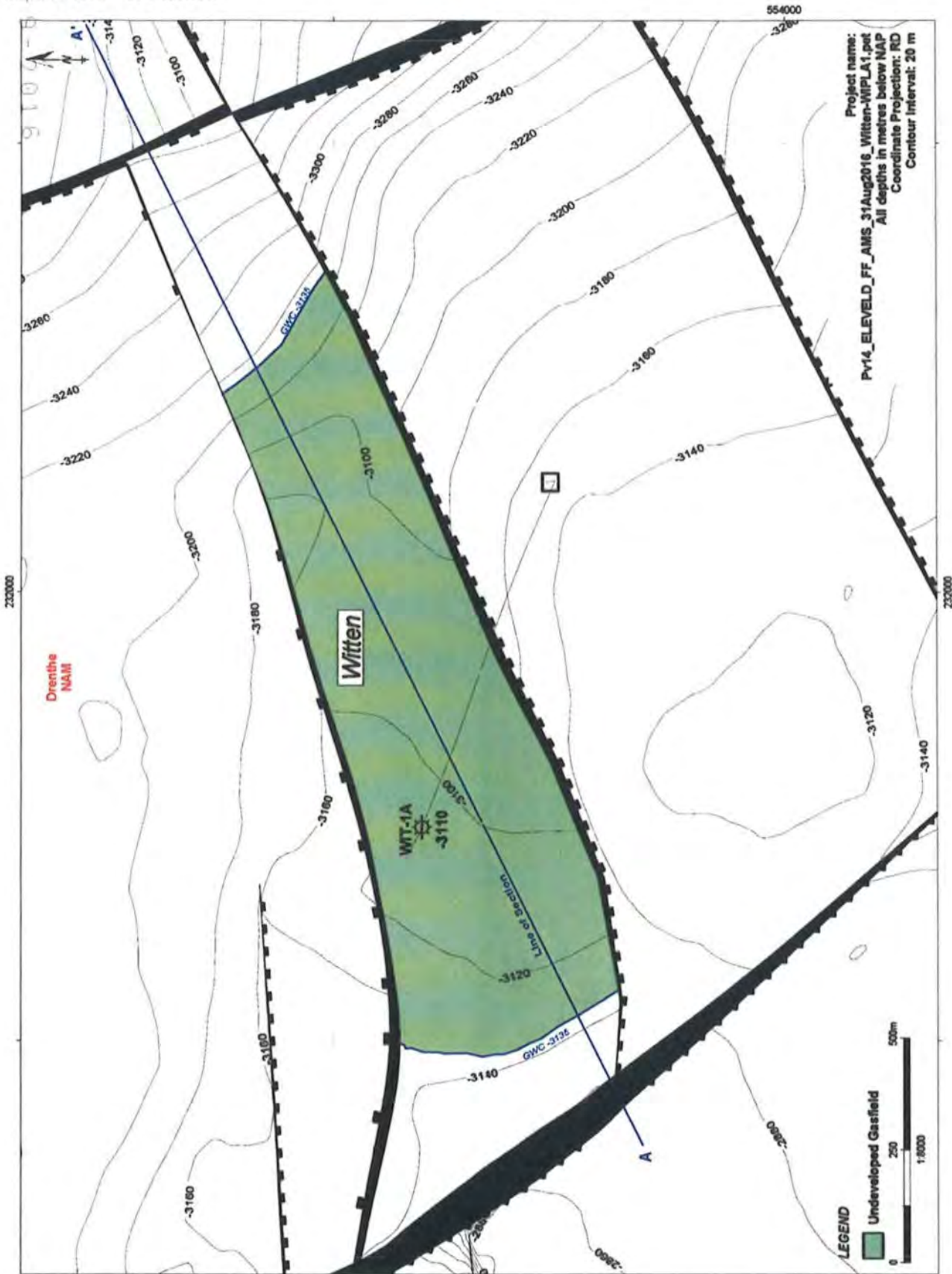
12 9 5016
 Kaart Vries-Zuid voorkomen

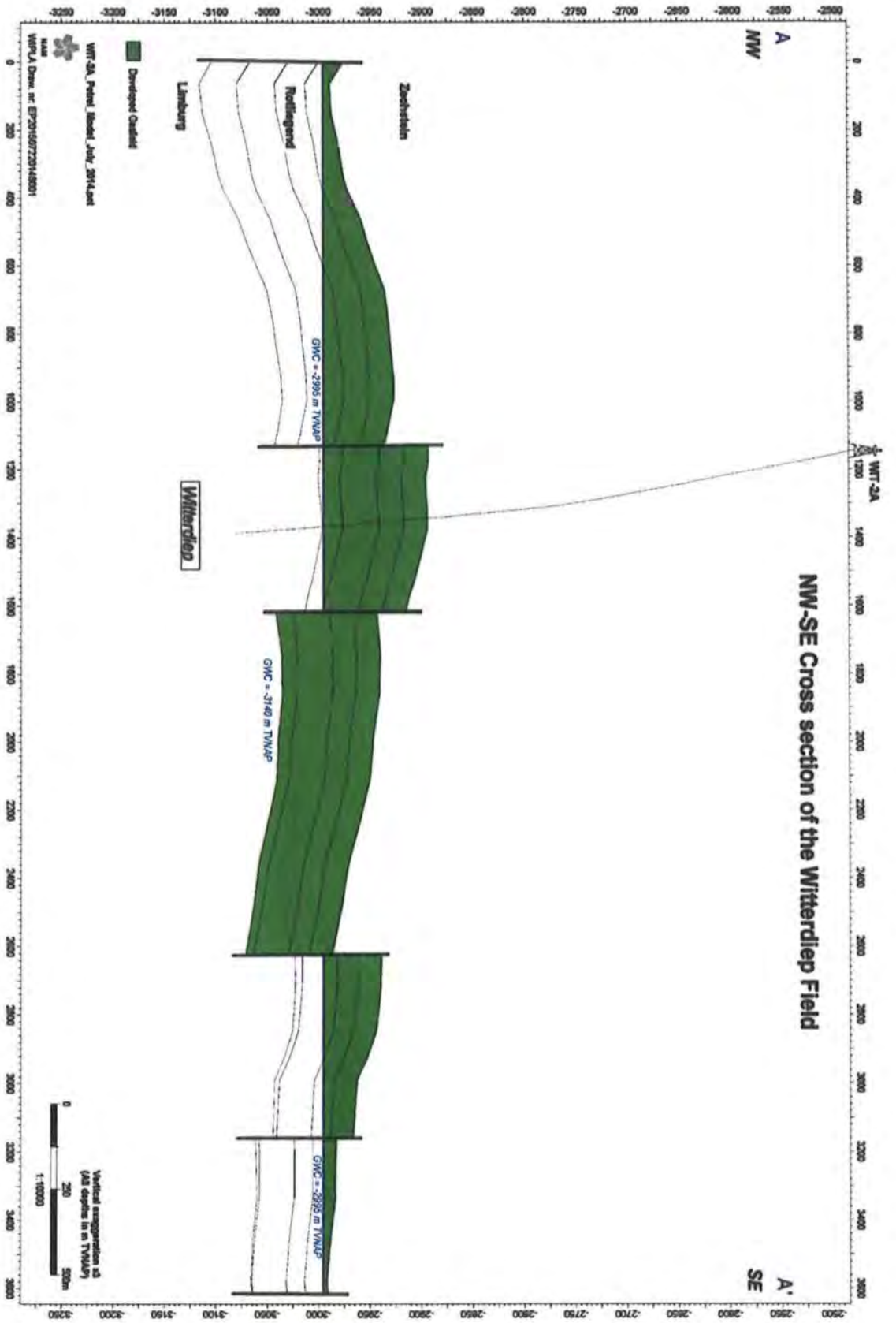
 NAM	Vries-South Field Top Rotliegend (RO)			
	Nederlandse Aardolie Mij BV	Project: ARPR	Author: Land Asset	Date: Feb 2016

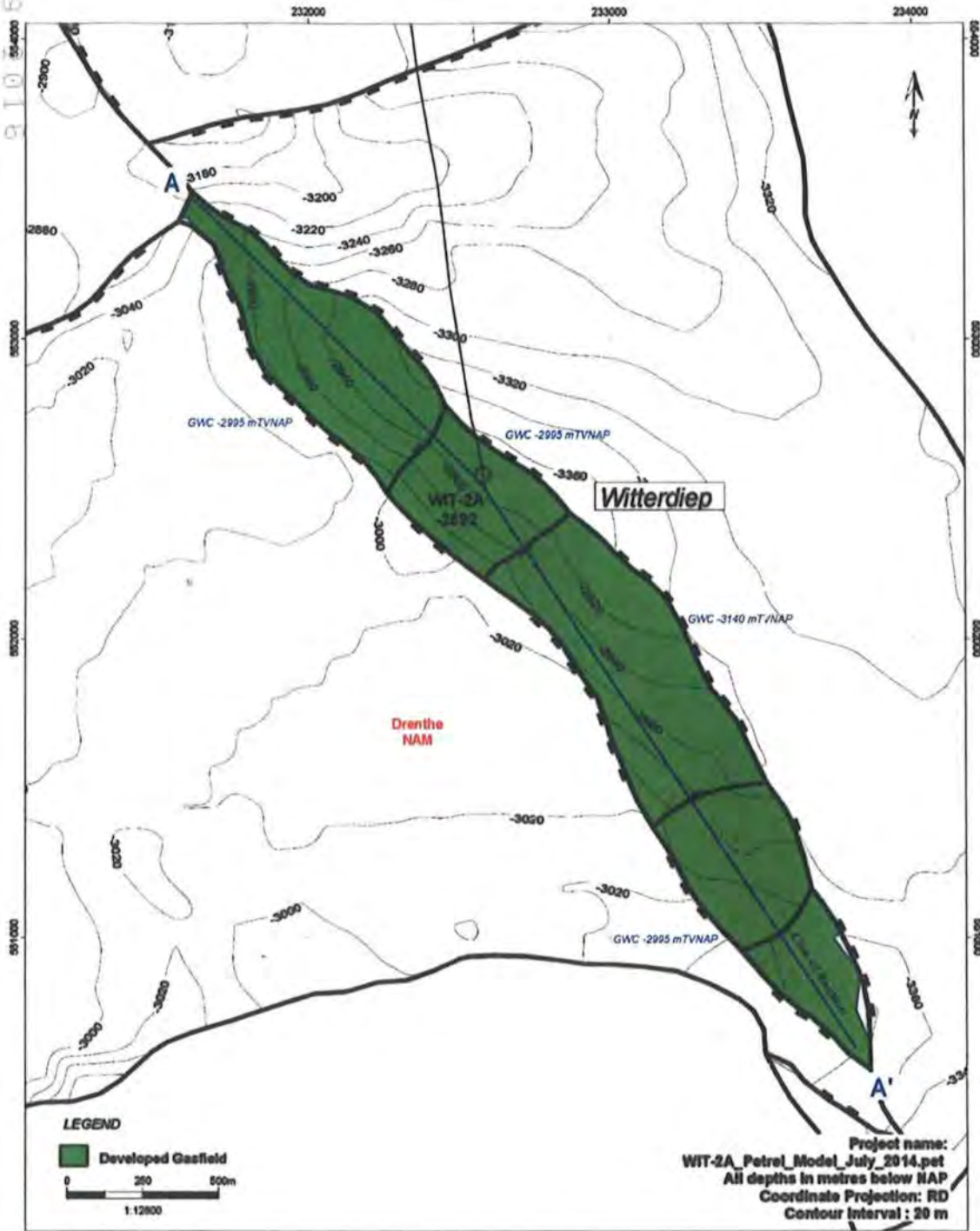
Kaart Witten voorkomen

 NAM	Witten Field Top Rotliegend (RO)				
	Nederlandse Aardolie Mij BV	Project: WIPLA	Autho: Land Asset	Date: Sep 2016	Draw. No.: EP20*****

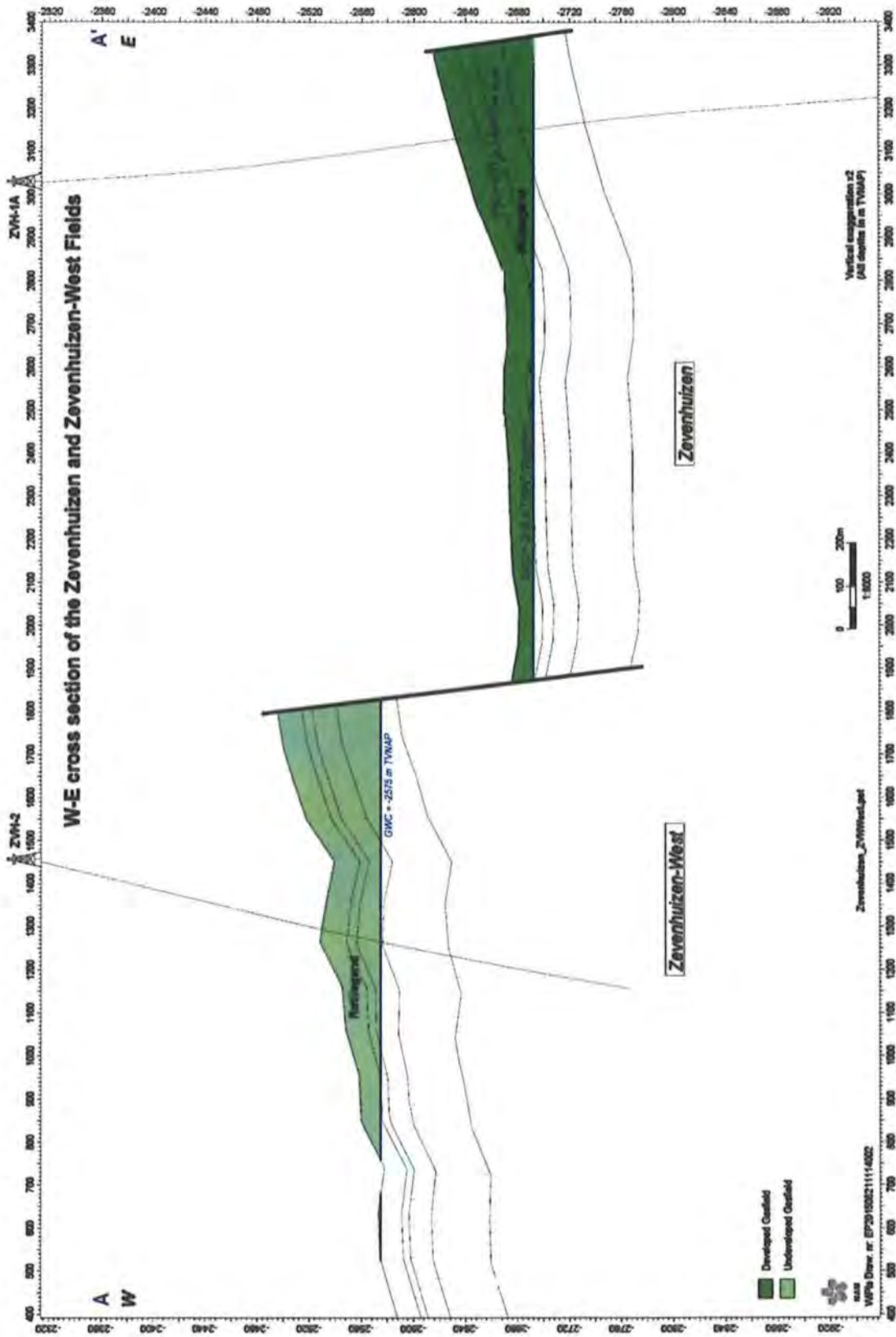

Kaart Witterdiep voorkomen

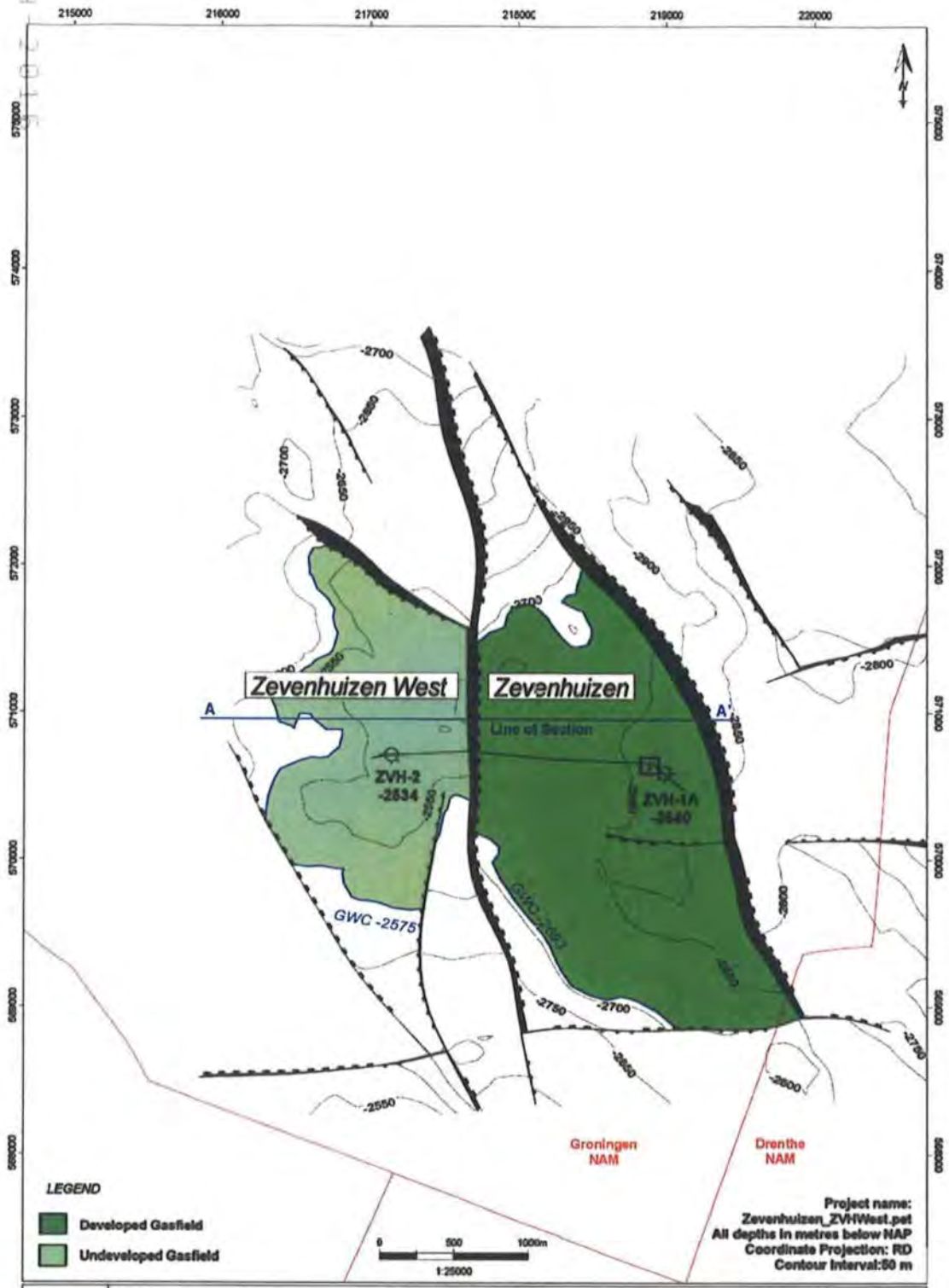

 NAM	Witterdiep Top Rotliegend (RO)			
	Nederlandse Aardolie Mij BV	Project: WPLA	Author: Land Asset	Date: Aug 2015

Doorsnede Zevenhuizen & Zevenhuizen-West voorkcmen

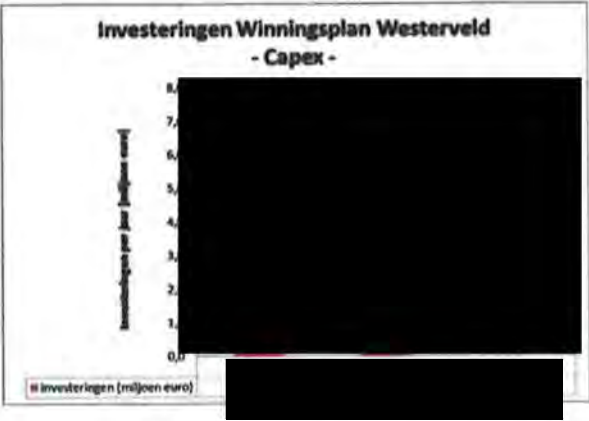
Kaart Zevenhuizen & Zevenhuizen-West voorkomen

Zevenhuizen and Zevenhuizen-West Top Rotligend (RO)

Nederlandse Aardolie Mij BV	Project: WFLA	Author: Land Asset	Date: Sep 2016	Draw. No.: EP201508211114001
-----------------------------	---------------	--------------------	----------------	------------------------------

Behoort bij aanvraag om instemming winningsplan Westerveld.

	<p>E) Bedrijfs- en productiegegevens <i>(conform het bepaalde in artikel 10 lid 1 sub c van de Wet openbaarheid van bestuur wordt deze informatie vertrouwelijk medegedeeld en niet ter inzage gelegd of openbaar gemaakt.)</i></p>																				
<p>Mb 24 lid 1b Mr 1.2.1 lid 3</p>	<p>E1) Beschrijving omvang, structuur en samenstelling van koolwaterstoffen</p> <p>De samenstelling van het te produceren gas is hieronder getabelleerd</p> <table border="1"> <tr> <td>Field Name</td> <td rowspan="20" style="background-color: black; width: 600px; height: 150px;"></td> </tr> <tr> <td>Reservoir</td> </tr> <tr> <td>Formation</td> </tr> <tr> <td>Condensate Density (Kg/m³)</td> </tr> <tr> <td>Relative Gas Density (air=1)</td> </tr> <tr> <td>Gas Quality Type</td> </tr> <tr> <td>GHV (MJ/Nm³)</td> </tr> <tr> <td>Wobbe (MJ/Nm³)</td> </tr> <tr> <td>C1 (mol%)</td> </tr> <tr> <td>C2 (mol%)</td> </tr> <tr> <td>C3 (mol%)</td> </tr> <tr> <td>i-C4 (mol%)</td> </tr> <tr> <td>n-C4 (mol%)</td> </tr> <tr> <td>i-C5 (mol%)</td> </tr> <tr> <td>n-C5 (mol%)</td> </tr> <tr> <td>n-C6 (mol%)</td> </tr> <tr> <td>n-C7 (mol%)</td> </tr> <tr> <td>CO2 (mol%)</td> </tr> <tr> <td>N2 (mol%)</td> </tr> </table>	Field Name		Reservoir	Formation	Condensate Density (Kg/m ³)	Relative Gas Density (air=1)	Gas Quality Type	GHV (MJ/Nm ³)	Wobbe (MJ/Nm ³)	C1 (mol%)	C2 (mol%)	C3 (mol%)	i-C4 (mol%)	n-C4 (mol%)	i-C5 (mol%)	n-C5 (mol%)	n-C6 (mol%)	n-C7 (mol%)	CO2 (mol%)	N2 (mol%)
Field Name																					
Reservoir																					
Formation																					
Condensate Density (Kg/m ³)																					
Relative Gas Density (air=1)																					
Gas Quality Type																					
GHV (MJ/Nm ³)																					
Wobbe (MJ/Nm ³)																					
C1 (mol%)																					
C2 (mol%)																					
C3 (mol%)																					
i-C4 (mol%)																					
n-C4 (mol%)																					
i-C5 (mol%)																					
n-C5 (mol%)																					
n-C6 (mol%)																					
n-C7 (mol%)																					
CO2 (mol%)																					
N2 (mol%)																					
<p>Mw 35 lid 1e Mb 24 lid 1l</p>		<p>E2) Investerings (Capex):</p> <div style="text-align: center;"> <p>De investering in 2016 betreft voornamelijk de Vries-10 put, perforatie en aansluiting daarvan.</p> <p>Economische en marktconforme verwachtingspatronen en omstandigheden zullen bij het nemen van verdere investeringsbeslissingen doorslaggevend zijn. Om die redenen zijn hiervoor alleen de goedgekeurde investeringen in dit schema opgenomen.</p> </div>																			

Mw 35 lid 1e
Mb 24 lid 11

E3) Bedrijfsvoeringskosten/jaar (Opex):

De bedrijfsvoeringskosten bestaan uit de kosten die gemaakt worden door het huidige systeem.

Ondertekening

[Redacted signature]

Naam: [Redacted]
Functie: Asset Manager Land

Datum:

Plaats: Assen

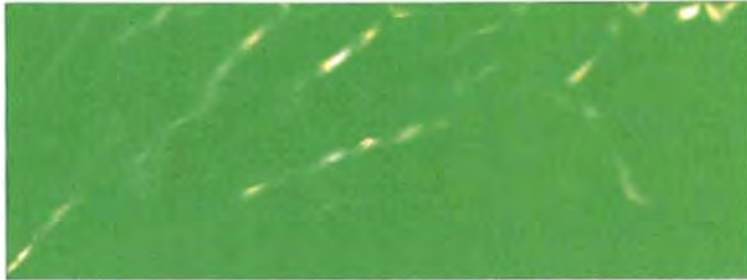
9/9/16

NAM Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

Postbus 28000 9400 HH Assen

PostNL
Port Betaald

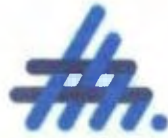
DGETm - E0

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

BRON VAN ONZE ENERGIE

12-9-2011

De leden van de raad

Contactpersoon
 Telefoon
 Bezoekadres Noordersingel 33
 Uw brief van
 Uw kenmerk
 Ons kenmerk 2016-03743
 Datum 13 oktober 2016
 Verzenddatum 17/10

Onderwerp Adviesrol gaswinning winningsplan Westerveld

Geachte dames en heren,

Wij hebben vrijdagmiddag 7 oktober een vooraankondiging ontvangen van het ministerie van Economische zaken omtrent een adviesverzoek voor het winningsplan Westerveld. In dit gebied bevinden zich ook een aantal gaslocaties binnen de gemeentegrens van Assen waaronder de geplande winning in Assen Noord.

In een winningsplan wordt beschreven hoe er gewonnen of opgeslagen gaat worden en wat de te verwachte seismische risico's zijn. De scope van het plan betreft de veiligheid van omwonenden en het voorkomen van schade aan gebouwen en infrastructurele werken.

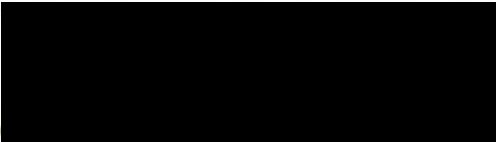
Wij krijgen, gerekend vanaf de datum van het formele verzoek, van het ministerie 14 weken de tijd om advies uit te brengen. Het ministerie gaat op basis van een indicatieve planning nu uit van week 2 in 2017.

Na de adviesperiode neemt het ministerie een ontwerpbesluit op het winningsplan die ter inzage wordt gelegd en waar burgers en overheden een zienswijze op kunnen indienen. Gedurende de periode van terinzagelegging van het ontwerpbesluit organiseert het ministerie een informatieavond voor belangstellenden.

Voor het opstellen van het advies trekken we als lokale overheden samen op maken we gebruik van de ervaringen van het winningsplan Groningen.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Zodra wij meer informatie hebben zullen wij u nader berichten en informeren hoe u wordt betrokken bij het advies.

Met vriendelijke groet,
 burgemeester en wethouders,

M.L.J. Out

 gemeentesecretaris

R. Stoffelsma, i.s.

Van: info
Verzonden: maandag 26 november 2018 11:35
Aan: Postteam
Onderwerp: FW: gaswinning onder Marsdijk/instemmingsbesluit Minister EZK
Bijlagen: Brief voor BW_.docx; PERSBERICHT STOP DE GASWINNING MARSDIJK NU (003).docx

Reg.nr.
2018/2680

Gemeente Assen	
Ingekomen d.d.	
26 NOV. 2018	
EH/Team	BS
Behandelaar	[REDACTED]
Zaaknr.	
Proces	

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 26 november 2018 11:02
Aan: info <info@assen.nl>
Onderwerp: gaswinning onder Marsdijk/instemmingsbesluit Minister EZK

Geacht college,

Gaarne vragen wij uw nadrukkelijke aandacht voor bijgaande brief en persbericht.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
 voorzitter werkgroep SGMN
 (StopGaswinningMarsdijkNu)

Disclaimer:

Aan de informatie in deze e-mail en ieder aangehecht databestand kunnen geen rechten worden ontleend. De e-mail is vertrouwelijk en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. De gemeente Assen aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade als gevolg van onjuistheden, gedateerde informatie of van een onjuiste en onvolledige verzending en ontvangst van informatie.

Aan het College van B en W van de gemeente Assen

Geachte College,

Op 12 november ontvingen wij de "Aankondiging instemmingsbesluit winningsplan Westerveld"

Onze werkgroep heeft begin 2017 handtekeningen verzameld tegen het voornemen tot gaswinning onder de wijk Marsdijk. Uit het instemmingsbesluit maken wij op, dat onze verzoeken: Stopzetting gaswinning, nulmeting, en omgekeerde bewijslast bij schade, niet zijn gehonoreerd.

Voor de werkgroep is dat reden om in beroep te gaan. Dat maken wij kenbaar met het persbericht dat wij voor uw informatie bijvoegen.

Wij verzoeken u eveneens in beroep te gaan en daarbij ook die inwoners te ondersteunen die dezelfde stap willen zetten. Dat kan via een voorbeeldberoepschrift. Daarmee wordt dezelfde aanpak gevolgd als bij de acties van vorig jaar. Wij geven de inwoners de gelegenheid adhesie te betuigen aan onze actie door het plaatsen van hun handtekening.

Om in beroep te kunnen gaan dienen griffierechten te worden betaald. Dat kan voor inwoners een te hoge drempel zijn op deze stap te zetten. Dat zou dan een vertekend beeld geven van de mate van onrust.

Wij verzoeken u na te gaan of enige vorm van ondersteuning mogelijk is. In feite geldt hetzelfde voor onze werkgroep. Haar onafhankelijkheid brengt met zich, dat ook geen financieringsmiddelen aanwezig zijn.

Met vriendelijke groet,

Namens de werkgroep SGMN

PERSBERICHT STOP DE GASWINNING MARSDIJK NU

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat voornemens in te stemmen met het winningsplan Westerveld. Ter compensatie van het terugdraaien van de gaskraan in Groningen, moeten de kleine gasvelden meer gas leveren. Westerveld (Vries-Zuid) wordt helemaal leeggepompt. Vries-Zuid is de gaslocatie die pal onder de wijk Marsdijk en de dorpen Loon en Taarloo ligt.

De werkgroep SDGMN is het met dit voornemen oneens, omdat met de zorgen die leven onder de inwoners niets is gedaan. Zorgen die de inwoners hebben verwoord in bijna 1000 zienswijzen (bezwaarschriften). Zorgen over gezondheid, kwaliteit van leven, eventuele schade-afhandeling en waarde van onroerend goed.

Wij betreuren het dat het ministerie niets heeft geleerd van de vele fouten die bij de afhandeling van schade in Groningen zijn gemaakt.

Onze wens met betrekking tot de nulmeting en het plaatsen van tiltmeters is niet gehonoreerd.

Het ministerie wil de 'omgekeerde bewijslast' die in het Groninger winningsgebied wèl geldt, niet voor ons gebied van toepassing verklaren. Wij moeten ons bij schade nog steeds tot de NAM wenden. We hebben in Groningen gezien waartoe dit leidt.

De werkgroep Stop De Gaswinning Marsdijk NU gaat tegen dit besluit van het ministerie van EZK in beroep bij de Raad van State. Iedere wijkbewoner die een brief heeft ontvangen kan in principe ook in beroep gaan. Dit moet wel gebeuren vóór 27 december 2018 en er moet per bezwaar € 170,00 griffiegeld worden betaald.

De werkgroep gaat onderzoeken welke juridische mogelijkheden er voor de groep zijn om in bezwaar te gaan.

Wij kunnen ons voorstellen dat het betalen van € 170,00 voor vele bewoners een bezwaar is.

Daarom zal er in wijkcentrum 'De Dissel' een lijst komen te liggen. Daarop kunt u uw handtekening zetten om op deze manier adhesie te betuigen aan ons beroep. Dit kunt u ook doen via onze website www.stopgaswinningmarsdijk.nu.

Samen met de gemeente Assen, andere betrokken gemeenten in Drenthe en de provincie gaat Stop De Gaswinning Nu onderzoeken hoe er gezamenlijk bezwaar gemaakt kan worden.

*De werkgroep Stop De Gaswinning Marsdijk Nu
November 2018*

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 26 november 2018 11:23
Aan: Postteam
Onderwerp: FW: Brieven ter afdoening college
Bijlagen: Brief aan raad TP Solar - Reactie op beleidskader zonneparken.pdf; Brief [REDACTED] - Inroeping Nietigheid Overeenkomst WMO.docx; Brief dhr. [REDACTED] Groen licht gaswinning in en rond Assen.pdf; Brief dhr. [REDACTED] - Bartje.docx; Brief Kamerverhuur in de binnenstad van Assen.pdf; Brief [REDACTED] 1) Bewustzijn Houtstook Overlast en 2) vragen aan de gemeenteraad en B&W.docx; Brief RCPA EN Participatieraad - Aanpassingen Raadsvoorstel 'Keuzes voor het sociaal domein'.docx; Brief St. Burgercomite Nederland - Volksreferendum buiten de Kieswet.pdf; Brief verschillende buurtmoestuingroepen Assen - Beleid buurtmoestuinen.pdf; Brief dhr. [REDACTED] - Meedoen in Drenthe -bijlage 1.docx; Brief dhr. [REDACTED] - Meedoen in Drenthe bijlage 1.pdf; Brief Stichting Letselschade en Gerechtigheid - Inroeping Nietigheid Overeenkomst WMO.docx

Hallo collega's,

Weer een lijstje brieven die vanuit de raad door kunnen de organisatie in.

1. RCPA en participatieraad- aanpassingen raadsvoorstel sociaal domein – [REDACTED] Staat al in DocBase: 2018/2455
2. Burgercomite – volksreferendum – [REDACTED] Staat al in DocBase: 2018/2400
3. Verschillende buurtmoestuinen – [REDACTED] Staat al in DocBase: 2018/2634
4. [REDACTED]
5. St letselschade en gerechtigheid – [REDACTED] Staat al in DocBase: 2018/2479

Hopelijk kunnen jullie er zo weer verder mee.

Groeten,

[REDACTED] Gemeente Assen

Aanwezig: maandag t/m donderdag

Reg.nr.

2018/2682

Gemeente Assen	
Ingekomen d.d.	
23 NOV. 2018	
EH/Team	eb
Behandelaar	[REDACTED]
Zaaknr.	[REDACTED]
Proces	[REDACTED]

Disclaimer:

Aan de informatie in deze e-mail en ieder aangehecht databestand kunnen geen rechten worden ontleend. De e-mail is vertrouwelijk en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. De gemeente Assen aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade als gevolg van onjuistheden, gedateerde informatie of van een onjuiste en onvolledige verzending en ontvangst van informatie.

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 23 november 2018 10:38
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Brieven ter afdoening college

Hoi [REDACTED]

Bijgevoegd de brieven ter afdoening van het colleg.

Hartelijke groet,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 15 november 2018 8:43
Aan: Griffier
Onderwerp: Groen licht minister gaswinning in en rond Assen

Categorieën: Categorie Blauw

Geachte Gemeenteraad,

Ik las vanmorgen dat minister Wiebes groen licht heeft gegeven voor gaswinning door de NAM in en rond Assen. In het kort wil ik van de gemeenteraad Assen weten wat er wordt gedaan aan het leefbaar houden van Assen met in het achterhoofd houdend de grote gevolgen van gaswinning in Groningen. Complete dorpen zijn onleefbaar geworden. Ik neem verder aan dat de gemeente Assen in beroep gaat tegen het winningsplan bij de Raad van State. Graag hoor ik van u.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Gemeente Assen	
Ingekomen d.d.	
20 JULI 2015	
EH/Team E U IER	
Behandelaar	
Zaaknr.	
Proces	

Reg.nr.
2015/3929

Overeenkomst

Tussen

Gemeente Assen

en

Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV

Ondergetekenden:

1. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Assen ten deze ingevolge artikel 171 Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door dhr. A. Somsen eenheidsmanager Uitvoering.
2. Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV, hierna te noemen: 'opdrachtnemer', rechtsgeldig vertegenwoordigd door [REDACTED] Sales Manager Commercial Fleet SNV.

In aanmerking nemende dat:

De gemeente Assen gebruikt voornamelijk fossiele motorbrandstoffen voor haar voertuigen. De brandstoffen worden in hoofdzaak gebruikt door zware voertuigen van de eenheden Uitvoering, Services en Leefomgeving.

Opdrachtnemer op 2 juni 2015 om 11:22:45 uur een aanbieding heeft gedaan met kenmerk 2015-29004.

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1 Onderwerp van de overeenkomst

1. Op grond van deze overeenkomst wordt aan opdrachtnemer de opdracht verstrekt om op verzoek van opdrachtgever tegen de in deze overeenkomst gestelde voorwaarden Europese aanbesteding brandstoffen.
2. De volgende bijlagen maken integraal deel uit van deze overeenkomst:
Bijlage 1: Nota van Inlichtingen
Bijlage 2: Aanbestedingsdocument voorwaarden Europese aanbesteding brandstoffen gemeente Assen
Bijlage 3: Algemene inkoopvoorwaarden gemeente Assen
Bijlage 4: Inschrijving inclusief de Prijsbijlage D.
3. Ingeval van strijdigheid tussen een of meerdere bepalingen van deze bijlagen geldt, tenzij partijen schriftelijk anders overeengekomen, de volgende rangorde:

Bijlage 1: Nota van Inlichtingen
Bijlage 2: Aanbestedingsdocument Europese aanbesteding brandstoffen gemeente Assen
Bijlage 3: Algemene inkoopvoorwaarden gemeente Assen
Bijlage 4: Inschrijving inclusief de Prijsbijlage D.

Artikel 2 Duur van de overeenkomst

1. De overeenkomst treedt in werking op **01-08-2015**.
2. De overeenkomst wordt aangegaan voor een periode van 2 jaar (**01-08-2017**).
3. Na het verstrijken van de looptijd kan de overeenkomst tweemaal schriftelijk worden verlengd met een periode van 12 maanden.
4. Opzegging of verlenging van de overeenkomst dient te geschieden per aangetekende brief zes maanden voor de expiratedatum van de overeenkomst of voor de afloop van het jaar waarmee de overeenkomst is verlengd.
5. Na verloop van de termijn waarmee de overeenkomst is verlengd is de overeenkomst van rechtswege beëindigd.

Paraaf Opdrachtgever

Paraaf Ondrachtnemer

Pagina 2 van 4

Artikel 3 Ontbinding overeenkomst

Opdrachtgever is gerechtigd de overeenkomst zonder rechterlijke tussenkomst door middel van een aangetekend schrijven met onmiddellijke ingang te beëindigen indien:

- a) opdrachtnemer haar verplichtingen voortvloeiende uit deze overeenkomst blijvend niet kan nakomen;
- b) ten aanzien van de rechtspersoon faillissement of surseance van betaling is aangevraagd;
- c) voorts is de opdrachtgever gerechtigd deze overeenkomst te ontbinden in geval de opdrachtnemer haar verplichtingen voortvloeiend uit deze overeenkomst verwijtbaar niet naleeft, terwijl geen sprake is van een onmogelijkheid tot nakoming.
- d) een ontbinding vindt niet eerder plaats dan nadat de opdrachtgever opdrachtnemer in gebreke heeft gesteld en opdrachtnemer na deze ingebrekestelling in verzuim is gebleken.
- e) ontbinding van de overeenkomst laat onverlet het recht van opdrachtgever om schadevergoeding te vorderen.

Artikel 4 Betaling

1. Inschrijver dient in de prijsbijlage (bijlage D) de prijzen op te geven.
2. Facturering dient eenmaal per maand digitaal te geschieden via crediteuren@assen.nl onder vermelding van het zaaknummer inkoop **2015-29004** en contactpersoon
3. Perceel 1 op de factuur dient minimaal vermeld te worden per ordernummer separaat:
Aantal getankte liters/geleverde hoeveelheid liters per "clustercode", per brandstof soort in betreffende maand die wordt gefactureerd
 - Geldende GLA per liter per dag dat er getankt is exclusief de BTW
 - BTW
 - Verrekende korting van de in de voorgaande maand getankte hoeveelheid brandstof

Let op indien de factuur niet voldoet aan de gestelde eisen word deze niet in behandeling genomen.

Artikel 5 Geheimhouding

1. Opdrachtnemer is verplicht afdoende maatregelen te treffen, om de geheimhouding te verzekeren van alle kennis en gegevens van Opdrachtgever, waarmee hij zelf, zijn Personeelsleden of ingeschakelde derden bij de uitvoering van de mantelovereenkomst en/of Nadere opdrachten in aanraking komen.
2. Opdrachtnemer staat ervoor in, dat zijn Personeel, alsmede ingeschakelde derden, zich onderwerpen aan de in artikel 2.1 bedoelde geheimhoudingsplicht alsmede aan de door Opdrachtgever vastgestelde en aan Opdrachtnemer kenbaar gemaakte regelingen ter zake.
3. Geen van beide partijen zal zonder schriftelijke toestemming van de andere partij in publicaties of reclame-uitingen van de inhoud van deze mantelovereenkomst melding maken.

Paraaf Opdrachtgever

Paraaf Opdrachtnemer

Pagina 3 van 4

Artikel 6 Gewijzigde omstandigheden

Indien zich naar het oordeel van een der partijen gedurende de looptijd van deze overeenkomst omstandigheden voordoen die van dien aard zijn dat de andere partij naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag verwachten, zullen partijen in overleg treden over aanpassing van de overeenkomst en zullen zij te goeder trouw rekening houden met de redelijke verlangens over en weer.

Indien gedurende de looptijd van deze overeenkomst nieuwe wettelijke voorschriften van kracht worden geven partijen hieraan in goed gemeen overleg gevolg.

Artikel 7 Toepasselijk recht; geschillen; bevoegde rechter

1. Op deze overeenkomst zijn de Aanbestedingswet 2012 (AW 2012), en de principes zoals zijn beschreven in de Gids Proportionaliteit van toepassing.
2. In geval naar aanleiding van deze overeenkomst, dan wel bij de uitvoering daarvan geschillen ontstaan, zullen partijen onverwijld met elkaar in overleg treden om tot een oplossing daarvan te komen.
3. Geschillen, die in onderling overleg niet kunnen worden opgelost, zullen uitsluitend ter beslechting kunnen worden voorgelegd aan de bevoegde rechter te Assen.

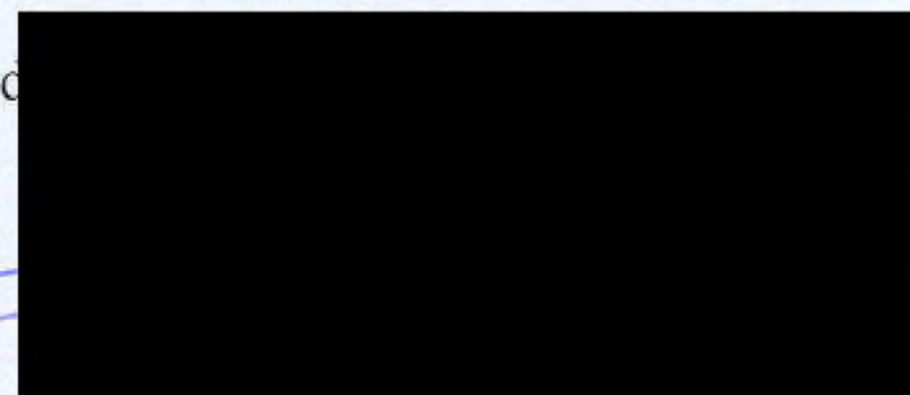
Ondertekening

Plaats en datum:

Plaats en datum

Opdrachtgever:

Opdr

Paraaf Opdrachtgever

Paraaf Opdrachtnemer

Pagina 4 van 4

Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV

Postbus 1222

3000 BE ROTTERDAM

Contactpersoon

Telefoon 14 0592

Bezoekadres Dr. A.F. Philipsweg 69

Uw brief van -

Uw kenmerk -

Ons kenmerk 2015-03038

Bijlagen 1

Datum 28 juli 2015

Verzenddatum 28 juli 2015

Onderwerp Ondertekende overeenkomst Tussen Gemeente Assen en Shell Verkoopmaatschappij BV

Geachte

Zoals besproken met de heer zend ik u hierbij één ondertekend exemplaar van de overeenkomst tussen de gemeente Assen en Shell Verkoopmaatschappij retour.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders,

F. Ligthart
Eenheidsmanager Bestuur en Management Advisering

Bijlage: Ondertekende overeenkomst Tussen Gemeente Assen en Shell Verkoopmaatschappij BV

Overeenkomst

Tussen

Gemeente Assen

en

Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV

Ondergetekenden:

1. De publiekrechtelijke rechtspersoon gemeente Assen ten deze ingevolge artikel 171 Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door dhr. A. Somsen eenheidsmanager Uitvoering.
2. Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV, hierna te noemen: 'opdrachtnemer', rechtsgeldig vertegenwoordigd door [REDACTED]

In aanmerking nemende dat:

De gemeente Assen gebruikt voornamelijk fossiele motorbrandstoffen voor haar voertuigen. De brandstoffen worden in hoofdzaak gebruikt door zware voertuigen van de eenheden Uitvoering, Services en Leefomgeving.

Opdrachtnemer op 2 juni 2015 om 11:22:45 uur een aanbieding heeft gedaan met kenmerk 2015-29004.

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1 Onderwerp van de overeenkomst

1. Op grond van deze overeenkomst wordt aan opdrachtnemer de opdracht verstrekt om op verzoek van opdrachtgever tegen de in deze overeenkomst gestelde voorwaarden Europese aanbesteding brandstoffen.
2. De volgende bijlagen maken integraal deel uit van deze overeenkomst:
Bijlage 1: Nota van Inlichtingen
Bijlage 2: Aanbestedingsdocument voorwaarden Europese aanbesteding brandstoffen gemeente Assen
Bijlage 3: Algemene inkoopvoorwaarden gemeente Assen
Bijlage 4: Inschrijving inclusief de Prijsbijlage D.
3. Ingeval van strijdigheid tussen een of meerdere bepalingen van deze bijlagen geldt, tenzij partijen schriftelijk anders overeengekomen, de volgende rangorde:

- Bijlage 1: Nota van Inlichtingen
Bijlage 2: Aanbestedingsdocument Europese aanbesteding brandstoffen gemeente Assen
Bijlage 3: Algemene inkoopvoorwaarden gemeente Assen
Bijlage 4: Inschrijving inclusief de Prijsbijlage D.

Artikel 2 Duur van de overeenkomst

1. De overeenkomst treedt in werking op **01-08-2015**.
2. De overeenkomst wordt aangegaan voor een periode van 2 jaar (**01-08-2017**).
3. Na het verstrijken van de looptijd kan de overeenkomst tweemaal schriftelijk worden verlengd met een periode van 12 maanden.
4. Opzegging of verlenging van de overeenkomst dient te geschieden per aangetekende brief zes maanden voor de expiratedatum van de overeenkomst of voor de afloop van het jaar waarmee de overeenkomst is verlengd.
5. Na verloop van de termijn waarmee de overeenkomst is verlengd is de overeenkomst van rechtswege beëindigd.

Partij opdrachtgever

Partij opdrachtnemer

Artikel 3 Ontbinding overeenkomst

Opdrachtgever is gerechtigd de overeenkomst zonder rechterlijke tussenkomst door middel van een aangetekend schrijven met onmiddellijke ingang te beëindigen indien:

- a) opdrachtnemer haar verplichtingen voortvloeiende uit deze overeenkomst blijvend niet kan nakomen;
- b) ten aanzien van de rechtspersoon faillissement of surseance van betaling is aangevraagd;
- c) voorts is de opdrachtgever gerechtigd deze overeenkomst te ontbinden in geval de opdrachtnemer haar verplichtingen voortvloeiend uit deze overeenkomst verwijtbaar niet naleeft, terwijl geen sprake is van een onmogelijkheid tot nakoming.
- d) een ontbinding vindt niet eerder plaats dan nadat de opdrachtgever opdrachtnemer in gebreke heeft gesteld en opdrachtnemer na deze ingebrekestelling in verzuim is gebleken.
- e) ontbinding van de overeenkomst laat onverlet het recht van opdrachtgever om schadevergoeding te vorderen.

Artikel 4 Betaling

1. Inschrijver dient in de prijsbijlage (bijlage D) de prijzen op te geven.
2. Facturering dient eenmaal per maand digitaal te geschieden via crediteuren@assen.nl onder vermelding van het zaaknummer inkoop **2015-29004** en contactpersoon [REDACTED]
3. Perceel 1 op de factuur dient minimaal vermeld te worden per ordernummer separaat:
Aantal getankte liters/geleverde hoeveelheid liters per "clustercode", per brandstof soort in betreffende maand die wordt gefactureerd
 - Geldende GLA per liter per dag dat er getankt is exclusief de BTW
 - BTW
 - Verrekende korting van de in de voorgaande maand getankte hoeveelheid brandstof

Let op indien de factuur niet voldoet aan de gestelde eisen word deze niet in behandeling genomen.

Artikel 5 Geheimhouding

1. Opdrachtnemer is verplicht afdoende maatregelen te treffen, om de geheimhouding te verzekeren van alle kennis en gegevens van Opdrachtgever, waarmee hij zelf, zijn Personeelsleden of ingeschakelde derden bij de uitvoering van de mantelovereenkomst en/of Nadere opdrachten in aanraking komen.
2. Opdrachtnemer staat ervoor in, dat zijn Personeel, alsmede ingeschakelde derden, zich onderwerpen aan de in artikel 2.1 bedoelde geheimhoudingsplicht alsmede aan de door Opdrachtgever vastgestelde en aan Opdrachtnemer kenbaar gemaakte regelingen ter zake.
3. Geen van beide partijen zal zonder schriftelijke toestemming van de andere partij in publicaties of reclame-uitingen van de inhoud van deze mantelovereenkomst melding maken.

Paraaf Opdrachtgever

[REDACTED]

Paraaf Opdrachtnemer

[REDACTED]

Pagina 3 van 4

Artikel 6 Gewijzigde omstandigheden

Indien zich naar het oordeel van een der partijen gedurende de looptijd van deze overeenkomst omstandigheden voordoen die van dien aard zijn dat de andere partij naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag verwachten, zullen partijen in overleg treden over aanpassing van de overeenkomst en zullen zij te goeder trouw rekening houden met de redelijke verlangens over en weer.

Indien gedurende de looptijd van deze overeenkomst nieuwe wettelijke voorschriften van kracht worden geven partijen hieraan in goed gemeen overleg gevolg.

Artikel 7 Toepasselijk recht; geschillen; bevoegde rechter

1. Op deze overeenkomst zijn de Aanbestedingswet 2012 (AW 2012), en de principes zoals zijn beschreven in de Gids Proportionaliteit van toepassing.
2. In geval naar aanleiding van deze overeenkomst, dan wel bij de uitvoering daarvan geschillen ontstaan, zullen partijen onverwijld met elkaar in overleg treden om tot een oplossing daarvan te komen.
3. Geschillen, die in onderling overleg niet kunnen worden opgelost, zullen uitsluitend ter beslechting kunnen worden voorgelegd aan de bevoegde rechter te Assen.

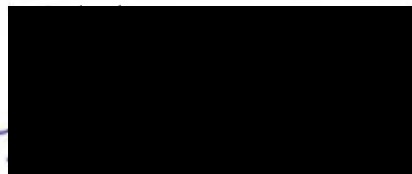
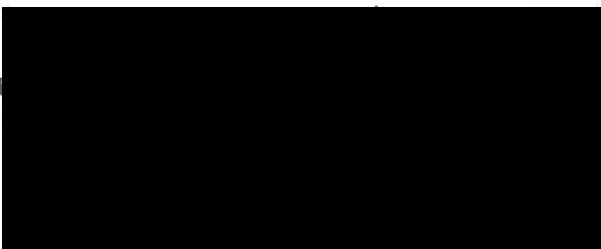
Ondertekening

Plaats en datum:

Assen, 27/7 '18

Plaats en datum

O

Paraaf Opdrachtgever

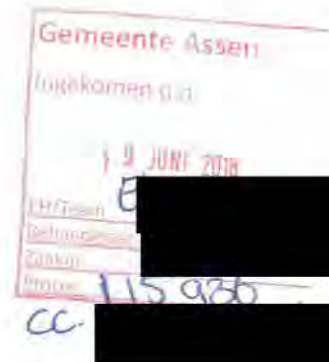
Paraaf Opdrachtnemer

Pagina 4 van 4

NAM Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

Reg.nr.
2018/1420

AANGETEKEND

Gemeente Assen
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 30.018
9400 RA Assen

Datum: 18 juni 2018

Betreft: Aanbiedingsbrief 'beving Zuidlaren': afhandeling 'oude' schademelding

Geachte [REDACTED]

U heeft vóór 10 april 2018 een schademelding gedaan bij NAM of CVW die nog niet afgehandeld is; dit worden 'oude' meldingen genoemd. Het betreft een melding naar aanleiding van de beving van 23 december 2016 in Zuidlaren. In navolging van besluiten over Groningen hebben Drentse bestuurders aan NAM verzocht om ook alle betrokken schademelders bij de genoemde beving vóór 1 juli 2018 een ruimhartig aanbod te doen voor de afhandeling van hun openstaande 'oude' schademeldingen. De licht gewijzigde spelregels hiervoor zijn afgestemd met de bestuurders en afgeleid van de spelregels voor Groningen.

Aanbiedingsbrief

Nadat wij u eerder informeerden over de werkwijze rond uw schademelding, ontvangt u in deze brief een aanbod voor de afhandeling van uw 'oude' schadedossier.

Uw schademelding(en)

Voor uw woning / gebouw is bij NAM het volgende bekend over uw 'oude' schademelding:

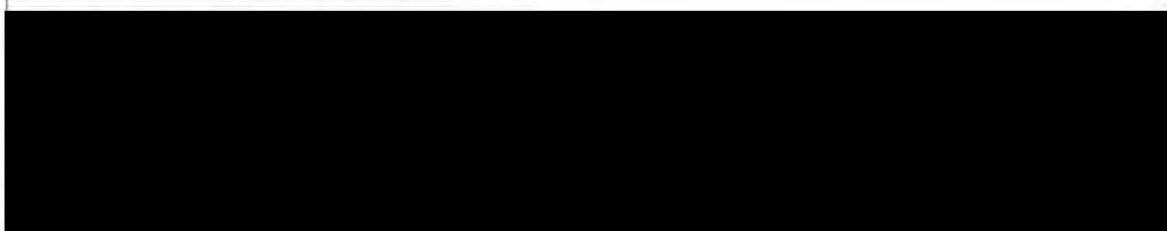
- Uw 'oude' schademelding is geregistreerd onder: 131680.
- De gemelde schade is door Witteveen+Bos vastgelegd in expertiserapport: Inspectierapport 'Het Grote Veld 2, 9403 TW Assen' van 16 november 2017.

Aanbod

Ter afronding van uw 'oude' schademelding doet NAM u graag het volgende aanbod. NAM is bereid de schade die u vóór 10 april 2018 heeft gemeld aan u te vergoeden, met uitzondering van schades die volgens de uitspraken van de Arbitrer Bodembeweging evident niet voor vergoeding in aanmerking komen. Hiermee geeft NAM uitvoering aan de afspraken die met de Drentse bestuurders zijn gemaakt over de afhandeling van de 'oude' schademeldingen. NAM doet geen uitspraak over de vraag of de schade al dan niet veroorzaakt kan zijn door gaswinning in de nabije Drentse velden.

Concreet houdt dit het volgende in:

Totale vergoeding is als volgt opgebouwd;

In de **bijlage** treft u de kostencalculatie aan op basis waarvan het aanbod tot stand is gekomen.

Uitbetaling van de schadevergoeding

Indien u het aanbod accepteert wordt de schadevergoeding binnen 30 dagen overgemaakt op uw bankrekening. Wij verzoeken u de ondertekende antwoordstrook aan ons terug te sturen, met uw bankgegevens en een kopie van uw bankpas.

Geeft u de voorkeur aan herstel van de schade door een erkende aannemer? U kunt dit kenbaar maken op de antwoordstrook. U wordt vervolgens benaderd door CVW om de verdere gang van zaken met u door te nemen. CVW is de organisatie die namens NAM opdracht geeft voor de uitvoering van het schadeherstel aan uw woning / gebouw. De kosten van de herstelwerkzaamheden komen voor rekening van NAM tot het hiervoor genoemde bedrag.

Opmerkingen bij dit aanbod

- Dit aanbod komt in de plaats van de afhandeling van uw schademelding in het kader van de beving van Zuidlaren van 23 december 2016. Dit aanbod heeft geen gevolgen voor andere door u geleden schade, zoals waardevermindering van uw gebouw, derving van woongenot of immateriële schade.
- Eventuele nieuwe schade aan uw woning / gebouw valt niet onder dit aanbod. Nieuwe schade waarvan u meent of vermoedt dat deze is ontstaan door bodembeweging door de gaswinningsactiviteiten, kunt u melden op de website van NAM. De inhoudelijke behandeling van uw schademelding zal worden gedaan conform de landelijke onafhankelijke schadeafhandeling, waarvan de komst is aangekondigd door de Minister van Economische Zaken en Klimaat in zijn brief van 30 mei 2018 aan de Tweede Kamer ("Advies Tcbb inzake afhandeling van mijnbouwschade in Nederland"). Voor u als schademelder voert NAM tot die tijd de administratie en zodra dat mogelijk is, zullen wij uw melding aan het nieuwe instituut overdragen.
- Indien u het aanbod accepteert, betekent dit dat de afhandeling van uw 'oude' schademelding hiermee is afgerond. Een eventueel openstaand aanbod van NAM komt dan te vervallen.
- U krijgt op basis van dit aanbod een extra toeslag van 25% uitgekeerd dat gebaseerd is op het gecalculeerde herstelbedrag, met een minimum van Euro 200,- en een maximum van Euro 4.000,- inclusief BTW. Deze toeslag zal op uw rekening worden gestort.

Vervolgstappen

U wordt vriendelijk verzocht om **binnen vier weken na dagtekening** van deze aanbiedingsbrief aan te geven of u het aanbod van NAM wel of niet accepteert. U kunt uw besluit kenbaar maken door de antwoordstrook ingevuld en ondertekend aan ons te retourneren. U kunt hiervoor gebruik maken van de bijgesloten antwoordvelop. Een postzegel is niet nodig.

Stuurt u de antwoordstrook niet binnen vier weken terug? Dan gaan wij er vanuit dat u het aanbod **niet** accepteert. Het aanbod komt dan te vervallen.

U hebt na het vervallen van het aanbod de mogelijkheid om uw schademelding voor te leggen aan de Arbiter Bodembeweging of een gelijkwaardige instantie. Dit kan tot 1 september 2018. Meer informatie over de Arbiter vindt u op www.arbiterbodembeweging.nl. Als u het aanbod niet accepteert en ook geen gebruik maakt van de mogelijkheid om uw schademelding aan de Arbiter of de gelijkwaardige instantie voor te leggen, dan zal NAM uw schademelding sluiten.

Contact

Heeft u vragen? NAM beantwoordt deze graag. U kunt contact opnemen met NAM via telefoonnummer 0596- [REDACTED] Mailen kan natuurlijk ook, via NAM-Grondzaken@shell.com

Met vriendelijke groet,

Nederlandse Aardolie Maatschappij

Antwoordstrook "Beving Zuidlaren" bij de aanbiedingsbrief

Schadedossier(s): 131680
Adres: Het Grote Veld 2
PC+woonplaats: 9403 TW Assen
Naam: ██████████ namens Gemeente Assen

Ja, ik accepteer het aanbod zoals omschreven in deze aanbiedingsbrief. Ik wil het bedrag van ██████████ direct ontvangen op mijn bankrekening.

Mijn bankgegevens zijn:

IBAN-nummer:

Ten name van:

Adres rekeninghouder:

Postcode en plaats:

Ja, ik accepteer het aanbod zoals omschreven in deze aanbiedingsbrief. Ik wil de schade laten herstellen door een door CVW gecontracteerd bouwbedrijf. Graag ontvang ik aanvullende informatie over hoe dit in zijn werk gaat.

Nee, ik accepteer het aanbod zoals omschreven in deze aanbiedingsbrief niet.

Ruimte voor opmerkingen

Plaats: _____

Datum:

Plaats: _____

Datum:

_____ *handtekening eigena(a)r(en)*

Calculatie Zuidlaren

Dossier

9403 TW nr 131680

Datum

06-06-2018

Schade	Omschrijving	Aantal	Eenh.	Eenh. Prijs	Totaal netto	Totaal incl. opslag excl. BTW	Totaal incl. BTW %	Totaal incl. BTW	Totaal per schade
	start kosten klein werk	1	pst				21		
	herstel tuin	1	gevels				21		
	rolsteiger	2	dgn				21		
	de- en hermonteren radiatoren (installateur)	0,5	dgn				21		
	schoonmaakkosten	0,5	dgn				21		
	algemene bouwplaatskosten	1	pst				21		
Totaal vaste kosten									
	uithakken voegwerk	2	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	2	m ¹				21		
	herstellen gevelsteen d.m.v. pasta	5	st				21		
Schade 1									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 2									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 3									

Schade	Omschrijving	Aantal	Eenh.	Eenh. Prijs	Totaal netto	Totaal incl. opslag excl. BTW	Totaal incl. BTW %	Totaal incl. BTW	Totaal per schade
	scheur uitkrabben	2	m ¹				21		
	scheur vullen	2	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	2	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 4									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 5									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 6									
	uithakken voegwerk	1	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				21		
	herstellen gevelsteen d.m.v. pasta	5	st				21		
Schade 7									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 8									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		

Schade	Omschrijving	Aantal	Eenh	Eenh. Prijs	Totaal netto	Totaal incl. opslag excl. BTW	Totaal incl. BTW %	Totaal incl. BTW	Totaal per schade
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 9									
	scheur uitkrabben	2	m ¹				21		
	scheur vullen	2	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	2	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 10									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 11									
	scheur uitkrabben	2	m ¹				21		
	scheur vullen	2	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	2	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 12									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 13									
	scheur uitkrabben	4	m ¹				21		
	scheur vullen	4	m ¹				21		

Schade	Omschrijving	Aantal	Eenh.	Eenh. Prijs	Totaal netto	Totaal incl. opslag excl. BTW	BTW %	Totaal incl. BTW	Totaal per schade
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	4	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 14									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 15									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 16									
	scheur uitkrabben	2	m ¹				21		
	scheur vullen	2	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	2	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 17									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	afwerken met kitvoeg	1	m ¹				21		
Schade 18									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		

Schade	Omschrijving	Aantal	Eenh.	Eenh. Prijs	Totaal netto	Totaal incl. opslag excl. BTW	Totaal incl. BTW %	Totaal incl. BTW	Totaal per schade
Schade 19									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				2%		
	scheur vullen	1	m ¹				2%		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				2%		
	sauswerk	5	m ²				6%		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				2%		
Schade 20									
	uithakken voegwerk	1	m ¹				2%		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				2%		
Schade 21									
	scheur uitkrabben	4	m ¹				2%		
	scheur vullen	4	m ¹				2%		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	4	m ¹				2%		
	sauswerk	5	m ²				6%		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				2%		
Schade 22									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				2%		
	scheur vullen	1	m ¹				2%		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				2%		
	sauswerk	5	m ²				6%		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				2%		
Schade 23									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				2%		
	scheur vullen	1	m ¹				2%		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				2%		
	sauswerk	5	m ²				6%		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				2%		
Schade 24									
	scheur uitkrabben	2	m ¹				2%		
	scheur vullen	2	m ¹				2%		

Schade	Omschrijving	Aantal	Eenh	Eenh. Prijs	Totaal netto	Totaal incl. opslag excl. BTW	Totaal incl. BTW %	Totaal incl. BTW	Totaal per schade
	uithakken voegwerk	1	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				21		
Schade 32									
	uithakken voegwerk	1	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				21		
Schade 33									
	uithakken voegwerk	1	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				21		
Schade 34									
	scheur uitkrabben	2	m ¹				21		
	scheur vullen	2	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	2	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 35									
	scheur uitkrabben	2	m ¹				21		
	scheur vullen	2	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	2	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 36									
	scheur uitkrabben	2	m ¹				21		
	scheur vullen	2	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	2	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 37									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		

Schade	Omschrijving	Aantal	Eenh.	Eenh. Prijs	Totaal netto	Totaal incl. opslag excl. BTW	Totaal incl. BTW %	Totaal incl. BTW	Totaal per schade
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 38									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 39									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 40									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 41									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 42									
	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		

Schade	Omschrijving	Aantal	Eenh	Eenh. Prijs	Totaal netto	Totaal incl. opslag excl. BTW	Totaal incl. BTW %	Totaal incl. BTW	Totaal per schade
Schade 43	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 44	scheur uitkrabben	1	m ¹				21		
	scheur vullen	1	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	1	m ¹				21		
	sauswerk	5	m ²				6		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				21		
Schade 45	uithakken voegwerk	1	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				21		
	schoonmaken + egaliseren wand	5	m ²				21		
	nieuwe sierpleister	5	m ²				21		
	de- en hermonteren schakelaars, w.c.d. e.d.	5	m ²				6		
Schade 46	uithakken voegwerk	1	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				21		
Schade 47	uithakken voegwerk	1	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				21		
Schade 48	uithakken voegwerk	1	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				21		
Schade 49	uithakken voegwerk	1	m ¹				21		
	herstellen gevelsteen d.m.v. pasta	5	st				21		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				21		

Schade	Omschrijving	Aantal	Eenh.	Eenh. Prijs	Totaal netto	Totaal incl. opslag excl. BTW	Totaal incl. BTW %	Totaal incl. BTW	Totaal per schade
Schade 50									
	uithakken voegwerk	1	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				21		
Schade 51									
	scheur uitkrabben	4	m ¹				21		
	scheur vullen	4	m ¹				21		
	afwerken met glasvlies/kitvoeg	4	m ¹				21		
Schade 52									
	uithakken voegwerk	1	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				21		
Schade 53									
	uithakken voegwerk	2	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	2	m ¹				21		
Schade 54									
	uithakken voegwerk	2	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	2	m ¹				21		
Schade 55									
	uithakken voegwerk	1	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				21		
	herstellen gevelsteen d.m.v. pasta	5	st				21		
Schade 56									
	uithakken voegwerk	4	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	4	m ¹				21		
	herstellen gevelsteen d.m.v. pasta	10	st				21		
Schade 57									
	uithakken stenen	2	m ²				21		
	dicht metselen met nieuwe stenen	2	m ²				21		
Schade 58									
	uithakken voegwerk	2	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	2	m ¹				21		

Schade	Omschrijving	Aantal	Eenh.	Eenh. Prijs	Totaal netto	Totaal incl. opslag excl. BTW	Totaal incl. BTW %	Totaal incl. BTW	Totaal per schade
Schade 59									
	uithakken voegwerk	4	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	4	m ¹				21		
Schade 60									
	uithakken voegwerk	2	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	2	m ¹				21		
Schade 61									
	uithakken voegwerk	2	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	2	m ¹				21		
Schade 62									
	uithakken voegwerk	2	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	2	m ¹				21		
Schade 63									
	uithakken voegwerk	1	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	1	m ¹				21		
	herstellen gevelsteen d.m.v. pasta	5	st				21		
Schade 64									
	uithakken voegwerk	4	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	4	m ¹				21		
	herstellen gevelsteen d.m.v. pasta	5	st				21		
Schade 65									
	uithakken voegwerk	4	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	4	m ¹				21		
	herstellen gevelsteen d.m.v. pasta	5	st				21		
Schade 66									
	uithakken voegwerk	4	m ¹				21		
	herstellen voegwerk, platvol	4	m ¹				21		
	herstellen gevelsteen d.m.v. pasta	5	st				21		
Schade 67									
	uithakken voegwerk	2	m ¹				21		

NAM Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

Reg.nr.
2018/835

Gemeente Assen	
Ingekomen (d.d.)	
	12 APR. 2018
HW/Team	EL/LUG
Beoordelaar	[REDACTED]
Stuknr.	
Proces	

Gemeente Assen
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 30.018
9400 RA Assen

Brief ref.: EP201804201126

Datum: 11 april 2018

Betreft: Informatiebrief inzake afhandeling schademeldingen beving Zuidlaren

Geachte heer/mevrouw [REDACTED]

Deze brief ontvangt u omdat u tot de groep inwoners behoort die vóór 10 april 2018 een schademelding heeft gedaan bij NAM naar aanleiding van de beving bij Emmen van 30 september 2015 of de beving bij Zuidlaren van 23 december 2016.

Uw melding is in opdracht van ons door Witteveen+Bos onderzocht, waarna u een rapport van dat onderzoek heeft ontvangen. Op basis van dit rapport hebben wij uw melding afgewezen of nog in behandeling. Voor meldingen tot 10 april 2018 geldt dat wij u met deze brief graag willen informeren over het vervolg.

Zoals u misschien weet, heeft het kabinet aan NAM gevraagd de zogenoemde 'oude' schademeldingen voor Groningen alsnog af te handelen. Het gaat om meldingen van vóór 31 maart 2017 die te maken hebben met de bevingen in de regio Groningen. Wij zijn gevraagd die melders vóór 1 juli 2018 een aanbod te doen en daar is NAM mee akkoord gegaan. Omdat uw melding geen relatie heeft met bevingen in Groningen viel uw melding buiten deze speciale regeling.

In overleg met de betrokken overheden in Drenthe is alsnog besloten dat uw melding voor de bevingen van Emmen of Zuidlaren ook een aanbod krijgt en wordt afgehandeld. Het gaat daarbij om die meldingen die deel uitmaakten van de onderzoeken die in 2016 en 2017 naar aanleiding van de bevingen bij Emmen en Zuidlaren van respectievelijk 30 september 2015 en 23 december 2016 zijn uitgevoerd.

Alle melders uit deze onderzoeken krijgen een aanbod, ongeacht of de schade een relatie heeft met activiteiten van NAM. Met dit aanbod wil NAM uw dossier afsluiten.

Als uitgangspunt voor de aanpak van de oude schades in Drenthe hanteert NAM de werkwijze die voor Groningen wordt toegepast. De licht gewijzigde aanpak voor Emmen en Zuidlaren is in goed overleg met de betrokken instanties in Drenthe vastgesteld.

Binnenkort ontvangt u van NAM een aanbod voor herstel van uw schade en wordt u gevraagd aan te geven wat u met het aanbod wilt doen. De spelregels voor de verdere afhandeling kunt u in de bijlage nalezen.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de hoofdlijnen van de afhandeling van 'oude' schademeldingen.

Met vriendelijke groet,

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

[REDACTED]
[REDACTED] Asset-manager Land

Schepersmaat 2
9405 TA Assen

Postbus 28000
9400 HH Assen

T [REDACTED]
BTW NL-801315670.B01

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. is statutair gevestigd te 's-Gravenhage - Handelsregister no. 04008869

www.nam.nl

SPELREGELS VOOR HET AANBOD VAN NAM – Emmen en Zuidlaren

Versie 10 april

Aanleiding – snelle en ruimhartige afhandeling ‘oude’ schademeldingen in Groningen

Kabinet en Groningse bestuurders hebben eind januari afspraken gemaakt over een nieuw *Protocol Mijnbouwschade Groningen*. Vanaf 19 maart 2018 kan iedere bewoner met een schademelding die ná 31 maart 2017 is gedaan terecht bij de onafhankelijke *Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen*. Daarmee resteren nog ruim zesduizend ‘oude’ schademeldingen die vóór 31 maart 2017 zijn gedaan bij NAM of het Centrum Veilig Wonen (CVW) en nog niet zijn afgehandeld. Het kabinet heeft besloten dat deze schademeldingen onder het oude schadeprotocol worden afgehandeld. Kabinet en Groningse bestuurders hebben daarom NAM verzocht deze oude schademeldingen af te ronden en dit op een snelle en ruimhartige wijze te doen. NAM heeft ingestemd met dit verzoek. Vanaf 1 juli 2018 speelt NAM geen rol meer in de afhandeling van schademeldingen door bevingen in het Groningen gasveld.

Verzoek van EZK en Drenthse bestuurders aan NAM

Bestuurders uit Drenthe hebben via EZK aan NAM verzocht om de ongeveer vijfhonderd schademeldingen naar aanleiding van de beving in het Emmen gasveld (30 september 2015, hierna “Emmen beving”) en de beving in het Annerveen gasveld (23 december 2016, hierna “Zuidlaren beving”) op vergelijkbare wijze af te handelen, waarbij feiten uit eerdere rapportages opnieuw en anders worden gewogen. NAM heeft hierin toegestemd.

Spelregels

Er zijn in totaal ongeveer vijfhonderd schademeldingen gerelateerd aan bovenstaande “Emmen beving” en “Zuidlaren beving”. Voor deze meldingen worden onderstaande spelregels gehanteerd ten behoeve van een vlotte afhandeling. Met de spelregels wordt gestreefd naar uniformiteit in de afhandeling van ‘oude’ schademeldingen. Overige regels die specifiek bepaald zijn voor het Groningen dossier zijn aangepast. Toepassing van deze spelregels geeft schademelders duidelijkheid over wat men op hoofdlijnen kan verwachten. Voor een klein aantal complexe meldingen zal nog extra maatwerk in de afwegingen nodig zijn.

SPELREGEL #1 – Afbakening ‘oude’ schademeldingen

De afhandeling door NAM betreft de schademeldingen van vóór 10 april 2018, gerelateerd aan de twee voornoemde bevingen.

SPELREGEL #2 – Antwoordtermijn

- Het aanbod van NAM geldt voor een periode van **3 weken** na dagtekening van de aanbiedingsbrief met daarin het aanbod van NAM. Schademelders wordt gevraagd om binnen deze termijn te reageren. De schademelder reageert schriftelijk en kan daarbij akkoord gaan met het aanbod of het afwijzen.
- Als de schademelder het aanbod afwijst vervalt vervolgens het aanbod.
- Het aanbod vervalt eveneens na het verstrijken van de antwoordtermijn van drie weken, behalve als dit door omstandigheden (ziekte, verblijf in het buitenland, etc.) tot een uitzonderlijk onredelijke situatie zou leiden

SPELREGEL #3 – Aard van het aanbod van NAM

- Alle schademelders ontvangen voor 1 juli 2018 een aanbod van NAM waarbij alle geïnventariseerde schades¹ worden vergoed, met uitzondering van schades die volgens eerdere beslissingen van de Arbiter Bodembeweging of een gelijkwaardige instantie evident niet voor vergoeding in aanmerking komen (afgebladderde verf, waterschade, lekkend dak, etc.).
- Als de schademelder het aanbod afwijst vervalt automatisch het aanbod (conform spelregel 2b). De schademelder heeft de mogelijkheid om binnen drie weken na het vervallen van het aanbod de schademelding voor te leggen aan de Arbiter Bodembeweging of een gelijkwaardige instantie. Indien het aanbod niet wordt geaccepteerd en de schademelding niet tijdig wordt voorgelegd aan de Arbiter Bodembeweging, wordt de schademelding afgesloten.
- Als de schademelding groter is dan €25.000 (d.w.z. de optelsom van alle gecalculerde schades) en de schademelder het aanbod afwijst, dan zal NAM de schademelding voorleggen aan de Arbiter.
- Indien de schademelding aan de Arbiter wordt voorgelegd, volgt een nieuwe beoordeling en uitspraak van de Arbiter hierop. Indien deze uitspraak een lager bedrag inhoudt dan het (afgewezen) aanbod van NAM, zal NAM dit lagere bedrag vergoeden. Indien deze uitspraak een hoger bedrag inhoudt, zal NAM dit hogere bedrag vergoeden.

¹ Met alle geïnventariseerde schades wordt bedoeld de lijst met schades aan woning en opstallen van schademelders waarover is gerapporteerd in de Witteveen+Bos onderzoeken, waaronder ook de niet-aardbevingsgerelateerde schades.

SPELREGEL #4 – Geen nieuwe processtappen

Er worden geen nieuwe processtappen gezet in het proces van schadeafhandeling:

- a. NAM doet een aanbod op basis van de reeds aanwezige informatie in de vorm van de in het schadedossier beschikbare schaderapporten.
- b. Het aanbod van NAM zal zijn gebaseerd op bestaande schadeopnames
- c. De calculatie van de schades is of wordt verzorgd door een deskundig bureau of daartoe gekwalificeerde aannemer, op basis van de in Nederland geldende standaarden.

SPELREGEL #5 – Toeslag-regeling voor meldingen van de Emmen en Zuidlaren beving

Ter compensatie van de vertragingen in de schadeafhandeling, zal het aanbod van NAM opgehoogd worden met 25%, met een minimum van €200 en een maximum van €4.000, naar eigen inzicht te besteden, maar bijvoorbeeld ook als bijdrage aan verduurzaming/energietransitie van het pand.

SPELREGEL #6 – Uitbetaling

Als de schademelder schriftelijk akkoord gaat met het aanbod van NAM ontvangt deze binnen 30 dagen een financiële vergoeding op de eigen bankrekening, tenzij de schademelder de voorkeur geeft aan herstel via het Centrum Veilig Wonen.

SPELREGEL #7 – Rechter

Schademelders hebben te allen tijde het wettelijk recht om hun schademelding voor te leggen aan de burgerlijke rechter.

SPELREGEL #8 – Einddatum

Voor schadeclaims tot 10 april 2018 zal de NAM de snelle en ruimhartige regeling voor de oude gevallen hanteren. Schadeclaims van na die datum zullen onder een generiek landelijk protocol worden afgehandeld. Dit generiek landelijk protocol is thans in voorbereiding. Na invoering daarvan zal NAM ook geen rol meer spelen in schadeafhandeling gerelateerd aan bevingen in kleine gasvelden.

NAM Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

Reg.nr.
2017/901

Gemeente Assen

Ingekomen d.d.

23 FEB. 2017

Uit/Team

Behaarster

Zaaknr.

Proces

GEMEENTE ASSEN
NOORDERSINGEL 33
9400 RAASSEN

Assen, 21 februari 2017

Onze ref.: [REDACTED] Doorkiesnummer: 0592-[REDACTED]

Verhoging standaard-huurprijs voor huur c.q. inkomstenderving

L.S.,

Hiermede berichten wij u het volgende. In de maand maart 2017 begint met betrekking tot op de achterzijde vermelde terrein(en) een nieuwe driejaarlijkse termijn als bedoeld in artikel 7 van de Algemene Voorwaarden betreffende het huren van terreinen 2012 (A.V.T.-2012).

Op basis van de door het Centraal Bureau voor de Statistiek ter beschikking gestelde Consumentenprijsindex (CPI) gegevens is een berekening gemaakt voor deze nieuwe driejaarlijkse termijn en dit heeft als resultaat dat de standaardhuurprijs [REDACTED]. Als gevolg hiervan is onze maatschappij, ter uitvoering van het bepaalde in de overeenkomst, bereid met ingang van 2017 de volgende verhoging toe te passen.

Uw vergoeding(en) vindt u op de achterzijde van deze brief.

Wij nemen aan, dat u zich met het bovenstaande kunt verenigen. Mocht dit niet het geval zijn, dan verzoeken wij u binnen 14 dagen contact op te nemen met mevrouw [REDACTED] via telefoonnummer 0592-[REDACTED].

Hoogachtend,
Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

Deze brief is automatisch gegenereerd en derhalve niet ondertekend.

Object	Vergoedings	Basisbedrag	Basisbedrag	Totaalbedrag	Totaalbedrag
Omschrijving	opp. (ha.)	oud	nieuw	oud	nieuw

NAM Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

n

GEMEENTE ASSEN
NOORDERSINGEL 33
9400 RAASSEN

Assen, 01 maart 2017

Onze ref.: [REDACTED] Doorkiesnummer: 0592-[REDACTED]

Overeengekomen vergoeding over de periode maart 2017 - maart 2018.

L.S.,

Hierbij delen wij u mede dat volgens onderstaande specificatie de volgende vergoeding aan u zal worden uitbetaald:

Overeenkomstnr.	Soort	Verval-Object	Oppervlakte	€ Bedrag
Datum		datum omschrijving	in ha.	

[REDACTED]				
------------	--	--	--	--

Het totaalbedrag in euro zal omstreeks de vervaldatum op uw rekeningnummer NL28BNGH0285000497 worden overgemaakt.

Bij eventuele vragen over bovenstaande vergoeding kunt u contact met ons opnemen door te bellen met 0592-[REDACTED]

Wilt u een wijziging met betrekking tot het adres, uw bankrekening of in de eigenaarssituatie ruimschoots voor de vervaldatum schriftelijk doorgeven onder vermelding van het contractnummer?

Dit kan per post naar NAM B.V., t.a.v. [REDACTED] Postbus 28000, 9400 HH Assen of per email naar [REDACTED]@shell.com.

Deze brief is automatisch gegenereerd en derhalve niet ondertekend

BRON VAN ONZE ENERGIE

